

ПЕТДЕСЕТ И ДЕВЕТО ЗАСЕДАНИЕ

София, четвъртък, 15 ноември 1990 г.

(Открито в 15 ч. и 25 м.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (*Звъни*): Уважаеми народни представители, присъствуват или са се записали, затова защото гледам, че влизат, а някои излизат...

Моля народните представители да заемат своите места. Започваме.

Отсъствуват 44 души. Имаме кворум.

Пред вас се намира дневният ред. Имате ли предложения по него?

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа народни представители! Сутринта Конституционната комисия имаше продължително заседание, на което постигнахме значително единомислие и моля да бъде включен като точка първа от дневния ред един проект за изменение на Конституцията, който отдавна е внесен и се отнася само до прилагателното "народна" пред "република". (*Ръкопляскания от опозицията*)

СОЛОМОН ПАСИ: Благодаря Ви, господин председателю!

Господин председателю, може ли човек да разчита на мъжката дума на Бюрото и в частност на Вашата мъжка дума? (*Оживление в залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Сега си дадох сметка за трудността на слушането в залата, тъй като високоговорителят е сложен пред нашите крака и аз се измъчвам да се навеждам. Трябва да се дърпам назад, за да мога да чуя.

СОЛОМОН ПАСИ: Да повторя, така ли?

Попитах дали може да се разчита на Вашата мъжка дума и изобщо на мъжката дума на Бюрото на Великото Народно събрание?

ЗАМЕСТИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Понеже няма жени в Бюрото, на мъжката им дума може да се разчита. (*Оживление в залата*)

СОЛОМОН ПАСИ: Добре, разчитам на Вашата мъжка дума, господин председателю!

Миналата сряда повдигнах един въпрос с молба той да бъде включен в дневния ред и получих известни гаранции от председателстващия събрание, че въпросът ще бъде включен в дневния ред на петъка, който мина.

Това е питането, което Иван Пушкарров и аз бяхме отправили към господин министъра на външните работи относно присъединяването на България към НАТО. (*Оживление*)

Този въпрос не беше включен в дневния ред миналия петък и в момента уважаемият господин министър е в НАТО и той не знае нашето мнение по този въпрос. *(Единични ръкопляскания)*

Нещо повече, господин председателю! Една внушителна група депутати, в която попадам и аз, заминава в събота за Щаб-квартирата на НАТО. *(Оживление в залата)* Ние също бихме искали да знаем мнението на Великото Народно събрание по този въпрос.

Затова, господин председателю, Ви питам кога ще бъде включен въпросът с присъединяването на България към НАТО и по-специално отговорът на питането на Иван Пушкиров и на мен в дневния ред на пленарно заседание? Много ви моля.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Паси, ще ви отговоря.

Мъжката ми дума се пречупва пред волята на Народното събрание. *(Смях в залата)* Народното събрание досега не е включило Вашата точка в дневния ред. Когато я включа, и аз съм на разположение да я осъществя с всичките си мъжки сили. *(Смях в залата)*

СОЛОМОН ПАСИ: Господин председателю! Аз съм абсолютно убеден, че Вашата мъжка дума може да бъде прокарана в Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Александър Попов.

АЛЕКСАНДЪР ПОПОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги народни представители! Тъй като има готовност и за да се избегнат различни усложнения, предлагам от името на парламентарния съюз на СДС законопроектът за изменение на Закона за имената на българските граждани да бъде включен днес в дневния ред, примерно след точка трета.

Благодаря.

СТОЙЧО ШАПАТОВ: Уважаеми народни представители! Искам от мое име лично, без да ангажирам парламентарната група на БСП, да подкрепя по принцип предложението за дневен ред на днешното пленарно заседание на Великото Народно събрание и в същото време от името на моите избиратели от 110. Първомайски едномандатен район мискам да присъединя тревогата си към кмета на София г-н Александър Каракачанов и министър-председателя Андрей Луканов във връзка със снабдяването на населението с месо и месни произведения.

Във връзка с това предлагам точка пета от дневния ред на днешното заседание на Великото Народно събрание, а именно: Решение за изхранване на селскостопанските животни и птици, да стане точка трета. Смятам, че това освен въпрос на правителството е вече и национален въпрос. От изхранването на животните зависи и изхранването на населението не само в столицата и големи-

те градове, но и в провинцията. А млякото и месото, както е известно, няма да дойдат нито от жългите навета на столицата, нито от тепетата на град Пловдив. *(Оживление в залата)*

Ако това мое предложение се приеме, моля да бъде записан за изказване по тази точка от дневния ред.

Благодаря за вниманието.

ВРЪБКА ОРБЕЦОВА: Господин председателю, уважаеми колеги! Всъщност аз исках да кажа няколко думи по повод на това, което каза г-н Паси.

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Нямате право!

ВРЪБКА ОРБЕЦОВА: Не ми дадох думата. Аз вече бях станала.

Всъщност моята реплика-въпрос е към Бюрото. Очевидно е, че се извършва една много интензивна международна дейност от парламента, но аз като обикновен депутат, не зная нищо. Може би вие знаете.

Все пак моля уважаемото председателство да ни даде една информация за тази оживена международна дейност и нейното финансиране.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Получено е писмено предложение, ние го разглеждаме и вероятно още утре, ако има възможност, ще ви дадем точна информация. Недейте повече да поставяте този въпрос.

СТЕФАН ПРОДЕВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Вече два дни пред Народното събрание стои група български граждани от различни райони на страната, които са пряко заинтересувани от нашето решение за имената. Много ви моля да приемем решение делегация от тези наши съграждани да се яви тук, на тази трибуна и да изложи някои свои съображения. *(Недоволство в залата)*

ИВАН ПАЛЧЕВ: Господин председател, госпожи и господа! Постави се въпросът в дневния ред да се разисква законопроектът за изменение на Закона за имената на българските граждани, но аз питам господин Джеров днес състоя ли се заседание на Законодателната комисия, за да се извършат последните доуточнявания. Доколкото имам информация, такова заседание не се е състояло. Тогава какво ще разискваме?

Освен това използвам случая да ви съобщя, че парламентарната група на Движението за права и свободи днес няма да участва в пленарното заседание.

Благодаря ви.

БЛАГОЙ ДЕЧЕВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми дами и господа! Взимам думата за една информация.

Българската социалистическа партия вече има принципа готовност да внесе в комисията на Народното събрание вариант за свеждане на имуществото на Българската социалистическа партия до обосновано равнище. Но изхождайки от практическите въпроси в град София, свързани със сградния фонд, Висшият съвет на Българската социалистическа партия в контекста на решаването на въпроса за имуществото на Българската социалистическа партия и като отчита острата необходимост от сгради за неотложни нужди, връща на държавата сградите, находящи се на ул. "Московска" N3 и N5 и ползувани досега от него.

Висшият съвет на Българската социалистическа партия настоятелно моли правителството и Столичният народен съвет да обсъдят възможността те да бъдат използвани за подобряване условията за нуждите на Народната библиотека "Св.св. Кирил и Методий", за работа на народните представители или за други неотложни нужди по тяхна преценка.

Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

ЕДВИН СУГАРЕВ: Уважаеми г-н председател, уважаеми господа депутати, дами и господа! Аз не бих искал да обременявам така важния за нас дневен ред с нови точки. Като Велико Народно събрание ние трябва да държим сметка за общественото мнение. Имам чувството, че напоследък нещата, които обсъждаме, малко се разминават с проблемите, които възникват обществото. Това, което възбужда хората в момента, е проблемът с изпълнителната власт. Съществува и известна неяснота. Аз се радвам, разбира се, че след петмесечна летаргия правителството прояви активност. Съществува известна неяснота, свързана преди всичко със слуховете за консултации за ново правителство и с нееднократните изявления на уважаемия г-н министър-председател, че ако не получи пълен парламентарен консенсус по отношение на своята програма и на своето правителство, той ще си подаде оставката. *(Шум и оживление в залата)*.

Бих искал преди началото на това заседание той да потвърди или да отрече това свое изявление. Благодаря. *(Ръкопляскания от страна на опозицията)*.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Арнаудов.

ДИМИТЪР АРНАУДОВ: Аз искам принципно да разгледаме предложението, което беше направено преди малко. Аз се противопоставям на това вътре в Народното събрание да правим прецедент и да слушаме едва ли не всяка делегация, която дойде пред Великото Народно събрание. Това трябва да бъде един принцип, защото по същество всяко едно обществено мнение е достатъчно поляризирано и по страниците на печата и ако ние тръгнем от сега нататък по този начин да работим, то ние в крайна сметка ще се превърнем не в едно принципно Народно събрание, а в едно Народно събрание, което едва ли не се

повлиява от "ветровете, които духат от площад "Народно събрание". Така че аз се противопоставям на предложението, което беше направено.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: По този въпрос бих искал само да ви дам няколко разяснения. Тъй като група от тези, които стоят отвън, бяха приети от Бюрото на Великото Народно събрание, а освен това те бяха изслушани от съответната комисия и ако трябва комисията може да ви докладва по този въпрос. В никакъв случай не може да допускаме делегация пред Народното събрание. Има думата г-н Джеров.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Г-н председател, дами и господа народни представители! Бих помолил законопроектът за изменение на Закона за имената на българските граждани да не бъде поставян днес на разглеждане. Съображенията са следните: вчера беше поставен въпросът относно ал. 6 от преходните правила. Имаше едно заседание набързо на Законодателната комисия и становището беше целият въпрос да бъде наново разгледан, защото той поставя много проблеми в себе си. Ако би се пуснала ал. 6 в този вид, в който тя беше предложена, ще се допуснат някои неточности. Това налага Законодателната комисия в първата почивка днес да проведе своето заседание. Поначало Законодателната комисия трябваше да има заседание тази сутрин, но поради заседание на Комисията по изработване на Конституцията не остана време за работа на Законодателната комисия. Половината от нейните членове работиха в конституционната комисия. Моля, в този случай при дневния ред за утре да бъде включен законопроектът за изменение на Закона за имената на гражданите. Днес трябва да може да бъде отделено необходимото време за решаване на състава на Върховния съд, който е много важен въпрос. Със забавянето му ще попречим на работата на самия Върховен съд, а също така смятам, че трябва да се отдели достатъчно време по внесения законопроект за изменение на Указ 56. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Ако не възразявате, пристъпваме към гласуване. Преди това давам думата на Пламен Даракчиев.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Уважаеми народни представители! Аз само искам да подкрепя предложението на Едвин Сугарев що се отнася до изпълнителната власт и до г-н премиера, тъй като в последно време в печата се появиха и публикации, които поставят под съмнение неговия морален облик. Това е нещо безпрецедентно и в тези условия аз смятам, че г-н премиерът е задължен да излезе и да даде пояснения по публикациите във в-к "Дума", както и в някои други публикации в печата. (*Шум и оживление в залата*). Подкрепям предложението на г-н Сугарев да даде пояснение по заявлението си за оставка, както и по тези публикации. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: След съвещание на Бюрото предлагаме да се гласува точка по точка... (*Шум и оживление в залата*). Имате думата за реплика.

НЕНКО ТЕМЕЛКОВ: Аз имам реплика към преждеговорившия. Г-н президентът също беше атакуван в печата, но тогава се постъпи по друг начин: обвинен беше печатът! (*Бурни ръкопляскания от страна на БСП*).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има предложение за допълване на дневния ред. Предложенията са две. Първо, внесено е предложение за проектоизменение на Конституцията. Това е въпрос, който ще отнеме малко време, да mine като точка 1. Внесено е второ предложение. Предлагам да се постави на гласуване - да се mine на второ четене законопроектът за имената. Имаме тези уточнения с г-н Джеров, ако може след почивката, когато Законодателната комисия може би ще успее да подготви съответния текст. Повтарям, ако може... (*Шум и оживление в залата*). Третото предложение е: да се разглежда въпросът за НАТО, предвид на това, че такъв въпрос въобще не е поставян в съответните комисии и не е разглеждан, едва ли можем да го включим в днешния ден.

Следователно, имаме само две предложения. Тези, които са съгласни с тези две предложения (аз не виждам повече предложения), искам само да ви попитам да гласуваме ли анблок всички, ако няма възражения, или точка по точка?

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Анблок!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Анблок? Които са съгласни с така предложения и допълнен дневен ред... (*Шум и оживление в залата*).

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Нека да се гласуват двете точки поотделно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Добре. Проектоизмененията на Конституцията да се допълни към дневния ред. Които са съгласни, моля да гласуват. (*Шум и оживление в залата*).

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Г-н председател, Вие трябва да уточните за какво става дума. Никой не възражава тази точка да влезе в дневния ред, но аз например възраждам тя да върви като точка 1.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Не, ние я предлагаме за включване. Тези, които са съгласни да влезе в дневния ред, моля да гласуват. (*Гласува се*). Против? Да се брои. Въздържали се има ли? 28 души са "против", 13 са "въздържали се", точката се приема. Поставям на гласуване за включване в дневния ред законопроекта за имената след почивката. Които са съгласни, моля да гласуват. (*Гласува се*). Против? Да се брои. Въздържали се?

АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ: Уважаеми господа народни представители! Много ви моля да уважаваме председателя на Законодателната комисия Александър Джеров. Той каза, че Законодателната комисия не е готова по въпроса за имената и помоли да се включи в дневния ред утре. Защо е това гласуване аз не мога да си обясня? (*Ръкопляскане от страна на БСП*).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имаше необходимото уточнение с него. С 22 гласа "против" и 7 "въздържали се" точката се приема.

Поставям на гласуване дневния ред, който ви е представен. Той включва:

Точка 1. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Народна република България за 1990 година.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ (*От място*): Има още едно предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Венцеслав Медарски.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Имаше още едно предложение за разглеждане оставката на министър-председателя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Поставям на гласуване т.1 така, както е предложена от Бюрото. Които са съгласни да гласуват. Против? - Трима. Въздържали се? - Четиринадесет. Със 186 гласа "за" точка първа се приема.

ПЕТЪР БЕРОН: Няма кворум.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има. Бюрото предлага за точка 2 да се приеме проектоизмененията на Конституцията. Моля, които са съгласни, да гласуват. Против? - Тридесет и осем. Въздържали се? - Петнадесет. Приема се точка втора.

Точка трета - Закон за изменение и допълнение на Указ N 56 за стопанската дейност. Моля, които са съгласни, да гласуват. Против? - Един. Въздържали се? - Четирима. Приема се.

Моля, които са съгласни точка 4 да бъде проекторешение за частична отмяна на забраната за разпореждане с държавно и общинско имущество, които са свързани, моля да гласуват. Против? - Десет. Въздържали се? - Петима. Приема се.

Моля, които са съгласни точка 5 - Промени в състава на Върховния съд, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - Няма. Приема се.

Моля, които са съгласни точка 6 да бъде проекторешение във връзка с изхранването на селскостопанските животни, да гласуват. Против? - Единадесет. Въздържали се? - Единадесет. Приема се.

Моля, които са съгласни точка 7 да бъде законопроектът за изменение и допълнение на Закона за имената на второ четене, да гласуват. Против? - Тридесет и три. Въздържали се? - Шест. Приема се.

Точка 8 - искане на народен представител за прекратяване на пълномощията му. Моля, които са съгласни, да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - Няма.

Дневният ред е приет.

ИЛИЧ ЦВЕТКОВ: Искам да обясня вота си.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Сам не мога да се произнеса. Бих желал да чуем експерта по парламентарната ни дейност - дали когато се приема дневния ред се обяснява правото на вот.

ГИНЬО ГАНЕВ: Проектоправилникът, пък и практиката, не правят разлика във връзка с това по какъв повод се гласува. Всяко гласуване може да бъде последвано от искане за обяснение на начина, по който един народен представител е гласувал. Въпросът е друг, че по процедурни въпроси е добре това обяснение да бъде още по-лаконично, защото не е по съществото на една материя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Илич Цветков.

ИЛИЧ ЦВЕТКОВ: Многоуважаемо председателство, многоуважаеми колеги! За последните четири точки аз гласувах въздържал се не защото съм против тях, не гласувах против, а защото не беше гласувано предложението на господата Сугарев и Даракчиев. Извинявам се, но...

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Даракчиев.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Имам възражение по отношение на Бюрото. Ние предложихме, и мисля, че бяхме ясни, по това, което допълних към предложението на Едвин Сугарев ще го формулирам така. В печата се появиха обвинения във връзка с разкрити партийни архиви. Обвинения, които засягат премиера на тази страна все пак. Аз държа на предложението си той да излезе тук и да даде пояснение по тези обвинения.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Преминаваме към точка 1 (*Силно оживление в залата*). Кой иска думата? Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги! Преди да започнем разглеждането на дневния ред искам да кажа две-три думи по повод обръщението на Висшия партийен съвет, поместено днес във в. "Дума". Няма да го коментирам изцяло.

В него нашият призив за организиране на митинги през следващите три дни се квалифицира като нажежаване на обстановката в страната и се правят доста подстрекателски характеристики на нашата дейност. (*Ръкопляскания от*

ясно). Искам да кажа само едно. Нямаме никакво намерение да изостряме обстановката в страната. Просто тези митинги, както и стотиците досега проведени, ще бъдат проведени мирно, цивилизовано и са израз на законното право на гражданите да упражняят своето, също така законно право за дискутиране на въпросите по обществени места - улици и площади, също така правото на народните представители и другите политически дейци да разговарят със своите избиратели. Аз мога да ви гарантирам, че нашите митинги никога досега, никога за в бъдеще няма да бъдат източник на напрежение.

Освен това, обръщам се и по радиото към всички наши привърженици да спазват гражданския мир, за абсолютно спокойно държане на митингите, за неподаване на провокации, за неотиване на чужди митинги, също така се обръщам и към привържениците на БСП да не провокират нашите митинги по никакъв начин.

Необходим ни е граждански мир и ние трябва да го постигнем съвместно. Благодаря. *(Ръкопляскания)*.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Александър Лилков.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа! Като председател на Висшия партиен съвет и като председател на парламентарната група на Българската социалистическа партия аз приветствувам току-що направеното разяснение от г-н Берон. Ако митингите на 16, 17 и 18 протекат като митинги такива, каквито вие ги характеризирахте, подкрепящи демократичния процес у нас, то на нас не ни остава нищо друго, освен да ги адмирираме. Тъкмо това е, към което се стреми Българската социалистическа партия. Аз ви обещавам, че във вашите митинги няма да присъствуват никакви групи, които да предизвикат безредици, както това се случи на нашия митинг, никакви групи социалисти.

Благодаря ви, господа. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Думата има г-н Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Искам да добавя само, че изказвам съжалението си за смущаването на митинга на 10 ноември, на който не е трябвало да се появи тази група, която се е появила.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания от блока на БСП)*

(Михаил Неделчев настоява да вземе думата)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Неделчев, моля Ви се, дайте да не започваме с реплики.

Давам думата на Белчо Белчев по точка първа. *(Михаил Неделчев настоява за репликата)*

ИВАН ГЛУШКОВ: Думата е дадена.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата.

БЕЛЧО БЕЛЧЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! От името на правителството представям проект на актуализиран бюджет на Народна република България за 1990 г. за обсъждане и приемане от Великото Народно събрание. *(Шум в залата)*

Представеният проект на бюджета е неразделна част от програмата на правителството. В доклада, с който той беше съпроводен, са посочени условията, при които беше приет Законът за държавния бюджет за тази година и причините за неговото актуализиране.

Бих желал да спра вниманието ви върху някои основни фактори, определящи необходимостта за актуализиране на държавния бюджет и предприемане на решителни действия за ускорено реализиране на програмата на правителството.

През 1990 г. състоянието на нашата икономика стремително се влошава. По данни на Централното статистическо управление производството на продукция за периода януари-октомври е по-малко с 6,6 млн. лв. в сравнение с 1989 г. или 10,4 на сто. Реализираната печалба по текущи цени е 3,7 на сто по-малко, а ако се елиминира тяхното влияние спадът е твърде значителен. Възможностите за внос, както от страните-членки на Съвета за икономическа взаимопомощ, така и от девизното направление рязко намаляха. Доставкаите на редица основни стоки вече не се осигуряват, появяват се критични липси в някои сектори, които се заплащат с масирани структурни изменения.

Фуражното зърно, което е най-належаща необходимост, е само един пример. Тук се включват и някои хранителни продукти, отоплителни горива и други петролни продукти. Вътрешното търсене се движи в обратна посока в резултат на увеличението на номиналната работна заплата. Инфлацията нараства и икономиката е на прага на инфлационна спирала. В тази обстановка се засилва стремежът към презапасяване, расте паралелният черен пазар. Налице е прогресивна "доларизация" на вътрешните сделки. Постъпленията на валута в държавата са незначителни и с изчерпването на резервите допринасят за рязко намаляване на вноса на основни суровини и материали.

Това развитие отразява дългогодишните недостатъци на икономическата система, която се оказва неспособна да се пригоди към бързо променящите се условия. Попадането на страната в дълговата криза доведе до прекратяването на външното финансиране в конвертируема валута. Тъй като ценовите деформации останаха непроменени, необходимото реструктуриране на икономиката се забави.

Разгръщането на икономическата криза през второто полугодие доведе до рязко намаляване на приходите на държавния бюджет. Забавянето на мерките на икономическата реформа стовари почти цялата тежест от зародилите се инфлационни процеси върху бюджета.

Сега икономиката не е обект нито на управление чрез балансите на централното планиране, нито чрез дисциплината на пазарния механизъм. Всеобхватните промени, които се налагат, изключват реформи "на парче". Поради това правителствената програма, на основата на която се предлага актуализиран бюджет, предвижда възможно най-бързо и най-скоро прилагането на всички големи и важни за икономическата реформа мерки.

Състоянието на икономиката, а съответно и на държавния бюджет, налагат в комплекса на реформите да се вземат извънредни мерки за намаляване разходите на държавата. С представения проект се постига балансиране на приходите и разходите на държавния бюджет за четвъртото тримесечие на тази година, което представлява добра основа за постигане на бюджетно равновесие при разработката на проектите на бюджета през следващата година. Балансирането на бюджета е от решаващо значение за предотвратяване на опасността от инфлационна спирала след началното привеждане на ценовото равнище на обективна основа.

Представеният проект е съобразен също и с препоръките на Международния валутен фонд, Световната банка, Европейската общност и другите институции, които участваха в стабилизационната програма.

Дами и господа, представеният ви проект беше разработен на основата на прогноза за цялостно прилагане на мерките на реформата от 1.10 т.г. Забавянето на процеса на прилагането на мерките, предвидени в програмата, наложи да се внесат някои макар и незначителни изменения в него.

С предложените изменения и допълнения на Закона за държавния бюджет на Народна република България за 1990 г. се предвиждат приходи в размер на 25 млрд. и 242 млн. лв. и разходи - 26 млрд. лв. и 637 млн. лв. или дефицит в размер на 1 млрд. и 395 млн. лв. Само за четвъртото тримесечие се предвиждат приходи 8 млрд. и 567 млн. лв. и разходи 8 млрд. и 559 млн. лв., или превъзходение на приходите с 8 млн. лв.

Приходите на държавния бюджет в сравнение с предвидените в началото на годината се увеличават с 378 млн. лв., като съществено се изменя тяхната структура. Най-голямо е увеличението на приходите от данъци и такси от населението и начисления за общественото осигуряване. Това е резултат преди всичко на чувствително нарастване на работната заплата, както и на разширяването на фирмите на граждани.

Рязкият спад на производството и реализацията доведе до осезателно намаляване на приходите от данък върху печалбата и данък върху оборота. Намалението на приходите от данък върху печалбата е по-голямо от общия спад на производството, тъй като най-ниска е реализацията в двата подотрасъла - електроника и нефтопреработка, които имат най-висока рентабилност при действащите сега цени.

Увеличението на акциза и намалението на данъка върху оборота не съответствуват на темпа на намаление на произведената и реализирана продукция, тъй като при либерализацията на отделните цени едни и същи количества стоки носят по-високи приходи. Това създава измамното впечатление, че увеличението на цените спомага за балансирането на бюджета. Преди да се прави такава оценка трябва да се има предвид, че се заделят значителни средства за индексация и компенсация на доходите на населението от увеличаване на цените, както и че се осъбява издръжката на здравеопазването, образованието, отбраната и сигурността на страната.

Разходите на държавния бюджет се увеличават със 762,6 млн. лв., или с 3 на сто в сравнение със закона. Провежданата политика на ограничаване на разходите позволи техният ръст да бъде значително по-нисък от инфлацията.

На основата на програмата на правителството се предлага ограничаване и спиране на бюджетните разходи за капитални вложения, благоустройство, субсидии в материалното производство и други до края на тази година.

Забавянето на процеса на отстраняване на деформациите в системата на цените наложи да се предвидят необходимите средства за субсидии в материалното производство, преди всичко за покриване на разликата между цените на дребно и увеличените изкупни цени на едро. Въпреки всичко общият размер на субсидиите за годината е намален със 157.8 млн. лв. В съответствие с предвижданото прекратяване на субсидиите са разчетени необходимите средства за компенсиране на увеличените разходи на населението при очакваното ново равнище на цените. По този начин разходите, които имат социален характер ще се предоставят пряко на гражданите, а не като субсидии на фирмите-производители.

Правителството е подготвило и конкретен проект за компенсиране на доходите на населението, който се съгласува със синдикатите и Съюза на работодателите. На основата на предвижданото увеличение на определяните от държавата цени на дребно за стоки, които формират социалния минимум е изчислен и размерът на разходите на населението. Тези допълнителни разходи ще се компенсират (в пълен размер) за всеки гражданин на страната, посредством добавки към заплатите, стипендиите, пенсиите, детските надбавки, обез-

щетенията при заболяване, помощите за безработни и другите социални плащания. Компенсационните добавки ще се дават отделно от увеличението на доходите, свързано с досегашната им индексация и осъвременяването на пенсиите. Тъй като значителна част от цените ще се формират според търсенето и предлагането, очевидно до края на годината ще се запази и механизмът на индексация, освен посоченото компенсиране.

При общата линия на намаление на разходите в процеса на актуализирането на бюджета се стремяхме да не се намаляват разходите за належащите нужди на здравеопазването, образованието и другите области на социалната сфера.

Дами и господа, проблемът за бюджетния дефицит все повече излиза на преден план в икономическата политика на страната. От неговото успешно управление и решаване зависи до голяма степен успехът на мерките за възстановяване на пазара и борбата с инфлацията.

Ето защо главната цел, която си поставяме при предлагането на представения проект е с цената на много усилия да се постигне бюджетно равновесие през четвъртото тримесечие, независимо от закъснялото внедряване на някои от мерките по програмата. По този начин ще се направи сериозна, решителна крачка към рязко изменение на структурата и характера на бюджета през следващата година.

Тази цел е важна стъпка към постигане на бюджетно равновесие и за 1991 г. и на тази основа създаване на една от най-важните предпоставки за управление на процеса на инфлацията. Подчертавам още един път, че успехът за реализирането на тази цел в много голяма степен ще зависи от комплексното прилагане на предвидените в програмата мерки.

Балансът за четвъртото тримесечие е постигнат главно по линията на оперативното управление на финансовите ресурси и възможното намаляване на разходите до степен, до която се задоволяват само най-важни потребности.

Предлаганото минимално отклонение от утвърдения за 1990 г. бюджетен дефицит е приемливо и управляемо, но само при последователно и комплексно провеждане на мерките от програмата на правителството в сферата на де-монополизацията и деконцентрацията на отделните отрасли и дейности и тяхната постепенна приватизация; при създаване условия за активна лихвена и кредитна политика; при либерализиране на системата на цените и при увеличаване на цените на дребно, определяни от държавата и при компенсиране на доходите на населението; при либерализиране на вноса и износа и на валутния режим.

Реализирането на този комплекс от мерки ще създаде условия за съживяване на отделни сектори на производството и стабилизиране на икономиката, което е решаващо условие за по-нататъшното провеждане на икономическата реформа.

Уважаеми дами и господа народни представители, предлагам ви да приемете представения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет за 1990 година.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Андрей Луканов, министър-председател.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Уважаеми господин председател, госпожи и господа народни представители! Представяйки пред вас програмата на правителството за по-нататъшна демократизация на обществото и ускоряване на прехода към пазарна икономика, на 10 октомври тази година, специално подчертах, че правителството не може успешно да изпълни програмата, ако не получи вашата подкрепа, подкрепата на обществените организации и сили извън парламента, разбирането и подкрепата на цялото общество.

Двадесет дни по-късно в моето слово при приключване обсъждането на програмата помолих политическите сили и президента да проведат по възможност до края на миналата седмица необходимите консултации, за да се реши каква програма Великото Народно събрание е готово да подкрепи, какво правителство би трябвало да я изпълнява и какви условия трябва да са налице за постигане на национално съгласие. При това запазах правото да взема своето лично решение в зависимост от резултата на консултациите.

Такива консултации се проведеха, макар че според мен, на тях до голяма степен им липсваше искреният стремеж за постигане на положителен резултат.

Миналия петък, както е известно, стана и среща на политическите сили с Председателя на Републиката. На тази среща с оглед на предстоящото му пътуване в Япония, и за да се даде възможност за допълнителни консултации, беше постигната обща договореност правителството да продължи да изпълнява своите функции и да пристъпи към конкретни действия по изпълнението на програмата. Аз изразих готовност за това, като обаче заявих, че за мен въпросът за необходимостта от широка парламентарна подкрепа за програмата продължава да стои.

Уточнено бе политическите сили да съдействуват за ускоряване на разглеждането на внесения от правителството проект за ревизия на държавния бюджет за 1990 г., като правителството бе помолено също да предостави във Ве-

ликото Народно събрание своя конкретен график за осъществяване на първата фаза на стопанската реформа.

Участниците в тази среща поеха ангажмента да направят всичко, зависещо от тях за поддържане в страната на стабилна и спокойна обстановка, за недопускане на действия, които биха могли да застрашат гражданския и социалния мир. Като отчетох духа на срещата, мнението на Председателя на Републиката и становищата на представителите на политическите сили, прецених, че ще бъде правилно да не предприемам действия, които биха усложнили обстановката, и да дам възможност да се проведат допълнителни политически консултации, преди да взема своето окончателно решение. Сега не смятам за необходимо и оправдано да го отлагам повече. Трябва да подчертая, че правителството изпълни препоръката да пристъпи към практически действия по реализацията на програмата. В понеделник, 12 ноември, на Великото Народно събрание беше представен подробен график, съдържащ мерките, които възнамеряваме да предприемем през следващите 100 дни. Част от тези мерки бяха вече осъществени в периода между 22 октомври и 10 ноември тази година. През последните дни в съответствие с графика, правителството прие нови решения, свързани с монополизацията и децентрацията на значителен брой обединения от сферата на изкупуването; хранително-вкусовата промишленост и търговията; премахването на неоправдани привилегии; либерализацията на вноса; насърчаването на производството на хранителни продукти чрез установяване на икономически обосновани изкупни цени; защита на потребителя и стимулиране на конкуренцията, облекчаване на валутния режим и т.н.

Както виждате, през тези дни нашето "бездействие" беше доста активно. Правителството продължава подготовката на останалите мерки, предвидени в програмата, съгласно посочените в графика срокове.

Паралелно вървят и разговорите с международните финансови институции, които ще навлязат в решаваща фаза през декември тази година.

Днес предстои да разгледаме и, надявам се, да утвърдим предложените от правителството изменения в бюджета за 1990 година. Без преувеличение трябва да кажа, че тези предложения представляват сърцевината на цялата система от мерки в периода до края на 1991 година. Не става дума за банална ревизия на един бюджет. Става дума за принципно нов подход, в който е концентрирана философията на пазарната реформа. Това е така, защото:

Първо. Преразгледаният бюджет за четвъртото тримесечие слага край на тенденцията за поддържане на бюджетни дефицити като средство за отлагане агонията на централизираната командна икономика с цената на нарастващ инфлационен натиск и нарушаване на икономическото равновесие.

Второ. Предвижда се почти пълно свиване на преразпределителните функции на бюджета, свързани с инвестиционното строителство и поддържането на губещи и ниско рентабилни производства.

Трето. Ревизирият бюджет е изграден върху последователната линия за либерализация на цените и отприщване на пазарните отношения като единствено възможен път за стимулиране на производството и насърчаване на конкуренцията, с цел да се преодолеят крепящите неравновесия на вътрешния пазар.

Четвърто. Бюджетът предвижда разгърната система от социални защитни мерки, чрез които да се компенсира инфлацията и особено очакваното значително еднократно повишаване на цените на основните хранителни стоки, контролирани от държавата. Тази защитна система, изградена върху принципа на социално справедливото разпределение на тежестите, съчетава индексацията на доходите, специалните добавки за покриване на повишените разходи за основни хранителни продукти и директното подпомагане на социално уязвимите категории, в това число на пенсионерите, децата, майките, инвалидите и други.

Пето. С предвижданите изменения в данъчното облагане се създават условия за икономическа децентрализация, за засилване на стопанските възможности и социалните функции на икономическите единици, за по-голяма финансова самостоятелност на местните органи.

Шесто. Предложените изменения в бюджета изцяло отговарят на изискванията и критериите на международните финансови институции и от гледна точка са необходима предпоставка за успешно приключване на разговорите с тях и осигуряване на така необходимата ни международна финансова подкрепа. По-специално става дума за кредит от Международния валутен фонд, кредит за структурна адаптация от Световната банка и стабилизационен заем, който да се използва за въвеждане на частична конвертируемост на българския лев и поддържане на относително стабилен валутен курс. Успешното решаване на тези въпроси би ускорило приключването на преговорите за разсрочване на българския външен дълг с частните банки и с т.нар. Парижки клуб, в резултат на което бихме могли значително да облекчим състоянието на нашия платежен баланс в близките няколко години, и да получим отново достъп до международния финансов пазар.

И накрая, както вече имах възможност да отбележа, изпълнението на един балансиран бюджет за четвъртото тримесечие е сериозна предпоставка за ликвидиране на бюджетния дефицит и приемане на антиинфлационен бюджет през 1991 година.

С други думи, от утвърждаването и изпълнението на предложения ревизиран бюджет ще зависи в решаваща степен отговорът на въпроса дали действително сме започнали реформата с необходимата решителност и последователност или продължаваме да брыцолеем за реформа и да се боричкаме за политически дивиденди, докато икономиката ни неотклонно се движи към пълно сгромолясване.

Този, който е против бездействието, а още повече против "престъпното бездействие", трябва да вземе ясно отношение към предложението на правителството. Без незабавно приемане на бюджета по-нататъшните реформени стъпки ще бъдат до голяма степен блокирани. Това едва ли се нуждае от доказателство.

Никой не оспорва, че приемането на бюджета в предложения вид ще има сериозни, а в редица случаи и болезнени последици. Прекратяването на субсидиите за губещите и ниско рентабилните предприятия ще постави на изпитание способността на ръководствата и трудовите колективи за оцеляване в новите условия, за пазарна и структурна преориентация, за решително технологично обновление, за намаляване на производствените разходи и повишаване на качеството. Ще има фалити, ще има съкращаване на работни места.

За да подпомогнем тази болезнена адаптация, не е възможно обаче по-нататък да продължаваме с бюджетни инжекции. Това, което можем и трябва да направим, е да разкрепостим инициативата на предприятията, да им дадем възможност свободно да формират цените на своята продукция и свободно да действуват на вътрешния и външния пазар в условията на конкуренцията, да подпомогнем усилията им за технологично обновление, да ускорим приватизацията.

Друга важна отговорност на държавата е да подпомогне безработните не само със средства, но и с активна политика за пренасочване на трудовите ресурси и за създаване на нови работни места. Проектобюджетът предвижда ресурси за тези цели.

Отбелязал съм неведнъж и това, че България не може да остане ценови оазис, че и у нас, както във всички нормални икономики, цените трябва да се определят от пазарните условия, а не от илюзиите на потребителя или от капризите на администратора. Мерките за монополизация, приватизация, либерализация на вноса, насърчаване на конкуренцията, ограничаване на паричната маса и кредита трябва да изиграят своята роля, но те не могат да подменят суровата необходимост да се откажем, и то час по-скоро, от една ценова система, която умъртвява предприемчивостта и интереса да се произвежда, плоди спекулата и неминуемо води до празни магазини. Решението не е в за-

държането на цените, а в разумното антиинфлационно регулиране на пазарните процеси, съчетано със справедливи компенсации за потребителя. В бюджета са предвидени, както вече казах, необходимите средства за тези компенсации до края на годината.

Ревизирият бюджет предвижда по-нататъшните драстични икономии на разходите, които не засягат само сферите на здравеопазването, социалните грижи, науката, образованието и културата. Икономии ще обхванат администрацията, общинските институции, задграничните мисии и други. Това също няма да е приятно за всеки, но е необходимо и справедливо.

Обобщавайки, ще кажа, че почти няма сфера на нашия национален живот, която да не бъде засегната по един или друг начин от новата бюджетна политика.

Стои въпросът: Имаме ли политическата и психологическата нагласа, имаме ли волята и твърдостта да осъществим тази политика до края на настоящата и през следващата година? Ако ги нямаме, по-добре е да не си губим времето в приказки за реформи, като запъгваме както нашия народ, така и международната общност. Ако ги имаме, трябва да започнем днес!

Отговаряйки на моите опоненти и на пороя от обвинения и инсинуации по мой адрес, ще кажа само, че аз съм твърдо за незабавни и активни действия. Цената на изчакването би била твърде висока. Ако ние си позволим да загубим дори само няколко седмици в търсене на други варианти и решения, мисля, че ще бъде изключително трудно да предотвратим пълния икономически крах, а от тук и социалната експлозия в нашата страна. Икономиката вече не работи и не може да работи при старите условия, производителят и пазарът искат своето. Всеки опит да защитим потребителя с административни средства и милиционерски методи, в крайна сметка ще се обръща срещу самия него и срещу цялото общество. Всеки такъв опит неминуемо ще ни лиши от адекватна международна подкрепа, без която успехът на стопанската реформа е невъзможен.

Ето защо, уважаеми дами и господа, аз ви призовавам да оставите настрана партизанските пристрастия, личните амбиции и отрицателните емоции и да подкрепите предложения от правителството проектобюджет.

Реформата започна. От вашата подкрепа на проектобюджета ще зависи дали тя ще продължи.

На 1 ноември т.г. ви казах, че, ако програмата на правителството не получи широка парламентарна и обществена подкрепа, не бих могли да продължава да изпълнявам своите функции. Днес потвърждавам пред вас тази позиция с още по-голямо убеждение. Разглеждам отношението на Великото Народно

събрание към внесенния проектобюджет като пробен камък за неговото отношение към предложената от правителството стопанска реформа.

Когато говоря за широка парламентарна подкрепа, нямам предвид, разбира се, пълно единодушие. И тъй като би било абсурдно да се отлага повече решението по проектобюджета, който се намира в парламента вече трета седмица, настоявам това решението да бъде взето най-късно до края на утрешното заседание на Великото Народно събрание.

В случай, че проектобюджетът, който, както казах, е сърцевина на програмата за първите 100 дни, не получи необходимата подкрепа или неговото разглеждане бъде отново отложено, моля да считате, че министър-председателят се оттегля от изпълнение на своите функции. (*Частични ръкопляскания от народни представители на СДС*). Предоставям на вас и на Председателя на Републиката да обсъдите решенията, които биха се наложили при такава ситуация.

За да бъде докрай ясен, искам още веднъж да подчертая, че съм готов да изпълнявам предложената от мен програма. Не изпитвам нито смущение, нито безпокойство от добре оркестрираната кампания срещу ръководителя на правителството, която се развихри през последните дни. Тази кампания, която поразително напомня агитките от Живково време, не може да реши съдбата на едно правителство. Тази съдба се решава тук, във Великото Народно събрание, и от вас, които народът е изпратил да представлявате неговата действителна воля. Затова, поемайки моята лична отговорност, аз ви приканвам да поемете своята. Тази отговорност е тежка, но такива са времената, в които живеем. Никой днес няма право да не вижда, че от нашите решения зависи много в тази страна, зависят нейната съдба и нейното място в света.

Само единни можем да посрещнем предизвикателствата, пред които сме изправени. Затова бих искал да завърша с поредния, звучащ може би наивно, но затова пък искрен апел за национално съгласие и взаимодействие. Примерът трябва да дойде от тази зала. Лично аз чувствавам, че през последните дни, независимо от сложността на обстановката, тук назряват предпоставките за формиране на един блок на разума, реализма и националната отговорност. Само ако успеем да преодолеем партизанщината и сковаващите рамки на поляризацията, ще имаме шанса да останем в историята като хора, които не само на думи са обичали България, но и са направили нещо добро за нея в момент на тежки изпитания.

Благодаря за вниманието. (*Ръкопляскания преди всичко от народни представители на БСП*).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Румен Георгиев.

РУМЕН ГЕОРГИЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Бюджетната комисия обсъди внесенния проект за актуализиране на държавния бюджет за 1990 г. и разгледа допълнително представените справки и обяснения, а така също графика на правителството, на базата на който е изграден бюджетът. Тя счита, че бюджетът за 1990 г. се изпълнява досега при изключително трудни условия. Поради некомплексността на прилаганите досега от правителството икономически мерки и поради някои обективни трудности бюджетът и неговият дефицит стимулираха инфлационните процеси и незадоволително бе използвана възможността, която той предоставя за стабилизиране на икономиката.

Отчитаща както досегашните слабости в изпълнението на бюджета, така и сегашното състояние и програмата на правителството, комисията предлага:

Първо, Великото Народно събрание да приеме внесенния от правителството Закон за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Народна република България за 1990 г.

Второ, по повод на промените на цените на дребно на основните потребителски стоки да се възложи на правителството и неговите органи да осигурят с предимство индексирание и компенсирание на доходите на населението. Както разбирате, тази точка е включена, тъй като досега допълнителните доходи от увеличените цени са използвани за покриване на дефицита в бюджета, а компенсация все още няма.

Трето, правителството и неговите органи при изпълнение на бюджета да осигурят до края на годината допълнителни икономии от разходи за управление, капитални вложения и субсидии в материалното производство в размер не по-малко от 100 милиона лева.

Четвърто, препоръчва се на правителството да ускори съставянето на държавния бюджет за 1991 г., като се ръководи от принципи, отчитащи програмата на правителството, и допуснатите слабости по изпълнение на бюджета за текущата година.

Накрая искам да добавя, че Бюджетната комисия, съвместно с експерти на Президентството разработи принципите, на които счита, че трябва да състави бюджетът за 1991 г. и непосредствено пряко контролира съставянето на този бюджет.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Досега са се записали трима души - Стефан Стоилов, Иван Костов и Йовчо Русев.

Започвам да давам думата, като междувременно ще продължа записванията.

Давам думата на Стефан Стоилов. Да се готви Иван Костов. Стефан Стоилов го няма.

Има думата Иван Костов.

ИВАН КОСТОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Това становище на Бюджетната комисия не е подписано от членовете на Съюза на демократичните сили, които са членове на Бюджетната комисия, тъй като не е взето в нормални условия, не е гласувано и е плод на известна инпровизация от страна на председателя на комисията. Не са разгледани подробно възможните варианти, не са оценени всички предложения, не е завършил, доколкото аз разбрах днес, процесът на анализ на предложението. Това според мен не дава възможност веднага тук да се вземе становище, даже от страна на Бюджетната комисия.

От друга страна, считам, че бюджетът влиза в обхвата на задачите на Комисията по икономическата политика и също би трябвало да се иска от нея да вземе становище. Самата комисия днес пряко сила се напъна да изпълни възложените ѝ задачи от вчера от пленума на Великото Народно събрание и така попадна в един капан на текущи задачи, от които не можа да излезе и с които при това не можа да се справи.

Този проект за бюджета официално не е внесен в Комисията по икономическата политика, което аз считам за сериозна процедурна слабост. Това вече ми дава основание да предложа отлагане на дискусиите.

И ако искате да говорим по същество за нещата, аз считам, че е излишно да се драматизира положението, свързано с проекта за бюджет, тъй като тези, които се интересуват подробно от материята, могат да вземат стенограмата от разискванията в Бюджетната комисия, за да видят какво е говорено. Съществуват алтернативни възможности за това как да стигнем до края на тази година. Тези алтернативни възможности, поне една от тях, беше подсказана в изказването, което аз направих по време на заседанието на Бюджетната комисия и не виждам тук основание за това поведение, което наблюдавам сред някои народни представители от лявата страна на залата.

Ето в какво се състои, господа народни представители, същността на различията.

Ако не бяха започнали преобразованията, така както ги вижда правителството, ние се разбрахме и приехме, че дефицитът на бюджета щеше да достигне 4 милиарда лева. Тъй като обаче преобразуванията са започнали и ние можем да ги посочим точно какви са, но за да не губя времето тук, ще кажа, че те вече дават продукт, дават резултат, напрежението върху бюджетния дефицит намалява преди всичко поради това, че е започнал процес на повишаване на

цените. Само последният отчетен индекс на повишаване на цените е 4,1 на сто за месец октомври, което ще рече, че това е вече инфлация в порядъка на 100 процента годишно. Това нещо вече облекчава бюджета на страната. Ако не се приеме предложението за драстично повишаване на цените сега и не се приеме тази програма за икономии, т. е. за превишаване на приходите над разходите за четвъртото тримесечие, което трябва да резултира в над 390 милиона лева превишаване, бюджетният дефицит в края на годината ще бъде 2 милиарда лева при гласуван 1 милиард и 200 милиона лева.

Следователно това, което специалистите от Съюза на демократичните сили твърдяха, се оказва отново вярно, а именно, че с административно - ценовия удар може да не се бърза толкова много. Могат да бъдат извършени съответни промени, да бъдат взети решения, да бъдат проведени те в стопанския живот, да бъде изменена икономическата политика и едва тогава да се пристъпи към ценовата реформа. Значи това се оказва възможно. Ето я алтернативата. Алтернативата е, аз предложих това в Бюджетната комисия, да се гласува бюджетен дефицит с 2 милиарда лева за тази година. Това наистина ще утежни допълнително държавния дълг, но вие трябва да имате предвид, че обезценяването на българския лев върви със стремителни темпове и това е в полза на целия този съвкупен дълг.

Реално този дълг вече се е стопил според мен наполовина само вследствие на ценовата динамика. Ето защо тук просто става въпрос за едно превишаване на дълга в рамките на тези 390 млн. лв. Значи това нещо е допустимо, това нещо е възможно. Това е принципната разлика - сега, в момента.

Разбира се, тук трябва да се проведат анализи, трябва внимателно да се направи разбор на всичко, което се казва, а не в такава пожарна атмосфера да се вземат решения. А след като нещата вече следват своя ход, аз не разбирам тази припряност сега, днес, тук, веднага, без необходимата подготовка, без анализа на тези два основни варианта, които съществуват, да се принуждава пленумът на Великото Народно събрание да вземе решение.

Господин Белчо Белчев в дискусията се съгласи, че съществени резултати с бюджета до края на годината не могат да бъдат получени. Щом съществени резултати в бюджета до края на годината не могат да бъдат получени, не е необходимо да изнасилваме бюджетните лостове. Не е необходимо да ги изнасилваме затова, защото ако вие натоварите административната ценова реформа или по-точно административния ценови шок с бюджетни задачи, т. е. да решите и този проблем на бюджета, да му икономиса 390 млн. лв., това нещо ще направи самата ценова промяна неефективна, тъй като задачите на ценовата реформа на този първи етап са отстраняване на дисбалансите между ценови-

те равнища на отделните видове стоки и установяване на някакво нормално или някакво равновесно съотношение на нашето вътрешно ценово равнище спрямо курса, който има валутата ни спрямо чуждите валути. Тоест, да се пресече този източник на непрекъснати спекули, каквито са продажбите на стоки и в частност на храни, за които толкова много до късно снощи се говори тук.

Вижте, всичко е свързано в икономиката. При съществуващите остри неравновесия вътре в системата на цените, при съществуването на нереалистично ниско ценово равнище спрямо валутния курс всяка операция, включително всеки бартер на хранителни стоки се превръща в операция, силно изгодна за фирмата, която го осъществява.

Всъщност ние говорим за едно и също нещо през цялото време и аз искам добре да се разбира това обстоятелство. Следователно ние може да пресечем тези възможности с икономически средства, ако позволим ценовата реформа да бъде извършена - но с тази цел: отстраняване на ценовите несъответствия и изравняване на ценовото равнище. Но не да преследва бюджетни цели.

Това е моето предложение. Предлагам да се прекратят разискванията по бюджета и да бъдат отложени. За утре. Или просто да се даде възможност на Комисията по икономическата политика да се изкаже, да обсъди и си изгради становище. Благодаря ви за вниманието. *(Ръкопляскания от опозицията)*

РУМЕН ГЕОРГИЕВ: Реплика по изказването на г-н Костов.

Не съм си позволявал досега да давам препоръки на моите колеги - председатели на комисии и няма да го направя и днес. Но не мога да не кажа две неща:

Първо, решението се подписа от всички, които присъствуваха на излизане от заседанието, тъй като Координационният съвет на СДС имаше заседание в нашата зала, ние бързахме и решихме навън да го подпишат. Подписано е и от тези господа от СДС, които присъствуваха. Това е първото, което искам да кажа. Господин Костов отказа да го подпише поради второто съображение, което ще кажа сега.

В продължение на вече седмица - две задкулисно обаче се обсъждат въпросите на цените. Действително в основата на бюджета лежи изменението на цените. Документите по изменението на цените бяха внасяни в различните комисии и специално в Комисията по икономическата политика, където трябва да се разглеждат, където би трябвало да се даде някакво становище, в продължение на няколко пъти. Аз ги получавам също.

Целият въпрос е в това: правилно ли е това изменение на цените, на което стъпва бюджетът или не.

Ние смятаме, че непременно се налага изменение на цените и действително изменение на цените с оглед изменение на деформациите и структурата вътре в цените, така както каза и г-н Костов. И смятаме, че това изменение на цените, което се предлага, действително изменя досегашната деформация.

Но не може точно да се отчете в каква степен освен изменението на деформациите, то позволява увеличение на приходите в бюджета.

Но истината е тази, че намалявайки преразпределителните процеси чрез бюджета и настоявайки за това, че част от доходите от цените трябва да отидат за компенсиране на доходите на населението по основните продукти, ние на практика в значителна степен развързваме ръцете на правителството и създаваме възможност то да проведе реформата, като гарантираме определена социална защитеност на населението.

От тези предпоставки сме изхождали, когато сме разглеждали бюджета като завършващ етап на другите изменения, които трябва да настъпят.

Поради това заменянето на въпроса за обсъждането на бюджета с въпроса за цените смятам за неправомерно. Имаме правото, ако желаем, в комисиите да обсъждаме колкото си искаме въпроса за цените и да стигнем до нови изводи - такива каквито решим, че са правилни. Да оценим дали и до каква степен действително тия предложения за цените решават само въпросите на структурата, до каква не и т.н. Ние сме стъпили на това предложение и на тия изменения на цените, които са внесени и които смятаме, че трябва да бъдат направени.

Поради това препоръките, които бяха направени, не ги виждаме в аспекта на препоръки към бюджета.

Накрая трябва да спомена следното:

Господа, приличае малко на лекари, които се опитват да оперират мъртво куче и се учат на това. Годината е изтекла. Остава ни месец и половина. Ние не можем с този бюджет коренно да изменим ситуацията и системата. Бюджетът е правен за условията на административна система. И аз тук не съм напълно съгласен с г-н Луканов, че новият бюджет по своите принципи е в пълно съответствие с новата система и с програмата. Но той се стреми да отрази в останалия месец до края максимално мероприятията от програмата.

Новият бюджет, върху който трябва да съсредоточим усилията си, трябва да бъде бюджет на пазарната система, а не на административната система. Недейте търси в бюджета на административната система всички достойнства на пазарната система! Това е голяма грешка. Голяма грешка! Времето изтече, годината изтече. Моля ви за компетентност и разум!

Благодаря ви. *(Ръкопляскания от БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Постъпило е предложение за прекъсване на изказванията. (*Шум и реплики*)

Има трима души, които са се записали за изказване: Йовчо Русев, Пламен Даракчиев и Венцеслав Димитров. (*Реплики*)

Да дадем ли думата и на тримата?

Направено е предложение. Аз нямам нищо против.

Господин Костов, оттегляте ли си предложението да прекъснем изказванията? Тримата души има, които искат да се изкажат и тогава да прекратим. Оттегляте ли си предложението за прекъсване на изказванията? Иначе трябва да го поставяме на гласуване. (*Шум, реплики*)

ИВАН КОСТОВ: Нека се изкажат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Добре. Давам думата на Йовчо Русев.

ЙОВЧО РУСЕВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги народни представители! Аз смятам, че всички трябва да си дадем ясна сметка за реалностите, в които живеем днес и това, което предстои през следващите дни, седмици и месеци.

Аз не вярвам, че има между нас колеги народни представители, които да не си дават сметка колко далеч изпревари развитието си политическата реформа в България и колко значително изостана икономическата реформа с всичките си социални и други последствия.

На нашето внимание е представен за обсъждане законопроект за изменение на Закона за бюджета за 1990 г., който е валиден за 45 дни, всъщност до края на тази година, които са решаващи за началото на реформата.

Аз смятам, че тук не е необходимо да се убеждаваме в тези истини и в тези реалности. И ако ми позволите, имам едно предложение.

Тъй като въпросът, който е предложен за дискусия, е от изключителна важност ние бихме могли, имам предложение към председателството, да прекратим заседанието сега и да започне обсъждане в комисии тази вечер, сега, незабавно. Останалите депутати да имат възможност да се запознаят задълбочено и утре да продължим отначало обсъждането на бюджета. Иначе не би било възможно вече в ход реформите такива, каквито някои приемат, някои не приемат, но всички сме убедени, че те добри или лоши трябва да започнат и да имаме възможност с бюджета за 1991 г. да направим задълбочен анализ на стартовия период и тогава да заложим още по-добре разчетени, по-добре обмислени перспективи за бюджета за 1991 г.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Пламен Даракчиев.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Уважаеми народни представители! Аз съм член на тази комисия и искам да кажа само две думи за нея. В момента тя е в доста окаяно състояние откъм експерти. Нямаме нито един. Това е ненормална ситуация, като имате предвид, че бюджетът е изключително важна и деликатна материя, като имате предвид, само за сравнение, че в някои страни например в САЩ, има цяла служба по бюджета, на която се доверяват конгресмените, а не на администрацията на Буш. Така че аз поисках експертна оценка в комисията, но така или иначе нямаме експерти и в тези условия трудно се работи.

Не съм съгласен, че трябва веднага и бързо да направим тези промени. Мисля, че в момента за първи път разглеждаме бюджета на страната и трябва да направим това по съвършено различен начин, отколкото се правеше досега. Лично аз поисках справка по отношение на едно много важно перо. Става дума за разходите за отбрана и национална сигурност. Получих тази справка, която я нямаше в разбивките, прегледах я и останах много учуден от това, че не е оказана нито една инвестиция за тази година в Министерството на народната отбрана, както и в отбранителната ни промишленост. В комисията един колега от БСП повдигна въпроса, ако не се лъжа, за така наречения "светъл бюджет". Именно затова няма да гласувам, докато не получа подробна информация и докато не бъде отговорено на въпроса има ли инвестиции за тази година в системата на Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи. Оттук показаните справки при мен такива инвестиции не се виждат.

Много е важно сега да бъдем откровени при обсъжданията и справките, тъй като от депутатите не може да има каквито и да било тайни. Именно затова предлагам да се отложи внасянето на пленарно заседание за сряда, през което време да огледаме и анализираме някои неща около бюджета допълнително.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Венцеслав Димитров.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: Уважаемо председателство, уважаеми дами и господа народни представители! За разлика от това, аз също съм член на Бюджетната комисия, дори съм заместник-председател, не съм подписал това, което прочете моят приятел Румен Георгиев. За разлика от него обаче аз смятам, че бюджетът е функция на предлаганите цени. Съмнявам се, че голяма част от господата народни представители тук знаят какви ще бъдат цените от 1 декември. Знаят ли ги, или не? И колко ги знаят? Не ги знаят. Ако ги знаете, едва ли ще гледате толкова оптимистично. Аз предлагам тук г-н Белчев или г-

и Луканов да излязат и да прочетат двете страници, които се отнасят за потребителските стоки и след това да говорим.

НАДЕЖДА ИЛЧЕВА: Значи ги знаете?

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: Аз ги знам. Искате ли да ви ги кажа? Едно бурканче кисело мляко става от 23 на 85 стотинки, едно пакетче масло от 72 стотинки - на 3,25 лв. Да продължавам ли или не? Телешкото месо от 5 на 15 лв.

СТОЮ ДУЛЕВ: И колко ще бъде компенсацията?

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: Осемдесет лева компенсация на човек и три-четири пъти увеличение на цените. Каквото и да говорим бюджетът е направен при тези цени. Горедолу при разчетен курс 5 лв. за долар. Това е част от философията на правителството за реформата. Аз не искам да се спирам на това, което каза Иван Костов за административното увеличение на цените. Ясно е, че не става дума за либерализация на цените, а за административно увеличение.

Според нашите възгледи, на експертите на Съюза на демократичните сили, това не е най-необходимата стъпка за момента, или поне в този размер не е необходимо толкова много да се увеличават цените. Дори не само не е необходимо, но стъпката е погрешна. Това е стъпка с непредвидими последици. Онзи ден, когато имахме заседание на Бюджетната комисия, аз казах тези работи в присъствието на господин министъра на финансите Белчо Белчев и господин министър-председателя Андрей Луканов. Нито съм крил този възглед, нито смятам да правя капитал от него. Чисто и просто искам да предпазя цялото Народно събрание от гласуването на един подобен бюджет. Цените трябва да се освободят единствено, след като се създадат условия. Защото, пак го повтарям, но тук няма голямо разбиране към икономическите проблеми, а те са сложни, но призовавам към повече внимание и усилие от хората, за да могат да вникнат. Вярно е, че Пламен Даракчиев беше съвсем прав, като каза, че трябва експерти. Без 5, 6, 7 души експерти тази Бюджетна комисия може да прави само някакви словесни упражнения, но да вникне дълбоко в цифрите, хората трябва да ходят в Министерството на финансите и да видят кое как може да се обвърже и да се направят примерни бюджети и т.н.

Искам да засегна един въпрос, който винаги, когато го засягам, всички обичат да се смеете. Бюджетът не е синхронизиран с банковата политика. (*Смях в залата*) Продължавайте да се смеете, но наистина е така. Гледал ли е някой тук, в Народното събрание, политиката на Централната банка? Някой виждал ли е в пленума председателят на Централната банка да прави отчети или план за антиинфлационните мерки на Централната банка, който да е съгласуван с програмата на правителството? Никой не го е гледал. Този план дори не е и

утвърден, а тази банка е на наше подчинение. Там са заложени определени лихви, определени приходи от търговските банки. Това Румен Георгиев го знае много добре. Защото кой ще знае по-добре от него и Васил Коларов, бивши банкери? Лихвите са заложени там. Затова искам да кажа, че бюджетът не е перфектен. Тоест, ние не можем да приемем този бюджет, защото той почива на някакви предположения, а не на нещо, което е утвърдено от Народното събрание. Правителството няма никакво право да определя лихвите само. Именно от политиката на Централната банка ще дойдат антиинфлационните, така да се каже, процеси, които ще контрират нарастването на цените. Без това не може да се стикова една антиинфлационна политика. Абсурд е не друго, а абсурд е да се отлага решаването на въпроса с банката.

Така, както е предложен бюджетът, аз го виждам като генератор не на антиинфлационни, а на инфлационни тенденции, защото никой не знае какво ще направи утре банката. Знаем какво прави досега. Нормално е един човек, когато знае една друга институция какво е работила досега, след като в тази институция нищо не е смесено, да екстраполира нейните действия. Тоест, да очаква, че бюджетното финансиране ще продължи по същия начин да се осъществява, че политиката няма да бъде изменена в съответствие с изискванията на прехода към пазар.

Затова предлагам бюджетът да се върне за нова разработка при други цени, по-ниски. Доколкото знам през м.август имаше варианти на разработени цени. Сега такива варианти няма. Отива се на варианта, който предлага около двойно по-високи цени, три-четири пъти увеличение на цените на потребителските стоки, което не е необходимо засега. Нека да оставим това за един по-късен етап, когато наистина ще разпуснем цените и те сами ще се уравнишат под въздействие на търсенето и предлагането. Куражът, който се изисква от населението да издържи тези цени, ще ни е необходим тогава. Сега, ако го изчерпаме, то вече няма да даде повече кредит на нито едно правителство, независимо коя политическа сила ще бъде принудена да прави тази либерализация и това правителство.

Доколкото знам обаче г-н Луканов няма намерение да предлага на вниманието на Великото Народно събрание нито цените нито неговия график. Той казва, че това е задължение на правителството. Той не е задължен да го представи във Великото Народно събрание, но ние каквото можем да направим е да блокираме бюджета. Съмнявам се, че някой от народните представители, след като се запознае с цените, за това може би е уместно предложението на Иван Костов, да се даде един ден на народните представители, не за да обсъждат бюджета, а да се запознаят с цените, и нека утре прогласуваме съгласни ли

сте при такива цени от 1 декември ние да бъдем принудени да работим. Затова съвсем накратко.

Този бюджет е неудържим, той не е реален и е опасен. Опасен е в смисъл, че аз като икономист и като знам какви бяха тенденциите в други страни със сходни структури, например в Полша, мисля, че този бюджет ще даде един грамаден тласък на инфлацията, ще доведе до хиперинфлация. Трудещите се, независимо от това организирани или не в опозиционни или други синдикати, едва ли ще възприемат тези цени само с 80 лв. компенсация.

Ако исках лошото на правителството, както ме подозира една голяма част от залата, аз щях да го оставя да прави каквото иска. Но хората ще ни кажат: "вие за какво сте там, в Народното събрание?" именно затова аз предупреждавам всички народни представители. Нека се запознаят с цените и утре да прогласуваме бюджета. Предлагам този бюджет да се върне, за да не се изказвам пак и да се създадат други варианти, които ние пак да разгледаме и преценим.

Благодаря. *(Ръкопляскания отдясно)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Стефан Стоилов.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Г-н председател, уважаеми народни представители! Да се говори при създадената психологическа обстановка във връзка с предстоящото повишаване на цените е трудно. Но най-малко подхожда на икономисти да развяват байрака на предстоящо повишаване на цените, акцентирайки просто на самото повишаване на цените. *(Шум в залата.)* Моите колеги-икономисти най-малко разбират *(Възгласи и шум в блока на СДС)* оставете ме да кажа и аз две думи. Бъдете толкова търпими, колкото ние, когато вие говорите. Елементарна търпимост. *(Глас от блока на СДС: "45 години ви слушаме").* Е, вие поне не сте слушали 45 години такива като мен. Елементарно поведение!

Във всички схеми и всички учебници либерализацията на цените е предвидена като един от моторите на икономическата реформа. В случая няма нищо административно за този, който желае, непредубедено да се запознае с програмата на Андрей Луканов. Защо? Затова защото тази програма предвижда при пускането на този двигател около 50 процента от цените да бъдат формирани именно икономически, пазарно, при сблъсъка на двете сили - търсене и предлагане.

Второ, така, както във всички останали източноевропейски страни основният пакет от стоки и услуги, които формират най-малката потребителска кошница, и в тази програма е предвидено да бъдат повишени регулирано, централизирано, с оглед да се отиде към равнище на цените на тази малка потреби-

телска кошница, в случая обхващаща около 21 стоки, съобразено с всичко онова, с което са свързани цените.

Следователно първата голяма грешка, която допускат онези мои колеги при разглеждането на реформата по отношение на цените, говорейки за административно повишаване на цените, се заключава тъкмо в това, че се прави първата голяма, обявена още през април месец, стъпка към реално пазарно либерализиране на цените. С други думи правителството със своята програма по отношение на цените отива към решаването най-малко на три въпроса, които икономистите прекрасно разбират, че са наследени от старата система и отчасти създадени сега, през тази година.

На един от тези въпроси колегата Иван Костов преди известно време посвети една статия във в-к "Демокрация" - за старата ценова система и всичко онова, което тя представлява като система от криви огледала. Няма да се разпостирам. Пускането на този двигател на реформата, който има място във всички страни, правещи стопанска реформа, решава като първи този голям въпрос, именно чрез либерализирането на цените. Обърнете внимание и ви моля да разгърнете програмата, която ви беше предоставена преди месец, и вие ще видите, че що се отнася до останалата част извън тази малка кошница от хранителни стоки, за които говоря, а именно суровини, материали и основна комплектация, там се предвижда прилагането на един модел, който икономистите уважават, ако сериозно се отнесат към въпроса. Именно за тези първични материали, повишаване на цените и изграждане на структури, които са близки до международните, към реалните вносно-износни цени, а не към някакви кабинетно измислени.

С тези три компонента ние се придвижваме към система на цени, която на този етап достатъчно успешно може да обслужва пускането на останалите реформени мерки.

Въпросът за цените, т.е. реформата в областта на цените, решава втори един голям въпрос, който, аз благодаря на г-н Костов, също засегна. През тези 8 месеца в икономиката на страната е натрупано допълнително икономическо напрежение и във връзка с фактическата девалвация на лева. Това натрупано напрежение във всички страни под слънцето винаги намира отражение в едно непрекъснато повишаващо се равнище на цените. При това стопиране на цените у нас това напрежение води до неща, които бяха изброявани, а могат да бъдат допълнени още поне с половин дузина недостатъци, негативни тенденции и страни в развитието на икономиката. Повишаването на общото ценово равнище ще изсмуче това натрупано взривоопасно напрежение. Цените

и доходите, и стандартът, нищо не е обърнато, обърнато е в главите на някои от вас.

Цените и доходите на населението. Аз не съм съгласен, не защото представявам лявата част, аз имам също професионална съвест и когато става дума за цени също мисля за обикновените хора. Цени, доходи и заплати. Тази реформа преследва да обслужи стартирането на стопанската реформа като цяло. И ако ние си играем на политически спекулации, ако не на 100, на 99 на сто е насочена към обслужване на тази реформа. Никакви други стъпки не могат да бъдат направени.

Възниква въпросът - при това значително повишаване на цените, какво ще стане с доходите на хората? Именно защото програмата предвижда и министър-председателят миналия път в своето кратко експозе ви съобщи сумите, които са зарезервирани в бюджета. За ноември и декември месец многократните сметки преследваха не бюджетът да бъде обслужен, държавната хазна, а да се постигне максимално пълна еднократна компенсация на оскъпяването на живота на всеки жив българин. Направете една груба сметка, уважаеми народни представители, предвидени са около 720 млн. За всеки месец еднократно и това представлява за около 9 млн. души население по 80 лв. еднократно. Това се прави едновременно с индексацията, която върви за така наречената потребителска кошница от 600-700 стоки. Ще бъде направена сега тази компенсация еднократно за всеки и затова тази група от стоки се връща отново в кошницата и продължава да бъде обект на индексация.

Както виждате, гражданинът на България е двойно гарантиран във връзка с повишаването на цените - веднъж еднократно (*Обаждания от блока на СДС*) не, оставете ме да говоря. Ако може да оспорите това нещо, вземете думата. И втори път, чрез връщането на тази група стока в кошницата тя става обект на системното индексирание.

Повтарям, може да се докаже, чрез прецизни сметки, че нещо влиза в бюджета, т.е. обслужва хазната. Но разберете, че сметките са направени по начин и както виждате да обслужват главно, от една страна, либерализирането на цените и да се постигне компенсация на оскъпяването на живота.

Сега, може ли да се тръгне с реформените мерки, без да бъде осъществена тази основна реформа? Всички колеги-икономисти са дълбоко убедени, че това е невъзможно. Само политически съображения налагат да се оспорва тази елементарна истина. Ако обаче реформата на цените в програмата на Луканов беше дадена без онова, което е необходимо да я съпровожда, аз бих бил един от първите и опоненти. Кое е това друго и с него ще завърша. Това е пакетът от мерки, които целят да осигурят една ефективна антиинфлационна

програма. Пакетът от мерки, които целят буквално още преди да стартира ценовата реформа, по възможност да ударят основните от монополните структури, преди всичко и главно тези, които са свързани с изкупуване, преработка и пласмент на селскостопанска продукция, т.е. тези структури, които да влияят главно на потребителския пазар. Неща, които се подготвят, уверявам ви, още от м. май. Един труден процес, процес, който получи развитие през летния сезон, и буквално в следващите дни започва това деконцентриране, това разрушаване на възможните за разрушаване още сега монополни структури. Всичко онова, което представлява пакета от антиинфлационни мерки, целящи от една страна, слъждане на доходите над това, което е необходимо за компенсиране на оскъпяването на живота и недопускането на увеличаване на масата от свободни пари в обращение, е разработено в програмата на правителството.

В този смисъл пакетът от антиинфлационни мерки, рестрактивната политика, схемите за повишаване на лихвите и т.н., и т.н, едновременно с удара върху монополните структури, са онези неща, които, съпровождайки ценовата реформа, ако правителството провежда тази политика неотклонно, без колебание, което подсказва и опитът на някои други страни, има всички шансове ценовата реформа да изиграе своята положителна роля, без да доведе до онази хиперинфлация, която е страшна и за икономиката, и за реформата, и за жизненото равнище.

И завършвам с това. Уважаеми колеги, никой не пречеше на Комисията по икономическата политика, тук чувствавам и аз своята вина, да се занимае с бюджета. Бюджетът отдавна е депозирал в парламента. Повтарям, чувствавам и своята вина, за много неща съм настоявал, за редица неща съм подказвал, но аз все очаквах, че тази тема ще бъде в кръга на вниманието на Комисията по икономическата политика. Вярно е, че работи комисията, занимава се и със сериозни неща, на някои неща отдели много повече време, отколкото се полагаше. Така че не гледането на бюджета в тази комисия, толкова повече, че след като ръководството ѝ участва в пренията на Бюджетната комисия, не може да бъде съдържателен аргумент за оспорване на правото, възможността на парламента сега да обсъди бюджета и да се произнесе по него.

Благодаря. (*Ръкопляскания*).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: За реплика има думата г-н Иван Неврокопски.

ИВАН НЕВРОКОПСКИ: Господин Стоилов, искам да попитам какво ще стане с трудовите спестявания на гражданите при тази реформа?

СТЕФАН СТОИЛОВ: Правителството има някои проекти за гарантиране на някои категории спестовни влогове. Но ако искате да бъда откровен докрай,

аз така и говорих, тази реформа ще удари една значителна част от съществуващата свръхликвидност и в това число ще доведе до обезценяването на значителна част от влоговете.

СЛАВОМИР СЛАВОВ: Искам да направя кратка реплика по повод изказванията за три-четири пъти увеличаване на цените, ударно. Искам да прочета само едно изречение от предизборната платформа на БСП. Тук пише следното: "ускорено", а не "шоково", "ускорено", а не "с един удар". Ние не искаме и не можем да допуснем нашият народ да плати огромна социална цена, като преминем незабавно към напълно освободен пазар. Подобна икономическа политика възприема опозицията. Но СДС трябва открито да каже, че предлага на нашия народ масова безработица, неудържими цени, главозамайваща инфлация, изтичане на огромна част от националния доход, бързо разпродаване на малкото хубаво, което България има". В тази връзка искам да попитам: отказва ли се правителството на БСП, еднопартийното, от тази своя платформа? И ако е така: и може ли да заяви от тук, от тази трибуна: "Уважаеми избиратели, ние пак сме тук, защото ние пак ви излъгахме?" (*Ръкопляскания в блока на СДС и възгласи: "Браво!"*)

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председател, господа народни представители, аз бях в една страна, в която в националния музей има такъв надпис: "Един равин, който не може да слуша и да спори, не е равин". Така че, тук като принцип проф. Стоилов беше прав. Но работата се състои в нещо съвършено различно. Ние говорим за гласуване на бюджета, а не на икономическата програма на правителството на Луканов. И всичко, което досега ни говореше проф. Стоилов, ни връща към неща, за които приказвахме преди 10 или 15 дни.

СТЕФАН СТОИЛОВ: То е свързано.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Всичко е свързано, разбира се. Аз искам да обърна внимание на следното: становището на Бюджетната комисия, подписано от г-н Георгиев и неподписано от колегата Костов, който се обоснова защо, съдържа в пункт втори и трети следните странни неща. В пункт втори пише: "Да се възложи на правителството и неговите органи да осигури с предимство..." и т.н. Пита се: "До кога?" Днес сме 15 ноември и тук министър-председателят беше прав, че остват месец и половина. Аз питам: докога - по точка втора.

По точка трета пише: "Правителството и неговите органи при изпълнение на бюджета да осигурят до края на годината допълнителни икономии". Аз питам сега: от кога, а не до кога. И затова приключвам със следното: предложението на г-н Костов и Венцеслав Димитров е: да се отложи днес гласуването, за да могат и народните представители и българският народ да са наясно и по цените на млякото и маслото, и по бюджета, който г-н Белчев, когото аз поз-

навам от години и лично уважавам, години наред от тази трибуна е предлагал много лесно и много бързо. Благодаря ви. *(Ръкопляскания в блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Илич Цветков.

ИЛИЧ ЦВЕТКОВ: Многоуважаемо председателство, многоуважаеми господа и господа народни представители! Аз имам една реплика и тя ще бъде точно в стила, в който говори г-н Стоилов. Та въпросът е в следното нещо: ясно, съгласен съм, че административно трябва да се формират пазарните цени. С това съм съгласен. Съгласен съм, че по този начин ще се изсмуче инфлацията. Съгласен съм, че тя като тръгне от това изсмукване, нататък ще бъде такава, каквато фантазията няма да ни стигне. Но искам да попитам: всичко това съгласувано ли е с необходимия дървен материал и с погребалните бюра?

ГЛАС ОТ БЛОКА НА БСП: Махни се от трибуната, бе, стига!

ИЛИЧ ЦВЕТКОВ: Това е моят въпрос. Искам да изясним този въпрос, защото той е много важен. *(Частични ръкопляскания в блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата.

РЕПЛИКА: Уважаемо председателство, колежки и колеги! Вземам думата по повод на един акт, осъществен от колегата Светослав Славов. Преди това, като представител на Българската социалистическа партия, поне аз не смятам, че нашата партия се отказва от своята програма, тя декларира, че в този труден момент поема отговорността пред своите гласоподаватели и народа. Въпросът ми, който отправям е: кое даде основание, моля ви, на г-н Светослав Славов да вземе програмата на Българската социалистическа партия и държейки я, г-н Соломон Паси пред камера 3 така демонстративно да изразява отношение по Българската телевизия. Предлагам: ако това се отрази по Българска телевизия довечера *(шум в залата)*, господин Светослав Славов да бъде отправен към Комисията по парламентарна етика. *(От блока на СДС: "А! А! А!" Шумят)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Много ви моля. Имате думата за реплика.

ЖАН ВИДЕНОВ: Уважаеми председателю, уважаеми колеги народни представители! Говорейки в стила на колегата Славов за предизборни платформи и съответствието на политическите действия и изказванията от трибуната на Народното събрание на положенията в тези предизборни платформи, аз бих го посъветвал да се вгледа и в предизборната платформа на СДС, а не само в предизборната платформа на БСП. Там на стр. 24 *(шум в блока на СДС)*, в т. нар. първи етап на стопанската реформа се предвиждат такива мероприятия, като: преразглеждане на приетия бюджет и провеждане на драстични съкращения на дотациите, освобождаване на голяма част на цените. Не зная как-

во от тези изисквания сега предлаганият бюджет не изпълнява, за да се опъваме на него като магаре на мост? Във втория етап на т. нар. реформа се предвижда премахване на основната маса от дотациите и рязко съкращаване на бюджетния дефицит. Е, колеги, аз виждам само рязко противоречие между това, което ни говори Иван Костов за възможността бюджетният дефицит да достигне 4 млрд. лв. и това, което чета в тая програма. Нека го видят и камерите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля ви се, репликите свършиха. Право на отговор само. Реплики повече няма. Имате право на отговор.

СЛАВОМИР СЛАВОВ: Поласкан съм от вниманието, с което ме удостоават членовете на БСП и от срама, с който така възприемат показването на тяхната програма по телевизията. *(Ръкопляскания в блока на СДС)* Сега в тази връзка искам да кажа следното. Първо, аз много внимателно прочетох програмата Луканов. В нея не срещнах думата "демократичен социализъм" и думата "социализъм" изобщо. Това подсказва, че партията на българските социалисти се отказва от тези две думи. Това подсказва *(Шум в блока на БСП)*... Това подсказва, че демократичният социализъм и социализмът изобщо са отнесени на бунището на историята. Бих попитал *(Шум в блока на БСП)*... Бих попитал тогава какво правят тук носителите на този демократичен социализъм и на този социализъм изобщо? *(Ръкопляскания в блока на СДС)* Защо те не оставят своите мандати на бунището на историята при демократичния социализъм и да си излязат от тази зала? *(Ръкопляскания от блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, *(удря по звънеца)* това вече не е право на отговор. Моля ви се.

СЛАВОМИР СЛАВОВ: Аз още веднъж отправям призив към г-н Луканов, той ще заяви ли от тази трибуна, че се отказва от програмата за демократичен социализъм и ще строи капитализъм в България? И ако е така, ще се извини ли на своите избиратели? Аз дори му подсказах фразата: "Уважаеми избиратели, ние пак сме тук, защото ние пак ви излъгахме". *(Ръкопляскания в блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Стефан Стоилов има право на отговор. След това Андрей Луканов. *(Стоилов отстъпва на Андрей Луканов)*

Има думата Андрей Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Аз първо съжалявам, че господин Славов превръща един толкова сериозен въпрос, какъвто е държавният бюджет, в едно доста вулгарно пропагандно мероприятие. *(Ръкопляскания в блока на БСП)* И при това надъхано с един явно патологичен антисоциализъм. *(Ръкопляскания в блока на БСП)* Съжалявам, че той не ме е слушал, когато представях пред вас програмата. Навярно не е бил в залата.

РЕПЛИКА ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Беше, беше!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Ако е бил, той би трябвало да чуе това, което казах на него и на всички останали народни представители, а то беше горе-долу следното (възпроизвеждам по памет): правителството с тази програма не си поставя за цел да осъществява платформата на Българската социалистическа партия. Това беше казано открито и ясно. Макар че в тази програма се съдържат елементи и на платформата на БСП, и на платформата на СДС и, както подчертах и тогава, и сега подчертавам, преди всичко универсални елементи, характерни за една пазарна икономика.

Ако говорим за такива елементи в платформата на Българската социалистическа партия, това е преди всичко грижата при изключително трудните обстоятелства, при които се намираме, при толкова драстични мерки, които трябва да провеждаме, в максимална степен да защитим социалните интереси на хората. И аз съм готов да ви докажа, господа, че в рамките на възможностите на тази икономика и мерките, които предвижда правителството в своята програма за стотите дни, и бюджетът, правят максималното, за да осигурят социална защита. Утре сутринта, щом има такова желание, аз ще ви изложа позициите на правителството и по ценовите въпроси, и по въпросите на компенсациите и социалната защита. Бих помолил в началото на заседанието да ми се даде такава възможност.

Има и много други неща, не искам сега да губя вашето време, които отговарят на принципните постановки на платформата на Българската социалистическа партия, макар че, повтарям, ние не сме си поставили за цел да изпълняваме тази платформа. Причината за това е, първо, че нашата програма обхваща един кратък период от време и, второ, се изпълнява при едни действително извънредни обстоятелства. Аз неведнъж съм се спирал на това. *(Оживление)*

И второ, на господин Славов бих искал да му препоръчам да прочете, аз ще му пратя, всичко, което аз съм казал по въпроса за икономическата реформа, за предстоящите трудности, за безработицата, за инфлацията, за цените, за пазарната икономика далеч преди и в навечерието на изборите.

РЕПЛИКА ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Защо не го направите?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Аз бих помолил действително да не се излагаме толкова пред нашия народ, той не е заслужил това, господа. *(Шум в опозицията)* Дайте възможност на всеки да каже това, което има да каже. Вие имате тази възможност, оставете и нещастния министър-председател да си каже.

Тъй че единственото, господа, което е променено и това всички трябва да имаме предвид, е рязкото влошаване на икономическите обстоятелства. Аз няма да говоря за това, тъй като неведнъж съм се спирал на въпроса.

Няколко думи по повдигнатите въпроси.

Господин Димитров, аз много Ви моля, за да не бъде постоянно поставян в положение на посредник между Вас и председателя на Българската народна банка, да го поканите на заседание на Вашата подкомисия или на Икономическата комисия и да изслушате най-после какво има да Ви каже Българска народна банка по проблемите на лихвената и кредитната политика. Не е нужно всеки път да занимаваме нашите радиослушатели и телевизионни зрители с този въпрос, след като банката е на Ваше разположение и Вие като парламентарист и като ръководен деец на съответната комисия имате всички възможности да поканите банката.

Господин Корнажев зададе въпроса - индексирание и компенсиране докога. Що се отнася до индексацията, тя вече влезе в сила, както е известно, и ще действа до края на настоящата година, след което по договореност със синдикатите и работодателите трябва да бъде подготвена и приета нова система за компенсация във връзка с последиците от инфлацията. Компенсацията, за която става дума, поне както аз разбирам препоръките на Бюджетната комисия, е компенсацията, свързана с повишаване на цените на основните стоки, чиито цени са контролирани от държавата. Това са 21 позиции. За тях бих приел, с известна условност, мнението, че става дума за административно определяни цени, но в този смисъл само, че те са административно задържани, административно потиснати цени. Ако ние не запазим контрола върху цените на тези стоки, в това число и основните хранителни стоки, то техните цени ще отидат още нагоре, а не надолу. И в този смисъл правителството при обсъждане на въпроса, оценявайки двата варианта - либерализация на цените или определяне на тавани, предпочете втория вариант, за да упражни известен контрол.

Тук господин Йорданов ми донесе проекта за цените. Той може, разбира се, да бъде и разпространен, аз нямам нищо против, тъй като правителството го е предоставило на комисиите и то поначало е изоставило отдавна линията на секретност в подготовката на решения по цените. Тъй че ако вие желаете, това може да стане, то зависи само от службите на Великото Народно събрание, тъй като съответните документи, повтарям, се намират тук, в тази сграда.

Искам само да ви кажа, господа, че ако ние пристъпим към открито обсъждане на цените пред камерите на телевизията, следващата крачка, която ще трябва да направим, е да дадем незабавно съгласие те да бъдат въвеждани в действие. Ако вие сте готови на това упражнение, дайте да го направим. Пак

повтарям, господа, едно такова обсъждане предполага незабавно въвеждане на цените в действие, ако не искаме нашите магазини да се превърнат в пълна пустиня. (*Шум в залата. Реплики: "Те и сега са пустиня"*) Все още са полупустиня и ще бъдат пълна пустиня докато държим цените на едно равнище, което не стимулира производителите да произвеждат и да предлагат.

Сега за компенсациите. Смятам, че това ще бъде от интерес за всички вас. Както каза тук министър Стоилов (дали желаете да чуете, защото вие имате голям интерес да чуете информация, но като че ли той беше само декларативен) общо за двата месеца - ноември и декември - в зависимост, разбира се, от датата на въвеждане на новите цени в действие, ако те бъдат въведени, се предвиждат компенсации еднократно в размер на близо 800 милиона лева или 1 милиард и 600 милиона лева за двата месеца.

Основната част - близо половината, е компенсация, която се изплаща на работниците и служещите - 374 млн. лв., а на пенсионерите - 185 млн. лв., месечни добавки за деца - 200 млн. лв. Тук ние предлагаме да въведем (аз го бях съобщил, струва ми се) диференциация в добавките, като те нарастват съобразно възрастта на детето до 18 години и по-незначителни суми за гледане на деца до двегодишна възраст, майки в неплатен отпуск, помощ за безработни, учащи се, стипендианти и т.н.

Ако вие действително имате желание, би могло г-н Стою Дулев, който се занимава специално с тези въпроси е и народен представител, да ви даде подробна информация.

И накрая, г-н Корнажев пита за това от кога ще се икономисат още 100 млн. лв. Доколкото разбирам препоръката на комисията, става дума за намаляване на бюджетния дефицит със 100 млн. лв. спрямо това, което правителството е предложило.

След като разгледахме с г-н Белчев въпроса, смятаме, че при едно голямо напрежение това би могло да се постигне и приемаме тази препоръка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господа народни представители, освен устни, има и писмено предложение да се спрат всякакви дискусии днес. Моля, които са съгласни с това, защото видях вдигнати ръце (...*"He!He!" от опозицията*)

Има писмено предложение да се прекрати дискусията. Тези, които са съгласни да се прекрати дискусията, моля да гласуват. (*Шум и реплики*)

Реплики се правиха и след това се даде право само на отговор. Забравихте ли? (*Шум и реплики*) Докога? Три реплики бяха направени и се даде право на отговор. Снази се изцяло правилникът, господин Костов.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: На г-н Костов му дайте право на отговор.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Право на отговор, да. *(Одобрение от опозицията)* Реплики - не, право на отговор - да.

ИВАН КОСТОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Аз също имам право на отговор, защото бях неколкократно включен в изказванията на своите колеги.

Искам да кажа и да направя разграничение между това, което е записано в програмата на Съюза на демократичните сили, и това, което ще стане. Там е казано да се намали бюджетният дефицит, но не е казано четвъртото тримесечие да приключи без дефицит и дори с 390 млн. положителен ефект, тъй като почти двукратното повишаване на цените, което трябва да се осъществи до края на годината - г-н Стефан Стоилов ви го каза (той не каза обаче колко) означава почти двукратно обезценяване на спестяванията. *(Шум в залата)*

Освен това означава, че всички доходи, които хората притежават в себе си и получават, автоматически се считат за непокупателно способни наполовина. Това означава. Просто това разберете! Само това.

Благодаря. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: При това положение, моля ви се, мисля, че се приключи вече с правото на отговор и можем да пристъпим по-нататък към окончателно решение.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Една минута право на отговор.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Право на отговор - на него не бях дал. Право на отговор за една минута. *(Недоволство от опозицията)*

СТЕФАН СТОИЛОВ: Поставихте ми въпроси и реплики, потрайте една минута.

Има такива между нас, които прекаляват с политизацията. Аз се старая да не правя това нещо, но ще кажа само следното: и в комисиите такива колеги крайно политизират и аз на г-н Славов след около месец-два, за да не бъде пред такива големи въпросителни, ще му подаря една много дебела книга. Тази книга е озаглавена "Демократичният социализъм" и нейният автор е достопочтеният председател на Социалистическия интернационал. Така че да не бързат да изхвърлят демократическия социализъм. Изхвърли ли нас, ще трябва да изхвърли и три-четири реда от средния сектор. *(Шум и реплики от опозицията)*

МИХАИЛ ПЕТКОВ: Вашият, вашият социализъм.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля ви се, излишно е да поставям въпроса на гласуване със спиране на дискусиата.

Поставени сме пред две възможни решения. Първото, най-отдалеченото, което беше направено от някои депутати, и оформено даже устно двукратно като предложение: да се отложи гласуването днес на първо четене, да се прех-

върли още веднъж за оглеждане в комисиите и да се постави на гласуване утре. Това е единото предложение.

И има второ предложение, което внесе министър-председателят: да се гласува на първо четене по принцип днес. *(Единични ръкопляскания)*

Аз поставям на гласуване първото предложение. Тези, които са съгласни

...

ГЛАСОВЕ: Три минути дайте!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Да, давам три минути.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: Господин председател, процедурен въпрос.

Вчера се повтори въпросът и аз искам това нещо да влезе и в правилника. Нека министър-председателят или всеки друг министър, когато се изказва по един определен въпрос, да бъде само в една функция. Не във функциите си и на министър-председател, и на народен представител.

В случая г-н Луканов (моите уважения) действуваше като министър-председател, а неговото предложение за гласуване е направено като народен представител. Нека да бъде така добър да си избере една от двете функции. И може би някои от съседите да направи това предложение.

Това е изключително важно, защото снощи г-н министър-председателят също се появи в двете си функции. *(Шум в залата)*

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА: Имам процедурен въпрос.

Има писмено предложение от група народни представители, в които не влиза министър-председателят Андрей Луканов, да се предложи решението за гласуване на първо четене днес.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Три минути минаха ли? - Добре. Да влязат народните представители. Много ги моля да заемат местата си. Сядайте.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Уважаеми дами и господа, взимам думата... *(недоволство от залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Чакайте, по какъв въпрос? *(Шум и реплики, тропане по банките от БСП)*

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Взимам думата по процедурен въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (Звъни): Господин Йорданов, недейте създава трудности на председателството. Да чуя искам. Чакайте малко.

Моля народните представители да не стоят прави, а да седнат, за да се изясни и да се подготви броснето. Влезте вече вътре. Бъншни хора да няма и вече да се затворят вратите. Трите минути почти изтекоха.

Говорете сега!

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Уважаеми дами и господа! Аз искам да изразя още веднъж становището на парламентарния Съюз на демократичните сили...

РЕПЛИКИ ОТ БСП: Това не е процедура.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: ... По отношение на обсъждания въпрос. И да ви информирам.

РЕПЛИКИ ОТ БСП: Не е процедура. *(Недоволство)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Йорданов, моля Ви се.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Аз знам, че невъзпитанието е черта на някои хора, но все пак... *(Смях и ръкопляскания от БСП)*

Искам да ви информирам, че парламентарният Съюз на демократичните сили няма да вземе участие в това гласуване. *(Шум в залата)* Гласувайте си сами, господа! *(Ръкопляскания от опозицията)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Както искате. Поставям на гласуване предложенията, които вие сте направили. Ако искате, недейте го гласува, но вие трябва да пристъпим към гласуване.

ДИМИТЪР ЛУДЖЕВ: Господа народни представители! Ние имаме известно разбирателство тук, когато обсъждахме дневния ред в Бюрото на Народното събрание, че днес ще се направи изложение по бюджета. Дори говорихме, че няма да започне дискусия, поради причината, че част от комисиите, които трябва да дадат мнение, не са готови да го дадат. *(Гласове: "Готови са".)*

Съгласен съм, но така или иначе, имаме мнението само на Бюджетната комисия. Затова имаме една предварителна уговорка дискусията да се отложи за утре и утре да стане и гласуването. *(Шум и реплики)*

Един момент, господин Луканов. В момента... *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля ви се, пазете тишина. Трябва да си изясняваме отношенията, а не да се конфронтираме.

ДИМИТЪР ЛУДЖЕВ: Вижте какво, няма никакъв проблем мнозинството сега да гласува бюджета. Аз мисля обаче, че тук има една малка уловка от страна на г-н министър-председателя. Той ще ви накара сега да гласувате така разгорещени емоционално.

Е добре, утре ще възникне въпросът: имаме ли постигнато парламентарно съгласие върху бюджета или имаме гласуване от мнозинството на бюджета, което означава вот на доверие на програмата? Така ли ще разглеждаме нещата? *(Шум и реплики)*

И това ще снесе ли тогава постановката на г-н Луканов, че ако той не получи съгласието на парламента, не може да поеме отговорността за управлението на страната?

Ако въпросът ще стои така, моля ви се, гласувайте си. Вие имате право. Подкрепяйте бюджета, подкрепяйте програмата. Имате и правителство. Управлявайте, заповядайте! Вие сте докарали до това положение, вие поемайте отговорността. (*Шум в залата*) Това е всичко. (*"Браво!" и ръкопляскания от опозицията*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Един момент, господин Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Искрено съжалявам, че г-н Луджев счете за нужно да произнесе и втората част на своето процедурно изказване, но е вярно това, че ние с него разговаряхме евентуално гласуването да стане утре. Разбира се, аз не ангажирах при това парламентарната група на БСП, а изразих лично мнение. Бих подкрепил това предложение на г-н Луджев при молба към всички утре да проведем и двете гласувания. Тоест, ако (*оживление в залата*) това не се приема, тогава аз съм принуден да променя становището си и да подкрепя предложението за първо гласуване днес, тъй като вече казах, че не считам за възможно този въпрос да се отлага по-нататък от края на утрешното заседание.

Ако не сте съгласни, тогава аз предлагам, господин председател, да поставите на първо гласуване бюджета.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: (*Обръща се към г-н Луджев*) Ще вземете ли отношение?

ДИМИТЪР ЛУДЖЕВ: Не.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Както разбирам, поставяме на гласуване две предложения при това положение. Първото предложение е за отлагане на гласуването днес, прехвърлянето на този въпрос в комисията утре и гласуване утре. Това не може да се гласува сега предварително за утре.

ВЛАДИСЛАВ ДАСКАЛОВ: Господин председателю, госпожи и господа! Това е съвсем процедурен въпрос. Господин министър-председателят направи второто предложение, доколкото разбрах, но и то не е перфектно, тъй като това предложение е под условие. Ние не можем да изберем едно от двете предложения, след като второто предложение е под условие. Много моля господин председателят да конкретизира предложението си дали утре да бъде приеман бюджетът или не и то без условия. В противен случай ние сме поставени в невъзможността да изберем второто му предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Аз не мога тук предварително да поема ангажимент, нито ние като Бюро, че утре непременно ще се гласува и на първо, и на второ четене. Политическите сили да поемат такъв ангажимент, ако могат. Поставям на гласуване въпросите, според мен, само по този начин.

Отлагане днес и утре гласуване и второ- гласуване на първо четене още днес. Това са двете предложения ясни, които не са дефектни.

Има думата Нора Ананиева.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаеми дами и господа! Тъй като трябва да вземем осъзнато решение и аз искам да имам такава възможност, бих желала да поставя един въпрос на г-н Луджев. Склонна съм да приема неговото предложение. Не е присмливо, разбира се, бюджетът да бъде гласуван само от едната страна така, както той постави нещата - "управлявайте си, гласувайте си". Означаваш ли това, че ако се отложи за утре гласуването Съюзът на демократичните сили в негово лице поема морален ангажимент утре да гласува бюджета. *(Оживление в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: При това положение, както виждате, не можем повече да се ангажираме морално с гласувания. Формулирано е точно и ясно: Предложение за отлагане, първото предложение. Искате сега почивка? - Не може. Не може! Гласуваме. Тези, които, много ясно казвам, искат да се отложи, да се внесе проектобюджетът в комисиите отново и утре да се гласува без ангажимент за второ гласуване, това никой не може да го поеме, само да се отложи и утре да се гласува, моля да гласуват. Тези, които са съгласни с това предложение. Да се брои. Кой са против? *(Парламентарната група на БСП гласува против. Ръкопляскания откъсно.)* Въздържали се? - Резултатът от гласуването. 138 "за" - за отлагане. 177 - против отлагане. Седем въздържали се. Предложението за отлагане не се приема.

Гласуваме второто предложение.

ДЕПУТАТ ОТ БСП: Имам претенции, че няма толкова хора в сектора на СДС.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Преминаваме към гласуване. Тези, които са да се приеме предложението на комисията...

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Почивка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Искате почивка, обаче елате го кажете тук. Не може така. От място не може със знаци. Поискайте и елате тук и го кажете на трибуната. Моля ви се. Продължаваме гласуването и аз искам да свършим този въпрос вече. Затворете вратата вече. Затворете вратата. Моля външните хора все пак да излязат. *(Силно оживление в залата)*

ГИНЬО ГАНЕВ: Елате го кажете. Може ли такова нещо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Вие какво, отстрани ще ми давате знаци. Ако искате, искате!

ГИНЬО ГАНЕВ: Кажете го от името на една парламентарна група.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Поискайте почивка, ако искате.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз виждам, че има противоречия в залата, но бих по-молил, ако има мнозинство да се даде възможност отделните парламентарни групи да използват това време и да доуточнят своите позиции.

ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Стоилов, правите ли формално предложение от името на една парламентарна група за почивка или не?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не.

ГИНЬО ГАНЕВ: Имате думата.

ХРИСТО ХОДЖОВ: О името на парламентарната група на БСП предлагам половин час почивка. *(Оживление в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Един против предложението?

СТЕФАН САВОВ: Моля ви се най-сетне да започнем да работим по правилника. По време на гласуване не може да се дава дума на отделни депутати, не може да се прекъсва гласуването. Какво е това? *(Ръкопляскания отляво)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има едно важно съобщение.

ГИНЬО ГАНЕВ: Поискана е почивка от една парламентарна група.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Не.

ГИНЬО ГАНЕВ: Какво значи "не"? Поискана е. Преди тази почивка председателят обяви до 30 минути, в това време заседание на Законодателната комисия в зала "Запад".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Тридесет минути почивка.

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заседанието продължава. Поисканата почивка завърши. Преминаваме на основание на чл. 83 от Конституцията, към първо гласуване по принцип на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Народна република България за 1990 г. Пред вас е текстът, внесен от правителството, със своите няколко параграфа. Уточнявам, понеже става дума за гласуване в резултат на първото разглеждане и това е гласуване по принцип, то ще стане с един вот върху целия законопроект. Моля вратите да се затворят!

И така, народните представители, които са съгласни със законопроекта на правителството за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Народна република България за 1990 г., моля да гласуват. Народните представители, които са против внесения законопроект така, както е представен на първо гласуване по принцип, да гласуват. *(Ръкопляскания и скандирания "СДС! СДС! СДС!")* Акламациите после.

Въздържали се?

Резултатът от гласуването. Законопроектът се приема на първо гласуване по принцип в резултат на следните цифри на изразения вот - 184 гласа "за" законопроекта; 135 гласа "против" и 8 са се въздържали. (*Ръкопляскания от блока на БСП*)

Законопроектът се предава на Бюджетната комисия и на Комисията по икономическата политика така, както това беше уточнено в хода на дискусиата с разбирането на Бюрото, а струва ми се и на народното представителство, утре до началото на заседанието в 10 часа те да са готови със своите становище.

Думата поиска г-жа Ананиева сигурно за обяснение на вота си.

НОРА АНАНИЕВА: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми колеги! За пръв път вземам думата за обяснение на вота, както е прието в добрите парламентарни държави. С няколко думи: снощи започнаха новините по Българска телевизия със съобщението, че в близките дни София ще остане без месо и след това не бяха излъчени информацията, които направиха членовете на правителството. И тези обяснения така, както ги дадоха журналистите, отидоха директно в ефир.

Опасявам се, че днес по същия начин в ефир обясненията ще отидат с увеличението на цените и затова ще вървят по тази именно линия обясненията за негласуването.

Затова искам да съобщя още един път и то именно в абсолютни цифри защо, как цените се компенсират и това е обяснение на моя вот, защото ако нямаше компенсации (*Тропане по банките и ръкопляскане от блока на СДС*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, моля ви.

НОРА АНАНИЕВА: Ако нямаше компенсации...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви господа, не подпомагайте Бюрото, а Бюрото призовава г-жа Ананиева да се ограничи в обяснението на своя вот на гласуване и то в рамките на две минути.

НОРА АНАНИЕВА: Ако нямаше компенсации, аз също щях да гласувам "против" този бюджет. Но компенсациите ги има и възлизат на едно семейство с две деца месечно на 400 лв., 100 процента за всички деца (*Бурни ръкопляскания и възгласи "Браво!" от блока на БСП*). Сто процента за пенсионерите. Всеки пенсионер от датата на увеличение на цените ще получи 70 лева към пенсията (*Ръкопляскания от блока на БСП*). Всеки студент ще получи 100-процентова компенсация от 92 лв. към своята стипендия от датата на увеличение на цените. (*Ръкопляскания и възгласи "Браво!" от блока на БСП*) Поради което при наличието на такава компенсация, до която с дълги обсъждания е стигнало пра-

вительството, аз гласувам за този бюджет. *(Бурни ръкопляскания от блока на БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви. Реплика на обяснение на вот няма, господин Димитров.

Има думата господин Стоян Ганев. *(Шум в залата)* Не. *(Звъни)* Моля ви. *(Венцеслав Димитров излиза на трибуната, без да му е дадена думата и казва: Обяснява се вотът на народен представител, а тя е министър, а обяснява вот на народен предствител. Докога с тези работи?)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз ще обясня. *(Шум в залата)*

Господин Стоян Ганев поиска думата за обяснение на гласа си. Моля ви! Само не подсказвайте, когато един вдига ръка, какво той ще иска да каже. След това думата е на господин Костов. И този път да бъде тихо.

СТОЯН ГАНЕВ: Уважаеми господин председател, госпожи и господа народни представители! Аз искам да обясня не само моя вот, а и вота на парламентарния Съюз на демократичните сили. *(Възгласи от блока на БСП: "Няма право") (От блока на СДС: "Има право")*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тишина!

СТОЯН ГАНЕВ: Господин Ганев, имам ли право?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, има право говорителят на парламентарната група, когато тя гласува цялостно, да обясни нейния начин на гласуване.

СТОЯН ГАНЕВ: И така, ако по-голямата част от парламентарната група на Българската социалистическа партия ми позволят, аз бих искал съвсем накратко да обясня защо парламентарният Съюз на демократичните сили не изрази доверие и гласува "против" предложения законопроект за държавния бюджет. Господин Луканов, който сега отсъства и аз... *(Смях в залата, защото г-н Луканов влиза. Ръкопляскания)* И аз съм много радостен, че той е тук. Щях да кажа, че все пак е редно, когато се обсъждат такива въпроси, министър-председателят да е тук и съм доволен, че той вече е тук.

Господин Луканов в своето слово изтъкна, че без преувеличение може да се каже, че предложенията във връзка с измененията на бюджета представляват сърцевината на цялата система от мерки в периода до края на 1991 г. Тоест, това наистина е най-същественият въпрос, който парламентът е призван да реши. Но това, което възниква в съзнанието на всеки демократ-парламентарист *(Обаждат се от блока на БСП: "В рамките на две минути")*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тихо! Не напомняйте, господин Ганев съзнава, че трябва да говори в рамките на две минути.

СТОЯН ГАНЕВ: Аз не мисля, че трябва да говоря в рамките на две минути, защото става дума за нещо много важно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не, тогава по друг повод, господин Ганев. Тогава по друг повод. Развийте основната си мисъл все пак.

СТОЯН ГАНЕВ: Преди да развия основната си мисъл обаче позволете ми да кажа, че в такъв парламент с такова мнозинство, впрочем то вече се понамалява. *(Смях и оживление в блока на БСП)* С такова мнозинство не е възможно нормално да се работи. Не е възможно. Защото ние сме може би първият парламент в Европа, в демократичния свят, който приема Закон за бюджета, пък макар и за изменение на бюджета, по този начин. За мен това е скандален парламентарен начин на приемане. *(Ръкопляскания от блока на СДС и БСП)* Това е ултиматум от министър-председателя също така по един скандален парламентарен начин. Това е първият министър-председател може би, който заявява пред парламента, че ако парламентът днес или най-късно утре не одобри Закона за бюджета, той ще се оттегли. За мен това е може би първият парламентарен случай в съвременния демократичен свят. *(Ръкопляскания от блока на СДС)* Това е ултиматум.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Ганев,... *(Шум в залата)* Не е възможно, въпреки това вие не можете да умножите броя на членовете на парламентарната група по две минути за всеки. То не е възможно. *(Звъни)* *(Шум и оживление в залата)*

СТОЯН ГАНЕВ: Искам да кажа само, че е недопустимо законопроектът за бюджета да не е разглеждан в Икономическата комисия. *(Шум в залата, реплики в блока на БСП)*. Да не е разглеждан в другите комисии, които са съответно компетентни в дадените сфери на бюджета. Такъв опит настина за първи път един демократичен парламент, какъвто ние се смятаме, започва да трупа. Дано той повече да не се повтаря. *(Шум в залата, реплики и възражения от БСП)*. Но с гласуването на този закон сега, госпожи и господа народни представители от Българската социалистическа партия, нека го кажем на всички, да чуят, по този начин вие давате "зелена улица" на развихрянето на цените. Нека хората да знаят, че това, което ги очаква... *(Шум в цялата зала, възражения и реплики от блока на БСП)*.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тишина!

СТОЯН ГАНЕВ: Един хляб ще струва вече 1 лев, свинското месо ще струва 15 лева и 50 стотинки...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(Удря звънеца:)* Моля ви! Моля ви, тишина! *(Удря звънеца)*

СТОЯН ГАНЕВ: И ред други увеличения на цените. Така ли ще се компенсира? *(Шум, викове "У-у", реплики, част от народните представители и от двете страни на залата са станали прави и напират към трибуната).*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Ганев, парламентарното ви време за обяснение на вота изтече. Вие имате възможност да развиете тези свои мисли утре при дискусията преди второто гласуване. Моля ви! Кой иска още думата за обяснение на гласа си. *(Шум в залата)*

СТОЯН ГАНЕВ: Вижте, аз като парламентарен говорител имам право да говоря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не, това не може. Моля ви, не ме убеждавайте за една практика, която искате да създадем сега.

СТОЯН ГАНЕВ: Аз съм говорител на парламентарния съюз. Оставете ме да говоря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не е възможно, г-н Ганев, когато вземете думата за обяснение на вот, включително даже и на цялата ви парламентарна група, след гласуването...

СТОЯН ГАНЕВ: Нека слушат хората, че в този парламент не може да се говори. *(Силен шум, викове, реплики).*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Ганев, толкова не ми се ще...

СТОЯН ГАНЕВ: В този парламент говорителят на една от големите парламентарни групи не може да говори! Това ли е демокрацията на Българската социалистическа партия? *(Шум в залата. Председателстващият удря звънец.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Защо искате да създаваме... Г-н Ганев, моля ви! Тишина! Щом говорим за процедурно правило, когато в залата няма необходимото спокойствие и атмосфера за работа, заседанието може да се прекрати. Това ли искаме? Седнете си по местата! Седнете по местата си, моля. Видял съм ръката Ви отдавна, г-н Медарски. Седнете си.

Нека да се разберем по нещо и аз много моля да не ни карате да влизаме в ролята на хора, които трябва да напомнят приети от всички ни неща.

След гласуването има процедура по нашия правилник и този, който е бил по-рано, и сегашният, едно право в кратко време - две минути е при нас, да се обясни начинът, по който е гласувано. Място за заявления...

СТОЯН ГАНЕВ: Даже и когато става дума за парламентарния съюз...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Когато, г-н Ганев, напишем това, добре .

СТОЯН ГАНЕВ: Ами щом го няма написано, тогава не можем да го въведем. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви, не вдигайте ръка толкова. Общата възбуда е излишна.

СТОЯН ГАНЕВ: В такъв случай всеки от парламентарния съюз на демократичните сили ще говори по две минути, така ли е?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не. *(Невъобразим шум в залата. Председателстващият удря звънеца.)* Господа, нещата са съвършено ясни.

СТОЯН ГАНЕВ: Нека хората да знаят, че в момента се извършва инквизиция над парламента... *(Председателстващият удря звънеца и призовава за тишина.)* Г-н Луканов упражнява един нечуван ултиматум в парламентарната практика, че това е недопустимо, че хората ги чака не просто глад, чака ги смърт с тези действия. *(Невъобразим шум и възбуда в залата. Председателстващият бие звънеца и призовава за тишина. Блокът на опозицията вика: "Оставка!")*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Е, какво е това сега? Чакайте да се разберем. Господа, моля ви! Не може един на трибуната, друг иска думата просто да го замести. Защо не изслушате все пак становището на Бюрото, г-н Ганев?

СТОЯН ГАНЕВ: Аз се отказвам от заявлението, което исках да направя от името на парламентарния Съюз на демократичните сили, поради това че парламентарната група на Българската социалистическа партия в своето мнозинство, надявам се, не ми даде тази възможност. *(Шум в залата. Ръкопляскания.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(Удря звънеца):* Вижте, ще прилагаме принципа съвършено стриктно. Г-н Луканов искаше думата, но, след като имаме първо гласуване и всъщност точката от дневния ред е прекратена, може да се вземе само, за да се обяснява нещо във връзка с гласуването. Не тръгвайте Вие, преди да съм Ви дал думата. Идете си на мястото!

Г-н министър-председателят поиска думата. Вярно е, че правата на министрите е да говорят по всяко време, но тук, г-н Луканов, не става дума за говорене. Имате думата във връзка с гласуването. *(Шум в залата, викове от опозицията: "Кой си ти?", "Той не е участвувал в гласуването.")* Председателстващият удря звънеца.) Аз ще кажа кой има право да говори. Г-н министър-председателят може би в качеството си на депутат взема думата, за да обясни начина, по който е гласувал. *(Невъобразим шум в залата. Председателстващият удря звънеца.)*

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Господа, аз ви моля за една минута, няма да вземам отношение по същество. Обещавам ви. *(Шум и викове в опозицията.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви! Аз се учудвам... Тихо! Имате думата за тази една минута. Моля ви, тихо! *(Удря звънца.)* Моля ви! Бюрото ви дава право да говорите. Тишина в залата!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Понеже беше засегнат въпрос, който няма отношение към гласуването, искам само да кажа съвсем категорично, че никакви ултиматуми аз не съм поставял пред никого. *(Реплики от опозицията)*

Много ви моля да се успокоите. Никакви ултиматуми аз пред никого не съм поставял, а още на 1 ноември т.г. съм заявил това, което днеска само потвърдих. Вземете протоколите на Народното събрание и вижте. *(Оживление сред опозицията)*

Що се отнася до цените, ценовата политика и компенсациите, моля, разбира се, ако се съгласите, да продължим тази дискусия утре, тъй като както ви обещах, ние ще имаме разглеждане на второ четене, господин Ганев, правителството е готово да изложи цялостната си концепция по този въпрос пред вас.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Кое правителство? Вашето?

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Това, г-н Йорданов, което все още съществува и по думите на г-н Ганев (така често повтаряни) е легитимно.

Благодаря ви. *(Единични ръкопляскания от БСП)*

СТОЯН ГАНЕВ: Имам право на реплика.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Сега, моля ви, всички седнете по местата си, защото този път няма да се позволи наистина един излипшен хаос тук. *(Звъни)*

(Шум и реплики в залата) Ще позволите Бюрото да направи... Чакайте, никаква реплика! Чуйте друго.

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Чакайте, ама Вие не сте Тодор Живков в края на краищата...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Само ако си позволите да се обадите още веднъж по този начин! *(Шум)*

Парламентарният момент е следният: подложи се на първо гласуване по принцип този законопроект. Резултатът от гласуването е налице и преди второто гласуване на второто разглеждане се възлага на комисиите да разгледат този законопроект.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: Кога?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И се каза, че това ще бъде утре, в петък, от 10 часа сутринта като точка първа на дневния ред.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: А комисията кога ще го разгледат?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Комисията ще кажат кога ще заседават. Това е тяхна воля. *(Оживление в залата)* Може да искат тази вечер.

Второ, след това никакъв друг коментар по тази точка, която е гласувана или с други думи е приключена, освен за обяснение на начина, по който един или друг народен представител е гласувал.

Моля ви, кой иска думата във връзка с това. Тихо! Господин Александър Йорданов - заповядайте.

До две минути г-н Йорданов. Обяснение на начина по който сте гласувал Вие.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Основната причина да гласувам против е, че се приема...

ИЛИЯН ИЛИЕВ: Стоян Ганев даде обяснение за цялата парламентарна група и сега вямате право. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: *(Звъни)*

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Разбирам, че сте хора сърдити, но не ми губете времето. Не ми губете двете минути. Моля ви се.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Индивидуалното право на всеки депутат е налице, моля ви. Говорете.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Вие ми губите времето, господа социалисти. *(Оживление в залата и единични ръкопляскания от опозицията)*

Искам да обясня своя вот, защото съм народен представител, избран едномандатно, не с партийна листа. *(Единични ръкопляскания от БСП)*

Главната причина за моя вот на недоверие към министър-председателя и представения от него бюджет е, че се приемат мерки за повишаване на цените, без да са приети закони от Народното събрание - за собствеността, за приватизацията, за земята. *(Шум и реплики)*

Също така аз не мога да възприема на този етап, когато собствеността е главно в държавни ръце, в ръцете на определени монополисти, цените на някои основни хранителни стоки да скочат толкова много, че да не могат да бъдат компенсирани с никакви индексации. Хляб "Добруджа" - 0,85 стотинки, хляб "Стара Загора" - 1 лев, свинско месо - 13 лева, колбас телешки салам - 18 лева, салам "Сервилат" - 25 лева, шунка - 26 лева...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Йорданов, списъкът Ви е по-дълъг от минутите. *(Смях в залата)*

Има думата г-н Медарски. *(Шум в залата)*

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Медарски, заповядайте. Две минути за обяснение на гласуването. *(Шум в залата)*

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Благодаря, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля тишина! *(Звъни)*

ВЕНЦЕСЛАВ МЕДАРСКИ: Уважаеми народни представители! Аз също ще обясня своя вот и дори ще опонирам на г-жа Нора Ананиева и ще кажа, че г-жа Нора Ананиева също е член на Комисията по социалната дейност.

Обсъден ли е този законопроект в Комисията по социалната дейност? - Не е обсъден.

Знаете ли, г-жа Ананиева, че на последната страница на вашите цени увеличенията стигат до 560 на сто? Знаете ли? - Знаете ги. *(Реплики)*

Осъждате хората на глад и мизерия и правите разслоение на обществото: бедните да стават още по-бедни, богатите още по-мизерни. *(Шум в залата)*

И ако това досега беше ваша работа - на Българската комунистическа (социалистическа) партия - да сменяте име, да сменяте символи, бъдещето на народа не бива вече да бъде само ваша работа. Това трябва да бъде обща работа.

Благодаря ви. *(Единични ръкопляскания от опозицията)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Даракчиев, и Вие имате думата.

ПЛАМЕН ДАРАКЧИЕВ: Уважаеми народни представители, наистина в този парламент става нещо скандално. Всъщност тук се гласува от господ социалистите бюджет без някой от тях в момента да може да отговори колко е очакваният национален доход до края на годината и очакваният съвкупен обществен продукт.

Това е все едно аз в семейството си да правя бюджет какво ще разходя, без да знам какви са заплатите на мен и на жена ми. Това е истината. Не вярвам в друг парламент да се прави бюджет, без да се очаква някакъв национален доход и съвкупен обществен продукт. Запомнете го!

БОЖАН БОЖАНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господ народни представители! Аз гласувах за приеменето на Закона за бюджета, защото смятам, че с гласуването на този закон се дава възможност на правителството да започне действително своята работа. *(Смях от опозицията)*

Аз също като много от вас смятам, че правителството досега работи трудно и бавно. Но спомнете си, че когато приемахме програмата на правителството, не беше внесен бюджетът...

ГЛАС ОТ ОПОЗИЦИЯТА: А защо?

БОЖАН БОЖАНОВ: След два-три дни по наше настояване или по ваше тогава (както искате) бюджетът беше внесен.

По-късно в Комисията по икономическата политика не стана въобще дума да се разглежда бюджетът, а бюрото на комисията обясни, че съвместно с Бюджетната комисия ще разгледа бюджета и ще го внесат на пленарно заседание на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Двете минути изтекоха, благодаря Ви.

Господин Премянов има думата.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Уважаеми колеги, аз също смятам, че трябва да дам обяснение на своя вот. Аз гласувах за този проект.

Явно е, че ако подхождаме популистки към проблема, ние ще кажем, че този проект и позициите, които някои от нас защищават, са противоположни на техните убеждения, формулирани и изразени в техните предизборни платформи.

Но аз в същото време съобразих, че съм избран в един едномандатен район, в който на хората са обещани: преход към пазарна икономика - не шокова, но ускорен преход към пазарна икономика. И аз си зададох въпроса, а ми го поставят и много мои избиратели: кой пречи и защо това намерение не се осъществява.

За мене това е ключът и първата стъпка към пазарната икономика. Тя иска решителност, мъжество и всички тук присъстващи трябва да се съобразяват с това, че те са дали обещание на всички, че ние ще правим преход към пазарна икономика.

РЕПЛИКА ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Не вие.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Тук аз чувам гласове, че някои искат да запазим държавното регулиране на цените. Това противоречи на принципите на пазарната икономика.

Искам да попитам колегите си, които гласуваха против този бюджет: за това ли са, да бъде запазено за всички стоки държавното регулиране на цените?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: До тук, две минути минаха. Господин Костов. И мисля, че трябва в нормите една парламентарна практика да не бъде експлоатирана прекомерно, за да не се превърне в противоположността си. Имате думата.

ИВАН КОСТОВ: Аз искам да изразя огорчението си от това, че върху парламента наистина отново беше упражнено насилие точно в момента, в който то беше недопустимо.

Искам да ви припомня кой бави приемането на законите. Например, кой забави приемането на законопроекта за изменение на Указ N 56, от който толкова много се нуждае държавата и го отложи вчера да не се приеме по принцип на първо четене. Това беше фракцията на Българската социалистическа партия.

ГЛАС ОТ БСП: Вие го бавите. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: *(Звъни)*

ИВАН КОСТОВ: Ние го внесохме, господине. Вие не го приехте да се гласува на първо четене.

СТОЯН ДИМИТРОВ: Законодателната комисия го получи един ден преди внасянето! *(Шум)*

ИВАН КОСТОВ: Искам да кажа, че всички икономисти, тези, които поне разбират от икономика разбират, че вдигането на цените с два и повече от два пъти сериозно изменя макроикономическите пропорции в страната в следната посока - и затова не мога да го приема в никакъв случай:

Първо, защото намалява паричното имущество на населението и с това намалява възможността утре с това парично имущество да бъде извършена приватизация, т.е. истинският път към пазарната икономика се закрива.

Какво става, когато повишаването на цените обезценява реалния размер на държавния дълг, на дълга на държавния бюджет към спестовните каси, защото това е дълг към спестовната каса и към Българската народна банка. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Костов, това вече е за утре.

ИВАН КОСТОВ: Не, това е за днес. Искам да обясня какво става в тази страна, когато се приемат тези решения. Става стопяване на вината на Българската социалистическа партия, която натрупахте с този колосален дълг. *(Недоволство от БСП и ръкопляскания и "Браво!" от опозицията)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Савов, г-н Йорданов, г-н Мазълов и приключваме. *(Шум в залата)*

ГЛАС ОТ ПАРЛАМЕНТАРНАТА ГРУПА НА БСП: Няма паритет.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Паритет няма, а желание трябва да има.

СТЕФАН САВОВ: Ще бъда съвсем кратък да обясня вота си защо гласувах против. Казал съм го неведнъж и на господин Луканов - аз съм сигурен, че преминаването към пазарна икономика е свързано с тези цени, които ще имаме сега. Това сигурно е така. И ние да бяхме на вас сигурно тези цени щяхме да направим. Това е мое становище. Но аз съм гласувал против, защото не смя-

там, че хора, които носят на реверите си и в главата си още социалистическата и комунистическата идея, могат да правят капиталистическо или посткапиталистическо стопанство. Ето затова е моят вот.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Василев.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: Уважаеми колеги, аз ще бъда съвсем кратък. Гласувах против, защото съм загрижен в случая, преди всичко, за съдбата на хората, които гласуваха против мен в моя район - това са възрастните баби и старци. При тези цени те няма да издържат.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Стефан Стоилов.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Преди два месеца си позволих пред парламента да кажа, че има хора, които показват достойнство, когато други скъсват с него. Това беше господин Савов във вечерта, когато гореше Партийният дом. Той каза една голяма истина и аз му благодаря. Откровеността изисква, особено от икономистите, и горе - долу, макар и неизкушени в икономическата алхимия хора, честно мислещи да признаят - този преход е невъзможен.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: Невъзможен е за неквалифицираните икономисти, като на г-н Луканов. Има и друг изход, но не искате да го чувате.

СТЕФАН СТОИЛОВ:... Без пускането на цените.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Мазълов.

ПАВЕЛ МАЗЪЛОВ: Уважаемо председателство, уважаеми дами и господа народни представители! Точно обратното искам да кажа на това, което каза Стефан Стоилов. Пазарната икономика не се започва с отвързването на цените, господа, а се започва със закони и замразяване на цените и на заплатите. Едва след това, когато ресурсните цени се вдигнат, тогава започва вдигането на другите цени и свободното им формиране.

Моя вот на недоверие съм го изразил по всички радиостанции, които са огласени, и в днешния брой на в. "Земеделско знаме". Този геноцид, на който е подложен износът на хранителни продукти от първа необходимост, утре ще говоря за това. Снимките са при мен и всички документации...

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Мазълов предпочита да го четат, отколкото да го слушат. *(Смях в залата)*

Има думата Георги Спасов.

ГЕОРГИ СПАСОВ *(Посреиянат с ръкопляскания)*: Госпожи и господа народни представители! Аз гласувах против.

ГЛАСОВЕ ОТ ПАРЛИАМЕНТАРНАТА ГРУПА НА БСП: Не сме и очаквали друго.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Защото това е втората програма на г-н Луканов, която чувам. От първата той не изпълни нито един пункт. Тя беше неговата предизборна, но и лебедова песен, с която той изгуби напълно не само моето, но надявам се и на голямата част от онези, които го вкараха в този парламент, избиратели. Аз гласувах против, защото не може при 95 процента държавна собственост, при запазване напълно на държавния монопол да се прави пазарно стопанство. Това не са пазарни цени, господа. Увеличение по административен път. Тук няма сблъсък нито на интереси, нито на стоки, на нищо. Това е в интерес само на държавата при напълно запазен държавен монопол.

Господин Луканов, това не е вървене към приватизация, това не е пазарна икономика. Аз гласувах против, защото по този начин държавата продължава да си остава и господствува над обществото. Това е основният принцип и качество на тоталитаризма.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Александър Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Има един централен дискуссионен момент, дами и господа. С какво да се започна? Със законите, които господин Йорданов изложи пред нас, с приватизацията...

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: С демонополизацията.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: С приватизацията или с цените, и с демонополизацията. Естествено е, че не може да има преход към пазарна икономика само с пускане на цените. Но аз ви питам, ако тези цени и този пазар ни чакат още няколко месеца да приемем законите, ние много добре знаем, че това няма да стане бързо...

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Защо да не стане бързо?

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Ние много добре знаем, че не може да се извърши приватизация, Сашо, да стане за един или два месеца, аз искам да ви питам при реалния разпад на пазара, при това, че тези цени, които в момента не съществуват и никой не признава, при това, че тези цени, които в момента са написани, водят до това, че над 30 на сто от продукцията въобще не стига до магазините.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Защото се изнася!

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: При всичко това искам да ви попитам дали въпросът за цените не е условието, което да даде тласък и на останалите процеси.

ПАВЕЛ МАЗЪЛЮВ: Ето къде е продукцията! (*Размахва листове*)

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Ето това е въпросът. Така че във всички случаи става дума за акт, насочен към прехода към пазарна икономика.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, нека се опитаме да видим какво правим и какво трябва да правим. Господа, трябва да имаме много ясно разбиране за дневния ред този път и за общото ни решение. Надявам се, господин Дулев, че и вие слушате сега. Този дневен ред днес на всяка цена трябва да бъде изчерпан. (*Викове "А-а-а!"*) Така е. След известно време Бюрото ще ви предложи нощно заседание още днес, ако вървим с това, до известна степен, разточително третиране на въпроси, които вече са гласувани.

Думата има госпожа Елка Константинова. Иначе не е възможно. Ако наистина чувстваме някакъв дефект в това, да го ограничим него.

ПЕТЪР БЕРОН: Да минаваме към следващия въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Станете и го предложете.

ЕЛКА КОНСТАНТИНОВА: Уважаеми народни представители! Аз гласувах против (*силно оживление вляво на залата*), защото ми е безкрайно мъчно за нашия народ (*оживление в залата вляво*), единственият от народите на Източна и Средна Европа, който трябва да приеме увеличаване на цените в такава страшна обстановка, когато има все още държавен монопол, когато управляват бивши комунисти, когато партията им не е предала имуществото си. В такава обстановка нито един от народите - нито полският, нито чешкият, нито немският и унгарският не изпаднаха в такава трагедия, в каквата изпадаме ние, българите.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има председателят на парламентарния съюз г-н Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Явно е, че се изясни защо сме гласували против. Мисля, че имаме значителни основания за това, предвид на много краткото време и несъвършенствата, които се откриха в така представения ни бюджет. Мисля, че ако още 200 души по две минути обяснят защо са гласували "за" или "против", ще трябва да се лишим от някои много важни точки, които имаме да приемем днес. Призовавам да преминем към втората точка от дневния ред. (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с предложението на господин Берон да се спре с обясняването на вота на отделните народни представители, да гласува.

Има ли против? - 17. А въздържали се? - 4. Моля народните представители, които побързаха да излязат от залата, да се върнат.

Преминаваме към точка втора, която е законопроектът за промяна в Конституцията. Тя изисква и участие тук, и гласуване с две трети.

Законопроектът ви е раздаден, който е внесен по инициатива на народния представител г-н Петър Берон, подкрепена с подписите на още 102 народни представители. Законопроектът е пред вас. Той е кратък. Предложението му се свежда до това в наименованието на нашата държава Народна република България да бъде заличено понятието, думата или прилагателното Народна. Днес, има данни в Бюрото, Конституционната комисия се занимава с този законопроект и аз искам да дам думата на г-н Корнажев да докладва становището на комисията.

Народните представители да заемат местата си в залата.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председател, госпожи и господа народни представители! Сугринта обсъждахме този проект и към неговите лаконични мотиви трябва да се добавят още няколко съждения. Мисля, че се разбрахме, че той е нужен.

Първо, трябва да припомним на господа народните представители, че това е едно езиково недоразумение, което можеше да се роди само при миналия режим. На латински "република" значи народна. Така че два пъти народна. (*Глас от парламентарната група на БСП*) Можете да викате. Аз мога и да викам, ако трябва.

Второ, това беше нужно с оглед на една доктрина, при която към Съветския съюз трябваше да се прикрепи модел на друг вид социалистическа държава с всичките прилагателни и промени на реален социализъм, комунизъм и прочие, и прочие.

И трето, с което ще приключа вече не като докладчик на Законодателната комисия, а като заместник-председател на парламентарния съюз на СДС. Името Народна република България е опозорено и то е опозорено в този парламент със законите, които той гласуваше под председателството на господин Станко Тодоров, чиято оставка може би днес най-сетне ще приемем, защото напред ние не можем да влезем в модерния свят с едно име, което е свързано с позорни закони и позорни актове.

Благодаря. (*Ръкопляскания отъдно*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз не зная дали трябваше да смесвате качеството си на докладчик с парламентарист. Има думата един от вносителите.

СТАНКО ТОДОРОВ: Искам да обясня, че не под мое председателство е прието това название, господин Корнажев. Така че бъди коректен.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е вярно. Има думата Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми колеги! Аз смятам, че господин Корнажев вложи прекалено много емоции в своето обяснение. В цяла Източна Европа излишната прибавка към имената на държавите беше премахната. Смятам, че ние не можем да останем единствената страна с тази прибавка. И това е простата причина, поради която сега трябва да направим тази промяна. Не е необходимо да драматизираме нещата. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Такива са и мотивите на законопроекта. Кой иска думата по законопроекта?

ЖАН ВИДЕНОВ: Аз искам думата по процедурен въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заповядайте.

ЖАН ВИДЕНОВ: Уважаеми членове на Бюрото, уважаеми колеги народни представители! Преди да започнем обсъжданията по същество на внесения законопроект, искам да развия пред вас няколко общи разсъждения от процедурен характер.

ГЛАС ОТ БЛОКА НА СДС: Какво има да обсъждаме?

ЖАН ВИДЕНОВ: Може би това трябваше да стане по-рано, когато разгледахме предната поправка към действащата Конституция, но не е беда да го направим и сега, тъй като сигурно предстоят и други поправки, предвид задържането работата на комисията, която трябва да подготви новата Конституция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Само без тези квалификации. Ви моля, не поради задържането, а поради това, че се присе принципно решение, и Вие го знаете, успоредно с подготовката на новата Конституция да се разискват и такива промени.

ЖАН ВИДЕНОВ: Да, разбира се, приемам тази забележка на господин Гиньо Ганев.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, моля Ви. Благодаря Ви много.

ЖАН ВИДЕНОВ: Струва ми се, че като се справих с все още неприетите, но вече оформени глави в правилника на Народното събрание, касаещи подготовката и приемането на новата Конституция и внасянето и приемането на законопроекти, че е редно по внесените поправки към действащата Конституция да се произнася освен Комисията за подготовка на Конституцията, и Законодателната комисия. Логиката ми е следната. Все пак Комисията за подготовка на Конституцията работи по един принципно нов основен закон на страната. Друга комисия, и това е именно Законодателната комисия, може и трябва

ва да се произнася по конституционособразността и законоособразността на внесените проекти за промяна на сегашната Конституция от гледна точка на сегашната Конституция. И за да оформя мнението си по внесения законопроект, за мен ще е необходимо, належащо по него да се произнесе и Законодателната комисия. И бих помолил Бюрото да вземе необходимите мерки за това.

ГЛАС ОТ БЛОКА НА СДС: Да се отложи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви. Бюрото се интересува от тази процедура, която е принципно валидна за закони. Председателят на Законодателната комисия днес заяви, разбира се, без да ангажира комисията, аз не зная дали той е тук, че характерът на този законопроект в никакъв случай не налага специално заседание на Законодателната комисия, защото виждате неговото съдържание. Колкото се отнася до неговата законоособразност и конституционособразност, в духа на това, което ние приехме неотдавна - измененията на чл. 143, ал. 2 и ал. 4, внасянето на този законопроект в днешното заседание е свършено точно. Кой иска думата по законопроекта по-нататък? Заповядайте.

ТРИФОН ДИМИТРОВ: Аз подкрепям предложения законопроект и мотивите, които са предложени от Конституционната комисия. Това е една необходимост и на времето, една необходимост и на промените, които се провеждат в нашата страна. В същото време, без да влагам емоции, искам да възразя на г-н Корнажев за опозоряването на името на Народна република България. Девет милиона българи със своя труд, със своя живот са отстоявали това име. Благодаря.

ГЛАСОВЕ В БЛОКА НА СДС: А, е, е!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви, господа, нека всеки да е свободен да си изказва становищата. Господин Тамбуев има думата.

ГЕОРГИ ТАМБУЕВ: Подкрепям предложението на г-н Петър Берон, защото наистина "народна" и "република" това е една тавтология. Но аз отивам и по-нататък. На мен ми се струва, че по времето на тоталитаризма твърде много се злоупотребяваше с понятието "народ". В съда присъдите се произнасят в името на народа, макар че много често тези присъди нямат нищо общо с този народ. "Народна армия", "Народна милиция", "Народна младеж", "народна, народна" и т.н. Струва ми се, че с приемането на този законопроект, който предлага г-н Петър Берон, ще се вземе една линия, за да може да не се злоупотребява по-нататък с понятието "народна". Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания в блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Имаше желание за един процедурен въпрос. Сега ще чуем в какво се изразява той.

ГЕОРГИ ТОДОРОВ: Доколкото ми е известно, господин председателствуваш, трябва да има над 100 подписа, за да се вкара изменение в Конституцията.

ГЛАС ОТ БЛОКА НА СДС: Сто и два.

ГЕОРГИ ТОДОРОВ: Сто и два, но има повторение на три имена, които искам да съобщя: Петко Захариев се повтаря два пъти, Михаил Неделчев - два пъти и Елка Константинова - два пъти. *(Шум в залата)* Може би е недоглеждане, но просто искам да бъде в ред. *(Възгласи: "Браво!" в блока на СДС)* Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Преди Вас господинът поиска думата. Нека аз да правя тази селекция, няма да ви злепоставя.

СТОЙЧО ШАПАТОВ: Уважаеми народни представители! Тъй като уважаемият колега Георги Тодоров от нашата парламентарна група каза, че не достигат три подписа, аз присъединявам моя подпис към тези, на които не достигат. *(Ръкопляскания в блока на СДС)* И считам действително, че не трябва, отправям апел към колегите от БСП, че не трябва винаги, когато Съюзът на демократичните сили предложи нещо, ние да го считаме за нецелесъобразно. *(Ръкопляскания в блока на СДС)* Веднага искам да подкрепя изказаните мнения и досега, че действително наименованието и думата "народна" до голяма степен се дублира с понятието "република". Не виждам никакво основание ние да не подкрепим и да не приемем това предложение от Съюза на демократичните сили. В същото време, тъй като ще бъдат необходими значителни средства за подмяна на всички паспорти, на тях пише "Народна република България", на всички печати на предприятия, учреждения, организации и т.н., аз предлагам само едно допълнение към закона - той да влезе в сила от 1 януари 1991 г., със започването на новата година, за да може да се извърши известна подготвителна работа към този закон. Подкрепям законопроекта. *(Ръкопляскания в блока на СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заповядайте, имате думата вие.

ЦАНКО ЦАНКОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми депутати, дами и господа! Заставайки на позициите, че е Народна република, това значи, че заставаме против Маркс. И тези, които застават на тези позиции, значи са антмарксистки, защото държава, това е държава, а държавата е апарат за потискане. Значи не трябва да заставате на такива позиции. Това ми звучи *(шум)*

в залата), това ми звучи като понятието "нерелигиозен поп" или "белогвардеец-комунист". Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Нищо не се разбира от това. (*Шум в залата*) Господин Нешев иска думата по процедурен въпрос.

СТЕФАН НЕШЕВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги народни представители! Не ме карайте да се съгласявам, че действително Паркинсон е прав, когато трябва да се разсъждава да купим една метла, всички взимат от-ношения. Моля ви да прекратим разискванията и да гласуваме закона. Благодаря ви. (*Ръкопляскания в залата*).

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля Ви и други правят това предложение. Имате думата.

РОСИЦА СБИРКОВА: Благодаря, господин председател. Колеги, искам да коригирам своя колега Стойчо Шапатов, който призова тук всяка инициати-ва от страна на Съюза на демократичните сили да не се отхвърля така леко-мислено от БСП. Много ви моля да погледнете във внесенния законопроект.

ГЛАС ОТ БЛОКА НА СДС: Хайде, не се заяждайте.

РОСИЦА СБИРКОВА: Аз съм подписала, господине, този законопроект. (*Ръкопляскания в блока на СДС*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се, разбира се. Аз благодаря за това уточняване също.

РОСИЦА СБИРКОВ: Освен това като юрист искам да посоча, че намирам за излишно пред наименованието на нашата държава да стои прилагателното "народна". Затова съм подкрепила този законопроект по своя собствена съвест и убеждение и призовавам и моите колеги да гласуват за него. (*Възгласи "Браво!" в блока на СДС и ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Филип Боков поиска думата. Има направено формално предложение да прекратим дискусиата. Репликата е едно подозрително средство за нейното удължаване, но ще я чуем, да.

ФИЛИП БОКОВ: Аз се радвам, че високата нота, на която започна дискусията по този законопроект, започна да спада. Искам да се изкажа по същество. Аз подкрепям също предложението. Но възниква въпросът за названието на нашата страна. При това положение, както тук се предлага, тя трябва да се казва "Република България". Аз поставям въпроса - нужно ли е да има и "респуб-лика" (*Ръкопляскания в блока на СДС*). Може би трябва да отидем по-далече от другите източноевропейски страни, както каза г-н Берон. Можем, тъй като не искам да бъда възприет за монархист, опази Боже, и някой да ме заподозре в такива политически пристрастия. Ние можем в чл. 1 и това предлагам на Ко-

мисията за промяна на Конституцията, в чл. 1 можем да кажем, че България, а не Република България, е демократична парламентарна република. Но името на страната да бъде България. Това е първото ми предложение. *(Откъслечни ръкопяскания в блока на БСП и СДС).*

Второто ми предложение също е отправено към Комисията за изменение на Конституцията. Мисля, че трябва много внимателно да обсъдим откога да влезе в сила този законопроект, тъй като предстои и промяна на герба. Всичкото това е свързано с подмяна на различни документи, надписи, табели и т.н. И би следвало този законопроект и промяната на герба да влязат в сила едновременно, за да не понася бюджетът на страната излишни разходи, както това ставаше в неотдавнашното минало, когато се сменяха названия всеки месец или всеки два месеца.

Благодаря. *(Ръкопяскания).*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Също. Сега за една минута, понеже няколко души повтарят този въпрос за датата, от която да влезе в сила евентуално законът, ако го приемем. Аз искам да ви напомня, господа, изричната разпоредба на чл. 143, четвъртата алинея на Конституцията. Тя казва: "Новата Конституция и Законът за изменения на действащата Конституция влизат в сила от деня на обнародването им в "Държавен вестник". Място за друга дата няма.

Имате думата. След това г-н Берон.

КЛАРА МАРИНОВА: Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Упълномощена съм да взема думата извънредно, като говорител на парламентарната фракция на Българската социалистическа партия.

С огромно огорчение и тревога, уважаеми колеги, трябва да споделя с вас съобщението, което току-що представител на Министерството на вътрешните работи... *(Обаждат се от блока на СДС: "Ние го знаем.")*. За съжаление ние не го знаехме и току-що бях извикана, за да ми бъде съобщено, че...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Извинете, все пак аз пък да Ви прекъсна този път, г-жа Маринова. Във връзка със законопроекта ли е това?

КЛАРА МАРИНОВА: Не, аз си позволявам да взема думата...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Нямайте възможност. *(Звъни).* Точка 6 на една глава, която приехме вчера или онзи ден, казва, че се говори само по дневния ред. Ще поискате думата, ще се дискутира и тогава това ще стане. Моля Ви за един момент се оттеглете, да приключим тази дискусия.

КЛАРА МАРИНОВА: Той нищо не знае.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Нищо не зная, разбира се. Добре, какво искате да направим - да прекъснем дискусията? Моля Ви. Нищо подобно. *(Звъни).* *(Шум в залата).* Като направите това съобщение, което току-що чух, извинете ме за една минута, как смятате, че ще продължи това разискване? Говорим за парламент. Имате думата.

(Звъни) Ще приключи дискусиата и тогава ще се разисква друго.

ПЕТЪР БЕРОН: Моля ви да се върнем към законопроекта така, както е предложен. Отново повтарям, че трябва да се спрем, според мен, на названието "Република България" по същия начин както имаме Френска република, Италианска република, Гръцка република и пр. Ние може да си я наричаме България накратко, както всички други страни се наричат - Италия, Франция, но нека да се нарича официално Република България, което да се изписва на всички държавни и прдокументи.

Наистина предстои смяна и на герба, но аз не смятам, че в сегашната криза някой ще се затича да сменя табели, пликове и пр., преди да излезе новият герб.

Така че трябва да се мине това, а след като се приеме новият герб, тогава ще се печатат и новите паспорти и ще се сменя всичко останало.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Понеже се направи формално предложение да се прекрати тази дискусия, ако има убеждения за това, аз искам да се обърна към народните представители с предложение то да бъде гласувано. *(Леа Коен: "Кое предложение?")* Ще го формулирам достатъчно точно, г-жа Коен.

Направено е предложение дискусиата да бъде прекратена и да се премине към гласуване. *(Стою Дулев се обажда от място: "Тези, които са се подписали по два пъти, да обяснят.")* *(Възразжение в знак на неодобрение).*

Господа, очевидно законопроектът се подкрепя много повече от 100 души. Това е грешка, за която организаторите на това подписване се извиняват.

И така, народните представители, които са съгласни с предложението да се прекрати общата дискусия по този законопроект, моля да гласуват. Има ли против, господа? - Четирима. А въздържали се? - Един.

Добре, ние ще преминем към гласуване.

Напомням, че изменения в Конституцията се правят, когато за това са гласували 2/3 от общия брой на народните представители. Три минути, всички народни представители, които са в сградата изобищо, да влязат в залата. Поканете настойчиво народните представители във от залата да влязат тук.

Бюрото призовава тези, които не са народни представители, нека сега по време на гласуване да не бъдат в залата.

Напомням. Законопроектът може да бъде приет, само ако за него са гласували 266 народни представители най-малко. (*Венцеслав Димитров се обажда от място: "267."*) И даже и 7, добре. Затворете вратите! Г-н Слатински, затворете вратата, Ви моля!

Народните представители, които подкрепят законопроекта за изменение на действащата Конституция на страната, според който от наименованието на държавата да се заличи понятието "народна", да гласуват. Има ли против? Въздържали се?

Съобщавам резултата от гласуването. Законопроектът се приема при първото гласуване с 282 гласа "за". (*Ръкопляскания от цялата зала*). Девет гласа има "против" и 9 са се въздържали.

(*Мотивите и текстът на законопроекта - приложение 2, I*)

Господа, преди това нека да чуете моето изречение. Поради това, че не се направиха никакви предложения, Бюрото предлага след обяснение на 1-2 вота, тук имам впечатление, че някой иска да направи това, на основание на чл. 82, ал. 2 от Конституцията сега на това заседание да гласуваме законопроекта и на второ четене, за да бъде приет окончателно. (*Ръкопляскания*).

Който е съгласен... Сега, заповядайте.

ФИЛИП БОКОВ: Благодаря, г-н председател. Процедурно изказване. Вероятно не съм бил достатъчно членоразделен, когато говорих.

Аз мисля, че направих предложение и моля то да бъде обсъдено съгласно Правилника на Великото Народно събрание.

Благодаря.

ПРЕДСАДЕТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Добре. Искате да обясните вота си, г-н Янчулев.

АЛЕКСАНДЪР ЯНЧУЛЕВ: Аз се въздържах при гласуването, защото смятам, че на България не е нужна нито монархия, нито република. И аз тук за първи път може би се присъединявам към господин Боков, по едно стечение на обстоятелствата също избран в Пазарджишкия многомандатен район, обаче от листата на БСП. Аз смятам, че в бъдеще, когато ще се преработва цялостно Конституцията, наистина България трябва да остане само с името България, така както и много европейски, и много други латиноамерикански страни нямат пред себе си нито кралство, нито монархия, нито република.

Благодаря.

ПРЕДСАДЕТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Илчева искаше думата, за да обясни гласуването си. Господин Михайлов, изчакайте за минута.

НАДЕЖДА ИЛЧЕВА: Уважаемо председателство, уважаеми колеги народни представители, уважаеми слушатели! Гласувах против, защото дълбоко

съм убедена, че най-малко сега е необходима тази промяна в Конституцията. Това е проблем, който трябва да се реши при новата Конституция. Може ли да считаме, че с тази гласувана промяна от днес няма да влизат в оборот парите, с които разполагаме, на които пише "Народна република България"? (*Шум в залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата народният представител г-н Михайлов да обясни начина, по който е гласувал.

АТАНАС МИХАЙЛОВ: Уважаеми колеги народни представители, аз напълно споделям схващането и разбирането, че нашата република България трябва да носи и представката парламентарна република България. Защо? Защото в този парламент (*Оживление*) българските народни представители преди 9 септември и след 9 септември са водили героични битки за истински парламентарен живот. В историята на нашата република България винаги е белязана нишката на насилието против демокрацията и истинския парламентаризъм.

Нека с възстановяването на святата и чиста република България да има и представката "Парламентарна" република България, за да ни задължава да се стремим към един истински парламентарен живот.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Корнажев има думата по процедурен въпрос.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа народни представители! Чисто процедурно. Ние не можем да обсъждаме днес предложението на господин Боков и на проф. Янчулев по простата причина, че се касае до предложение за изменение на Конституцията, което трябва да се внесе еди колко си време преди това и т.н. Мисля, че това на всички е ясно. Срокът е преминал, затова се внася този законопроект днес. Беше гласуван на първо четене. Другите неща наистина всички ние, да сме живи и здрави, ще ги обмислим, когато гласуваме цялата Конституция.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заповядайте, Вие искате думата.

ЕМИЛ ФИЛИПОВ: Уважаемо Бюро на Великото Народно събрание, уважаеми народни представители! Гласувах със съвест и съзнание, че моят глас може да бъде само "да" за промяна на името на нашата родина. Така би трябвало да гласува всеки съвременен българин, особено българин, който живее в края на XX век и иска да живее в XXI век.

Искам обаче да заявя, че бях дълбоко огорчен, че такъв знаменателен за мен ден беше помрачен от високо политизираното изказване на г-н Корнажев.

Аз уважавам хора, които имат кръщелни, издадени преди мен, но не би трябвало да започнете по такъв важен въпрос с такова изказване!

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, коментар на Бюрото. Моля ви! Кой ръководи все пак това заседание? Моля ви! (*Удря камбаната*)

Първо, предложението на господин Боков може да бъде предмет само на отделен законопроект, а не на заседание на една или друга комисия. И понеже предстои Конституционната комисия да се занимава с цялостната нова Конституция, ако дотогава не се направи друго предложение, вероятно този проблем ще бъде обсъждан тогава. Така че във връзка с това обяснението на вота не внесе нищо друго.

Бюрото предлага да се гласува предложение по изключение на основание чл. 83, ал. 2 от Конституцията да преминем и към второ гласуване на този законопроект още на днешното заседание.

Който е съгласен с това предложение, моля да гласува. Тук не е нужно много да се брой, защото са нужни само 50 плус един.

Има ли против това предложение? - Няма. Въздържали се? - Трима.

Благодаря.

Народните представители да влязат отново в залата, ще се премине към второ гласуване на законопроекта, за който също се искат две трети от общия брой на депутатите. Поканете ги, моля ви. Господин Марков, поканете колеги, ако има там. Народните представители да влязат в залата и ако е възможно, това да стане бързо.

Господин Стоилов иска думата.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз заявявам подкрепата си на този законопроект и го подписвам, тъй като той не би бил перфектен при, може би невниманието, не искам да кажа некоректност, че някои са се подписали два пъти. (*Янаки Стоилов, Богдан Атанасов и Петър Корнажесев се подписват*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Младенова, има ли народни представители там наблизко? Поканете ги с усмивка да влязат. Заемете местата си. Бавно, но идват, което е една надежда за залата.

Преминаваме към второ гласуване на законопроекта за изменение на Конституцията на страната, по силата на което от наименованието на държавата се заличава прилагателното "народна".

Който е съгласен с този законопроект, моля да гласува с вдигане на ръка. Да се брой. Да се преброят гласовете "против". Въздържали се има ли?

Обявявам резултата. С 278 гласа "за", 3 "против" и 8 "въздържали се" законопроектът се приема и на второто гласуване. *(Ръкопляскания от цялата зала. Всички народни представители стават на крака)*

От днес живеем в Република България! *(Ръкопляскания)*
(Текстът на закона - приложение 2, II)

Господа, преди да преминем към точка трета - продължаване на разискването на Законопроекта за изменение на Указ 56 (Седнете моля Ви), думата поиска министърът на вътрешните работи г-н Пенчо Пенев, за да направи съобщение. Има думата.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Благодаря ви, господин председател.

Уважаеми дами и господа народни представители! Много съжалявам, че след един такъв исторически момент - промяната на наименованието на нашата държава, момент и гласуване, което беше забележително единодушно, ще трябва да ви занимава и да направи едно съвсем неприятно съобщение.

Правя го по две причини: Първо, с оглед на наистина сложната обстановка в страната. И второ, защото смятам, че това, което ще ви съобщи - че към този акт Народното събрание не може и не следва да остане безучастно. Съобщението ми е следното:

Преди около 40 мин. е бил подпален гаражът на министър-председателя. *(Реплики, шум и единичен смях в залата)*

Вижте, може би за вас и за някои е смешно, но аз искам...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(Звъни)*: Моля ви господа, тук възклицанията са неуместни.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Аз не знам с какво чувство беше реагирано и защо беше реагирано по този начин. Вие не разбирате ли, че ако сега това е...

РЕПЛИКА ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Оправяйте се.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Вижте, най-лесно е да кажете: Оправяйте се!

Аз, господа, искам да ви кажа нещо друго: страхувам се, господа. Страхувам се, защото ние губим чувството за реалност. Страхувам се, затова защото това се случва не по отношение на когото и да било. Това се случва по отношение на министър-председателя на една демократична страна и тези възклицания и усмивки ми се струват меко казано неуместни.

Аз се страхувам затова защото ескалацията на напрежението е факт, защото и сега се проверяват анонимни сигнали. И ако някои от тях са фалшиви засега, те ще станат една трагична действителност утре. И докато вие се смеете, България може да пламне. Аз се страхувам, господа и апелирам към вашето чувство за реализъм и реалност. Аз се страхувам за Република България. *(Шум в залата)*

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Не говорете общо.

ВЕНЦЕСЛАВ ДИМИТРОВ: Защо ни обвинявате нас, г-н министре? (*Шум и реплики в залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: (*Звъни*): Тишина, моля.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Аз съм длъжен пред себе си - може би за вас е частен случай, но за мене не е частен случай, така както министър-председателят не е частно лице.

Аз предоставям на Великото Народно събрание да остави без последствия съобщението, което съм направил или да вземе отношение по него. Но аз използвам случая, за да ви кажа - и с това изпълнявам своя дълг на министър на вътрешните работи, да ви кажа, че наистина обстановката е крайно напрегната. (*Реплики от опозицията*)

Аз мога да се отчета пред вас. Мога да кажа какво сме направили, но мисля, че не е времето и мястото. Ако вие поискате това, готов съм да го направя.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря за това съобщение. Моля ви, една минута.

Във връзка с това съобщение, ако искате да се направи кратка дискусия или да се правят заявления (*шум, председателстващият звъни*), Бюрото ви предлага да се включи точката сега в дневния ред.

Който е съгласен, моля да гласува.

ДИМИТЪР ЛУДЖЕВ: Каква точка? (*Шум и реплики от опозицията*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Иначе не е възможно да се говори. (*Звъни*)

За един момент, да обясня на народните представители.

Не, не взимайте думата, моля Ви, г-н Берон. Не взимайте думата още, г-н Берон, защото изглежда, че трябва...

Господа, какво искате да кажете?

Вчера гласувахме с вас, че не може да има дискусии въвн от точки по дневния ред. Ако искат господата да говорят след съобщението на г-н Пенев, трябва да гласувате да се открие дискусия или да се правят заявления. (*Реплики*)

ГЕОРГИ АВРАМОВ: За 15 минути, кратко.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: До тук, за един момент.

Имате думата. Елате да кажете по процедурен въпрос.

ПЕТЪР БЕРОН: Аз излизам да направя заявление. Ако не желаете да направя това заявление...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ще направите, ще го направите даже при по-подходящи условия сега.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Господин председателю, имам процедурно предложение.

Използвам случая, че съм тук, за да изкажа съжаление и неодобрение на един такъв акт, но смятам - познавайки от политологическа и социологическа гледна точка характера на такива терористични актове... Смятам, че е недопустимо обсъждането и вземането на отношение по този акт да става публично.

Затова процедурното ми предложение е да се закрие заседанието и обсъждането само на тази точка да става без да се предава по радиото и затворено. *(Шум и реплики от опозицията: "Стига с тия неща"; реплики от БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви, елате Вие. Господин Луджев всичко ще бъде на мястото си. *(Звъни)* И навреме. По-бързо, ако обичате, кажете си предложението.

ВЛАДИСЛАВ ДАСКАЛОВ: Съвсем накратко по процедурата.

Преди да гласуваме дали да има или да няма разисквания, или да влезе или да не влезе в дневния ред, аз моля г-н министърът на вътрешните работи да даде обяснение дали в разстояние на тези 40 минути е извършено някакво следствие и дали има улики за престъпление.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Какви са тези намеци?

ВЛАДИСЛАВ ДАСКАЛОВ: Ако това е плод на нещо друго, няма нужда да дискутираме. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Процедурно нещата са ясни. *(Звъни)*

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа народни представители! Аз моля да се даде думата за изявления.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Така е, благодаря много.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: И ако трябва първа след това да обсъждаме, тогава ще обсъждаме има ли нужда или не.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря много.

Който е съгласен по повод съобщението на министъра на вътрешните работи да се направят кратки заявления от името на парламентарни групи или на отделни депутати, да гласува.

Има ли против това?

Не взимайте думата, г-н Спасов, не Ви се дава. Гласува се в момента. Когато приключи гласуването.

Има ли народни представители, които се въздържат по отношение на това предложение?

Защо не седнете, г-н Първанов. Поканете колегите си, седнете. Гласува се и все пак е парламентарна зала.

Кои се въздържат?

При 11 против и 3 въздържали се се приема предложението по повод на това съобщение да се направят заявления. Има думата г-н Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Отказвам се от думата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Отказвате се от думата?

ПЕТЪР БЕРОН: Аз не мога да бъда връщан от трибуната по подобен начин, по който го направихте Вие.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля Ви, в името на процедурата.

Заповядайте, г-н Неврокопски.

ИВАН НЕВРОКОПСКИ: Уважаеми колеги, като временен председател на Комисията по национална сигурност искам да взема становище по този въпрос. Смятам, че г-н министърът драматизира нещата. Ние осъждаме един такъв акт, но трябва предварително да се знае кой е извършил това и какви са били подбудите и тогава да разискваме. Откъде знаем ние каква е причината?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата поиска г-н Александър Лилков.

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Уважаеми г-н председател, уважаеми дами и господа! От името на парламентарната група на Българската социалистическа партия категорично осъждам този терористичен акт.

ГЛАС ОТДЯСНО: На кой?

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ: Аз не мога да кажа на кой. За това има специализирани органи, господине. Не бива да бързате. Но нашата група не може да подцени такъв акт, защото преди месец имаше друг пожар. Вие помнете този страшен пожар. Преди два дни беше запалена историческата 161-ва аудитория на Университета. Днес гори гаражът на министър-председателя. Не се ли боите, че тези пожари станаха много? Но аз се боя най-много от информацията за нарастващата ескалация на напрежението в България, поради което нашата парламентарна група си запазва правото утре да направи специална декларация по този повод.

Благодаря господа.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Дертлиев.

ПЕТЪР ДЕРТЛИЕВ: Колеги, живеем в тревожно време, тежко време. Може би ще стане още по-тежко. Има два начина, по които можем да минем това тежко време. Единият е да уважаваме законите и да вярваме, че това, което се решава правилно и сигурно, става тук, в тази зала. (*Ръкопляскания*)

Аз съм от хората, които са давали своя глас за всички законни извънпарламентарни действия. Но законни! Подпалването, което стана на Партийния

дом, подпалването в аудиторията, и сега това подпалване говорят, че има хора, които си присвояват правото да решават сами съдбата на тази страна. Съдбата на тази страна дотогава, докато няма избрано друго тяло, сме ние, и само ние можем да решаваме какво и как да става. Нямаме право да дезертираме от нашето право. Народът ни го е дал. *(Ръкопляскания)* Ако някой си въобразява, че с такива действия може да поопри свободата и демокрацията. *(Ръкопляскания)* Аз апелирам към всички, които могат да окажат съдействие да се разбере кои са тези хора, да дойдат тук. Не зная техния цвят. Много лесно е да хвърляме вината в едната и в другата страна. Каквито и да са тези хора, те са врагове на демокрацията, врагове на свободата. *(Ръкопляскания)* Аз се изправам тук пред вас и ви призовавам да защитим свободата и демокрацията, да не позволим на безотговорни хора днес или утре да подпалят едно и друго, да подпалят България. България е наша и ние на никого няма да дадем да я унищожава по какъвто и да е начин.

Българи! В името на свободата да отречем тези действия! Много моля г-н министърът при първа възможност да ни осведоми кои са хората. Не ни интересува от кой цвят са. Те трябва да бъдат изправени пред нашия съд и отречени.

Благодаря. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-жа Елена Кирчева.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Вземам думата в качеството ми на заместник-председател на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз. От името на членовете на нашата група искам да изразя, и в това мисля няма съмнение в никой от тук присъстващите, негативно отношение към един пожар, какъвто и да е той, чиито и гараж да е бил подпален.

Като изразявам това негативно отношение, се присъединявам към думите на д-р Дертлиев, че ние сме против всеки произвол, против всякакъв извънпарламентарен начин на действие. Това, мисля, е естествено и не се нуждае от думи тук, пред тази трибуна. В същото време искам да възразя, г-н министър на вътрешните работи, срещу начина Ви тук от едно невъздържано изказване от място Вие да обобщавате и да направите обобщено, в множествено число, към всички нас тук, че Ви е страх, гледайки към нас, че Ви е страх от пожарите. Кой, г-н министре на вътрешните работи, направи пожара? Имате ли отговор? Започнахте ли следствие? Кого обвинявате?

Възразявам също срещу направената от г-н Александър Лилев аналогия между пожарите. Досега, поне аз не знам, да има официално заключение кой запали Партийния дом на Българската социалистическа партия. Така че, ана-

логиите са неуместни. Представете си, че има три пожара от трима различни извършители.

Моля Ви, по този начин, нито г-н министърът на вътрешните работи, нито г-н председателят на Висшия партийен съвет внася успокоение в българската общественост. Изпълнявайте своите задачи и не прехвърляйте на Великото Народно събрание това. *(Бурни ръкопляскания вдясно)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Попов.

НИКОДИМ ПОПОВ: Дами и господа народни представители! От името на Българския земеделски народен съюз "Никола Петков" и като председател на парламентарната му група това, което съобщи министърът на вътрешните работи, е едно престъпление. И когато едно престъпление е извършено, няма нужда от мотиви. Ние осъждаме този акт. Може и най-обикновеният гражданин да е, това е престъпление и ние го осъждаме. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Поиска думата за изявление народният представител г-н Езекиев.

ДИМИТЪР ЕЗЕКИЕВ: Госпожи и господа народни представители! Разбира се, че случилото се е много тревожно. Но аз се безпокоя от друго. Г-н министърът на вътрешните работи не ни съобщи, гаражът на г-н министър председателя се охранява от охрана, какво е правила тази охрана. Само президентът, министър-председателят и председателят на Народното събрание имат охрана. Действувала ли е охраната? Не е ли действувала? Това е гараж на министър-председател. Той се наблюдава. Каква е групата? Многолюдна? Малка? Ние това не знаем. Бързаме да реагираме, без да сме получили достатъчно информация от министъра на вътрешните работи.

Особено се безпокоя от липсата на информация за действията на охраната. Моля да я получим.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Искан ли някой да прави други изявления? Няма. Това не са изявления. Тук се изказаха парламентарни групи.

ГЛАС ОТ ПАРЛАМЕНТАРНАТА ГРУПА НА БСП: Езекиев в качеството на какъв говори?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Министърът на вътрешните работи поиска думата за отговор. Има право на това и той е кратък.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Най-напред искам да дам отговор на изявлението на г-н Езекиев. Охрана има и охраната е пред дома. Гаражът се намира зад сградата. *(Смях отдясно)* Охрана на самия гараж в момента не е имало. Вижте, може да се смеете, но аз ви говоря факти. Във връзка със следствието и резултатите от следствието, разбира се, е въпрос на време. Пожарната е действувала

съобразно ситуацията. Пожарът е овладян. Обгоряла е вратата и предната част на гаражната клетка. (*Възгласи: "Е-е-е!" отдясно*) Районът е отцепен. Много ви моля, недейте с тези реакции. Нали ми беше зададен въпрос. Отговарям на него. Защо е тази реакция? Просто не разбирам. От тази реакция стигаме до тези сблъсъци и конфронтация. Това е по въпроса за охраната.

ЛЕА КОЕН: Правите инсинуации.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Искам да кажа, че охраната не е въпрос на Министерството на вътрешните работи, тъй като охраната е институция към Президентството. Така че за охраната аз не мога да отговарям. (*Оживление вдясно на залата*)

Сега искам да отговоря на уважаваната от мен г-жа Кирчева. Да, аз казах, че ме е страх и с това действително не желая да изричам думи, с които да успокоявам общественото мнение сега. А като казах, че ме е страх, няхах предвид конкретния повод. Аз имах предвид обстановката в страната, политическата обстановка, в която се намираме. И аз ще ви кажа защо. Моля, изслушайте ме. В момента имаме университети и учебни заведения, които не работят. Така или иначе учебни занятия не се провеждат. Налице са серия от терористични актове, засега без жертва. Припомням акта в Шумен по отношение на сградата на Движението за права и свободи, взрива пред XII районно управление на МВР, много ви моля, изслушайте ме, пожарите, които избухнаха в Софийския университет и последните два. Имам предвид постоянната поляризация, която именно нашият парламент култивира навън. Аз не знам работата на парламента.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (*Звъни*): Г-н Пенев, г-н Пенев (*звъни*), нямате право на такива квалификации! (*Тропот в залата отдясно*) Нямате право на такива квалификации!

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Извинявам се г-н председателю, но за мен обстоятелството, че не може да се постигне консенсус и съгласие по основни, жизнено важни проблеми на страната означава, че парламентът не е на място.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Оставете това на народните представители, на начина, по който гласуват. И нека бъде кратко. Ние приключваме. (*Звъни*) Тишина!

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Продължавам, продължавам...

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Много си позволявате! Това е парламент! Велико Народно събрание!

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Г-н Йорданов, аз съм длъжен.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви, недейте с реплики!

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Аз съм длъжен, аз съм длъжен пред своята съвест да кажа това, което мисля. Аз съм длъжен да ви предупредя, че в страната се надигат сили, които не може да овладее нито лявата, нито дясната страна на парламента. Искам да кажа, че парламентът трябва, напълно съм съгласен с г-н Дерглиев,...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Все пак г-н Пенев отговорът се разпростря върху по-широки теми.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Знаете ли, аз ще Ви кажа...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля Ви, ние гласувахме.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Темите по необходимост са по-широки, защото аз трябва да обясня на г-жа Кирчева...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вижте, г-н Пенев.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: ... защо ме е страх, защо изпитвам...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Към функцията Ви, моля Ви чуйте една дума. Ние гласувахме точка да се направят кратки изявления и ви се даде думата за отговор.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Дайте си оставката и спира страхът.

ПЕНЧО ПЕНЕВ: Ако някой каже, че го е страх от мен, аз ще си подам оставката, г-н Йорданов.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Какво значи това: "Страх ме е?"

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря. Г-н Корнажев поиска думата за процедурно предложение.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Г-н председателю, госпожи и господа народни представители! Направиха се изявления, които аз и Съюзът на демократичните сили подкрепяме. Ние обаче няма да се съгласим, моля председателството да влезе в ролята си, ние слушахме значителна част поне от нас търпеливо министъра на вътрешните работи да говори обобщаващо и предупредително по повод на неразследвано престъпление. Нека бъдем наясно. Ние сме в сфир и ни слуша българският народ. Ако говорим за поляризация, няма право министърът на вътрешните работи да вдига градуса.

ГЕОРГИ СПАСОВ: Може да е "късо" съединение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Добре, Бюрото взе акт от това и го направи. Не ви чувам. Вижте, тази точка се изчерпва. От гласуване няма нужда. Затова се произнесохме преди малко.

Преминаваме към законопроекта за изменение и допълнение на Указ N56 за стопанската дейност.

Моля? Искате думата? Процедура? Моля? Има предложение от името на парламентарна група за 15-минутна почивка. Но заседанието продължава и както снощи списъците за присъствието ще бъдат тук в края на заседанието.

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заседанието продължава. Преминаваме към следващата точка от дневния ред. Заповядайте, господин Марков.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Уважаеми колеги, аз имам едно процедурно предложение. Според дневния ред трябва да се гледа Законът за изменение на Указа за стопанската дейност, с който практически поставяме началото на стопанската реформа у нас. Изказа се председателят на Законодателната комисия, председателят на Комисията по икономическата политика, вносителят г-н Илко Ескенази. Остана да се чуе мнението на правителството и евентуално, ако то възприема принципите на законопроекта, веднага да го гласуваме на първо четене, за да може след това в Законодателната комисия текст по текст да работим, да имаме време. Сега ако правителството е готово да каже по принцип приема ли законопроекта, ако не - предлагам тогава тази точка да отпадне, няма смисъл да се разглежда, тъй като не виждам за какво повече трябва да разглеждаме това приемане. И да преминем към следващата точка от дневния ред - Закона за имената, респективно персоналните промени във Върховния съд. Ако има готовност правителството да изрази принципното си становище по този важен законопроект, да го гласуваме на първо четене, ако не, да оставим точката за утре.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря за това предложение. Имаме ли други мнения във връзка с това предложение? Има думата г-н Цветков.

ИЛИЧ ЦВЕТКОВ: Многоуважаемо председателство, многоуважаеми колеги! Аз не съм съгласен с изложеното от г-н Марков. Смятам, че има някои текстове, които трябва да се прецизират. Има доста доводи по отношение на това. Така че предлагам да се обсъжда.

ГЛАС ОТ БЛОКА НА СДС: Това е за второ четене.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви много.

ИЛИЧ ЦВЕТКОВ: Не е за второ четене, защото промените трябва да се представят сега, да се обсъдят в Законодателната комисия и съответно в другите комисии.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Добре, заповядайте, господин Романов. Направено е предложение и нещата вече са уточняват.

МАНУШ РОМАНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! В предложения Закон за изменение на Указ N 56 комисията е направила деликатен пропуск, не е изяснила въпроса за принадлежността на обектите, подлежащи на приватизация. Знае се, че голяма част от тях са били собственост на частни лица, които...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз се извинявам, господин Романов, поставя се принципен въпрос. Не сме преминали към дискусия по законопроекта за Указ N 56. Моля Ви, след това ще имате думата, вие сте един от ораторите, които са се записали за изказване.

Господа, ето каква е ситуацията сега. Господин Марков предложи, ако по Указ N 56 от името на правителството може да се вземе сега и това Народно събрание счита за достатъчно, за да гласува и евентуално приеме този законопроект при първо гласуване, това да стане. Но ако господата, които са посочили, че искат да говорят по проблема и те не са малко на брой, искат дискусията сега да се разгърне, а не между първото и второто гласуване, тогава предложението на г-н Марков е да отсрочим разглеждането на този проблем сега и да можем да преминем към другите точки от дневния ред, които би трябвало да се очаква, че ще приключат за по-кратко време. Господин Пирински, заповядайте по този въпрос.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Уважаеми господин председателю, уважаеми дами и господа народни представители! В отговор на поставения от Вас въпрос във връзка със заявеното от Георги Марков, аз потвърждавам, че имам готовност да изложа някои съображения във връзка с предложения проект за изменение на Указ N 56, които считам лично за съществени и важни. Те са били предмет на обсъждане и в дискусиите в Комисията по икономическата политика, както разбрах. Независимо от това ми се струва, че е важно да ги изложа пред вас, за да ги имате предвид. Като същевременно, господин председателю, още сега искам да уточня с Вас, че бих приел да се отиде и на гласуване на първо четене на законопроекта тази вечер, след като изложа тези съображения. С разбирането обаче, че при второто гласуване ще позволите да се отразят евентуални изменения, които ще бъдат направени в комисията, т.е. че второто гласуване няма да бъде така стриктно по редакцията на един или друг текст, както обикновено налагате това. Не зная дали мога да разбирам така възможността, която бихме могли да уточним. Не зная дали съм достатъчно ясен.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, ясно е. Само момент, защото то не се отнася само до Бюрото. Аз искам да напомня, че до-

сега са поискали думата по законопроекта във връзка с Указ N 56 господата Цветков, Премянов, Клара Маринова, Иван Тенев, Емил Филипов, Александър Величков, Кайряков, Димитър Арнаудов, Ангел Ахрянов, Георги Минчев, Илич Цветков, Иван Кръстев, току-що получих още едно писмено желание от страна на г-н Иван Дочев. При това положение ние трябва да попитаме народните представители дали биха подкрепили една такава идея, в момента да се чуе само г-н Пирински от името на правителството, да се гласува по принцип, разсъждавам просто, законопроектът за корекция на Указ N 56 и след това, разбира се, господин Пирински, спор не може да има по това, дискусия на базата на предложенията, направени от комисиите. Тук ще се разкрие и разгърне от страна на всички, които биха искали да направят това. И така, аз искам да ви помоля за една минута още. Обръщам се към тези, имената на които прочетох, те биха ли били съгласни сега, след като чуем представителя на правителството, да се премине към гласуване по принцип, повтарям, това е по принцип. След това комисиите, и след това заедно с докладите на комисиите една разгърнатата дискусия с участието на всички народни представители, които биха искали да участват в този диспут. Приема ли се това?

ГЛАСОВЕ: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тоест, тези, които са заявили желание да се изкажат, в момента да считаме, че оттеглят това свое желание.

ГЛАСОВЕ: Това да стане писмено.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не писмено. Моля ви, който е съгласен, моля ви, с такава процедура, да чуем представител на правителството, веднага гласуване и след това дискусия между първото и второто четене, моля да подкрепи това предложение. Има ли против, господа? - Пет. Има ли въздържали се? - Девет.

Господин Пирински, имате думата. След това преминаваме към гласуване на законопроекта по принцип.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Благодаря ви, господин председателстващ. В съответствие с пожеланията, които чух от залата, няма да излагам в подробен вид съображенията по онези текстове, които предлагам да бъдат обсъдени още веднъж внимателно в комисиите, ще предам писмено това становище, което отчасти е познато на комисиите. Но ще си позволя накратко да мотивирам основните съображения, които предлагам да бъдат предмет на нашето внимание.

Първият въпрос е свързан с параграф 1 от законопроекта за изменение на указа, свързан с чл. 13 от указа. Свързан е с разпореждането с имуществото на фирмите. Във връзка с прегледа на Закона на текста на самия Указ 56 в чл. 24

на този указ са определени правомощията на управителните съвети на фирмите. Там не е записано изрично правомощието за разпореждане с имуществото на фирмата. Тоест, господин председателю, тук при прегледа на текстовете се разкри, според мен, един недостатък, една празнота в оригиналния текст на Указ 56, а не толкова в проекта за закон на неговото изменение.

В съвременната реална ситуация в нашата страна, обществено-икономическа, законодателна, въпросът с разпореждането на имуществото на държавните фирми придобива различно значение, свършено различно от онова, което то е имало при създаването на Указ 56. Най-общо казано, става дума за това дали могат управителните съвети и въобще ръководствата на фирмите, които засега са, както се изтъкна, 95 процента държавни, да се разпореждат с имуществото на фирмите като собственици на това имущество? Очевидно е, че доколкото тези фирми са държавни, все още собственик е държавата и тук за мен поне възниква един въпрос, който бих помолил и г-н Георги Марков, и в Комисията по икономическата политика да бъде внимателно преценен още веднъж.

Втората ми бележка е свързана с ал. 5 на същия чл. 13, в която се говори, че продажбата на недвижими имоти и внасянето им в дружество от държавни и общински фирми в сферата на търговията, услугите, общественото хранене и туризма става с разрешение на изпълнителния комитет на общинския народен съвет по местонахождението на имота.

Тук отново възниква въпрос и поставям въпроса - а какво е състоянието и какъв е режимът за недвижимите имоти извън тези сфери на търговията, услугите, общественото хранене и туризма? Създава се впечатлението, че за тях няма никакви ограничения, което едва ли е обосновано и затова предлагам като вариант да се мисли за някакво разрешение най-малкото от министъра на финансите.

Третият въпрос е свързан с чл. 18, който фигурира в параграф 4 от проекта за изменение на указа с този закон, като той касае износа, извършването на инвестиции в чужбина. В ал. 3, последното изречение от този изменен чл. 18 предвижда в проекта, който се предлага, инвестициите, отговарящи на условията, които Министерският съвет е определил, да се извършват, без да е необходимо получаването на разрешение.

Без да искам тук, сега, в този късен час да обосновавам необходимостта от разрешение в този случай на изнасяне на инвестиции, а също и необходимостта от разрешителен режим по отношение и на редица други видове износни и вносни сделки, предлагам двете комисии още веднъж да разгледат този въпрос, като ви уверявам, че нямам предвид какъв състав ще има едно правител-

ство, дали сегашният негов състав, или един друг, или свършено друг състав. Но считам, че е наложително държавата в лицето на своето правителство, в случая на износ на инвестиции, а и в редица други чувствителни случаи на внос и на износ, да има правото по преценка да въвежда разрешителен режим.

Четвъртият въпрос е свързан с чл. 19 и неговата ал. 3. В текста на законопроекта в последното изречение на тази ал. 3 се предвижда съдебна процедура за обжалване на издадени актове за разрешение за внос по различни квоти, когато се издават вносни разрешения по такива квоти. Без отново да навлизам в подробности, проблемът тук се заключава в това, че едно съдебно дирене, един процес за изясняване на спор по такъв акт - вносен лиценз, може да отнеме твърде дълго време. Това на практика би било твърде трудно изпълнимо и не съществува като процедура в никоя друга държава. От друга страна, имат основание мотивите, които предизвикват необходимостта да има някакъв вид контрол и разрешаване на спорове при различия по отношение на издадени разрешения. Така че може да се помисли за някаква особена процедура за бързо разглеждане на такива спорове. Още само два въпроса ще си позволя да повдигна пред вас и то съвсем накратко.

Единият от тях е свързан с текста на параграф 16 от законопроекта, касаещ чл. 101 от Указ 56. Предлага се да се отмени разрешителният режим, който сега съществува, за създаване на чуждестранни фирми в страната.

Предлагам да се прецени внимателно още веднъж дали е целесъобразно на този етап, сега, и имайки предвид ситуацията и по отношение на цените, и по отношение на девалвацията на паричната единица, по които беше говорено доста подробно по предишните точки, да се премахва разрешителният режим за създаването на тези филиали. Няма да навлизам в подробности защо предлагам да се преценява създаването на такива филиали. Просто искам да ви обърна внимание, че ако се премахне този разрешителен режим сега, на практика всяка чуждестранна юридическа личност ще може да организира стопанска дейност в страната по свое усмотрение, без да е необходимо преди това да бъде преценено доколко е целесъобразна тази дейност от гледна точка на интересите на националната икономика.

Досега се наблюдава едно явно предпочитание на чуждестранните фирми за създаване именно на филиали в нашата страна, а не на смесени дружества или други форми на присъствие в стопанския живот на страната. Издадени са досега разрешения за образуване на 173 филиала на чуждестранни фирми в страната и само на 49 дружества от един или друг вид. По мое мнение, при всички случаи от по-голям интерес за националната икономика е да функционират различни форми на смесени предприятия в страната, в които българс-

кият партньор придобива пряка възможност да ползува и от технологиите, и от пазарните позиции, и от инвестиционните ресурси на чуждестранния партньор.

Но основното съображение, за да повдигна пред вас този въпрос, във връзка с чл. 101 е свързано с другото предложение в законопроекта, фигуриращо под параграф 26, касаещо чл. 123 от указа. Със законопроекта се предлага също да се премахне изискването за разрешение от компетентния държавен орган - Министерския съвет, за придобиването на вещни права от филиали и смесени дружества в страната - право на строеж, право на ползуване, като в законопроекта, както сте забелязали, е предвидено да се получават такива права въз основа на договор, гражданскоправен договор за срок от 70 години.

Това е една изключително деликатна материя, както сами разбирате, един проблем, свързан с цената, на която чуждестранни фирми придобиват такива вещни права върху недвижими имоти в страната. Вие навярно знаете, че този проблем стои пред всички източноевропейски страни, които отварят икономиките си за чуждестранни инвестиции, в повечето от които съществува много висок процент на инфлация, висока степен на девалвация на националната парична единица и където благодарение на тези икономически условия е възможно при изключително леки условия за чуждестранния инвеститор да бъдат придобивани вещни права.

Това поставя в силно неравноправно положение и местните фирми - и държавни, и частни, особено у нас, частните фирми, които са все още с ограничени възможности, по отношение да се конкурират с чуждестранни инвеститори, които биха били заинтересовани да получат право на строеж или на ползуване върху даден недвижим имот.

Ето защо ми се струва, господин председателно, че е наложително още веднъж да се прецени, може би преди всичко в Комисията по икономическата политика, доколко е правомерно засега, преди да е проведена реформата, същинската част на реформата, която би довела до едно по-реално съотношение на валутния курс на лева към чуждите валути, да се отива на такава либерализация.

Това в най-общи линии са съображенията, които считах за наложително да изложа пред вас във връзка с предлагания законопроект. Отново повтарям, че текстуално ще предам съображенията на вниманието на двете комисии, които наистина са се занимали с тях, но според мен заслужава още да подискутират по тези въпроси.

И бих се обърнал към всички народни представители с молбата утре при дискусията внимателно да се запознаят с предлаганите изменения на Указ 56,

да преценят тези изменения в светлината и на днешната дискусия по бюджета на правителството, която достатъчно ясно показва до каква степен е дебалансирана икономиката и паричното обращение, и внимателно да прецени каква либерализация и на какъв етап от развитието на реформата у нас е целесъобразно да въведем по отношение на този, според мен, най-чувствителен сектор от националната икономика - външноикономическия, и възможността за износ и за внос на капитали.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля народните представители, които имат конкретни бележки по този законопроект, нека, както каза, че ще постъпи г-н Пирински, да ги предадат в съответните комисии. Това не им отнема правото да се изкажат след първото гласуване, което ще направим сега. То просто ще улесни работата на парламентарните комисии в подготовката на становищата им.

Пристъпваме към гласуване. Народните представители, които са във вноса от залата, да заемат местата си. Трите минути изтичат. Моля ви, по-бързо!

И така, предлага се първо гласуване на законопроекта за изменение и допълнение на Указ 56 за стопанската дейност. Народните представители, които са съгласни с този законопроект по принцип, да гласуват. Има ли против? - Няма гласове против. Въздържали се? - Пет души се въздържат.

И така, с едно много подчертано мнозинство, законопроектът е гласуван при първото си четене. Той се предава на комисии с препоръката на Бюрото час по-скоро да се върне тук за разглеждане за втори път. *(Частични ръкопляскания)*

Преминаваме, господа, към гласуване на законопроекта за изменение на Закона за имената на българските граждани. Припомням, че дискусията по този законопроект, развита много всестранный, приключи. Сега има думата председателят на Законодателната комисия г-н Джеров да докладва текстовете последователно, за да могат да бъдат подложени на гласуване. Сигурно и в този случай, господа, и още повече в този случай, не може да има съмнение, че ние трябва да приемаме закона текст по текст. Други мнения няма, нали? - Няма.

Имате думата, г-н Джеров.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Господин председател, дами и господа народни представители! Съгласно решението на Бюрото на Великото Народно събрание Законодателната комисия се събра в почивката, за да изясни окончателно то си становище по отношение ал. 6 от § 2 на преходните и заключителните разпоредби от законопроекта за изменение на Закона за имената на българските граждани.

В Законодателната комисия се оформиха две становища във връзка със спорната ал. 6. Едното становище поддържа предложената ал. 6, другото становище намира съображения в обратния смисъл.

Относно поддържане на предложената ал. 6. Съгласно същата се предлага на Великото Народно събрание да гласува ал. 6, така както тя е предложена в раздадения ви екземпляр от Законодателната комисия. Съображението за поддържането на тази алинея е, че възстановяването или промяната на бащините и фамилните имена може да се извърши едновременно по един сравнително улеснен начин, т.е. с една молба, с едно обръщение до администрацията, до длъжностното лице по гражданското състояние може да се получи резултатът в двете насоки. Това касае както бащиното, така и фамилното име на съответния гражданин - молител. По този начин можем да създадем възможностите бащиното име да се впише със съответните наставки, а когато собственото име на бащата не позволява поставянето на тези наставки или те противоречат на именните традиции, изискването отпада.

Другото становище беше насочено към отпадането на ал. 6. Изхожда се от това, че с разпоредбата на чл. 6 от закона, който не се променя, въпросът е уреден императивно и не би било правилно с една преходна разпоредба да се атакува всъщност косвено един текст от закона.

В случая вносителите на законопроекта поддържат ал. 6, така както тя е предложена и вписана в раздадения ви проект.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря много. Сега ние чухме това становище в две посоки, което бе докладвано тук. (*Юлий Бахнев предава нещо на Гиньо Ганев*) Благодаря Ви, г-н Бахнев.

Писмено поискаха да вземат думата, но след като дискусиата е приключена, вероятно само във връзка с това различно предложение по ал. 6 господата Петър Стайков, Стоян Ганев и току-що Яшар Шабан.

Заповядайте, имате думата, г-н Марков, за процедурно предложение.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Колеги, понеже се намираме на второ четене и практически дебатите приключиха, един спор има по ал. 6.

Аз предлагам да се гласува текст по текст и когато стигнем до спорната алинея, да се изкажат съображения от колегите и да гласуваме.

ВЛАДИМИР СОТИРОВ (*От място*): Няма нужда от съображения. Да се гласува и това е.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението е съобразно с правилата. Нека да го приемем. Господин Джеров, заповядайте, вие ще бъдете докладчик на текстовете поотделно. Наистина преди да стигнем до ал. 6, ще се развие кратка дискусия преди гласуването.

Имате думата по всичките промени.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Законопроект за изменение на Закона за имената на българските граждани:

& 1. В преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения:

1. & 2 се изменя така:

& 2 има 11 алинеи. При това положение ще започна да чета алинея по алинея.

& 2, 1: "Българските граждани, на които принудително са заменени имената, могат по свое желание да възстановят предишните си имена".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с тази редакция на ал. 1, моля да гласува.

Има ли против? - Няма.

Въздържали се? - Няма.

Текстът се приема. Нататък, г-н Джеров.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: & 2, ал. 2: "Възстановяването на имената по предходната алинея се извършва от длъжностното лице по гражданското състояние по писмено заявление на гражданите".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тези, които са съгласни с тази редакция на ал. 2, моля да гласуват.

Против има ли? - Един. Въздържали се? - Двама.

Текстът се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: & 2, ал. 3: "Решението на длъжностното лице по гражданското състояние подлежи на административно и съдебно обжалване по реда на Закона за административното производство".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с ал. 3 на & 2, моля да гласува.

Има ли против? - Няма. Въздържали се има ли? - Един.

Текстът се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: & 2, ал. 4: "По реда на ал. 2 могат да се възстановят или променят имената на малолетни деца, ако имената на родителите или на един от тях са били принудително заменени. Заявлението в този случай се подава от двамата родители или от настойниците. При разногласие спорът се решава от районния съд след изслушване на родителите или настойниците, а при необходимост и на детето. Непълнолетните подават заявлението лично".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с това съдържание на ал. 4, моля да гласува.

Против има ли? - Няма. Въздържали се? - Един.

Текстът е приет.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ал. 5 на & 2: "Пълнолетните български граждани, родени след като на техните родители или на един от тях са били принудително заменени имената, могат да променят имената си по реда на ал. 2, а имената на техните непълнолетни или малолетни деца могат да се променят по реда на ал. 4."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Чухме съдържанието. Които са съгласни, моля да гласуват.

Има ли против? - Няма. Въздържали се? - Четирима души се въздържат. Текстът е приет.

Сега, г-н Джеров, прочетете ясно двете предложения по ал. 6 и тогава ще се даде думата за тези кратки изявления.

ВЛАДИМИР СОТИРОВ: Аз имам процедурно предложение.

Процедурното ми предложение е да не правим никакви предложения и изказвания, защото те едва ли ще променят убежденията, които вече са създадени ("*Браво!*" *Ръкопляскания*).

Всеки си е определил мнението и после, ако някой иска да си обясни вота, може да го направи (*Ръкопляскания*).

Благодаря ви за разбирането.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Прави се предложение независимо от направените писмени искания, да не се открива дискусия, макар под формата на изявления по ал. 6. Това предложение е направено формално.

Моля народните представители, които го подкрепят, да гласуват.

Има ли против? - 5. Въздържали се? - 8.

Предложението се приема. Така и ще бъде.

Г-н Джеров, заповядайте.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ал. 6 на & 2: "Възстановяването или промяната на бащините и фамилните имена може да се извърши по желание на гражданите и без съответните наставки, посочени в чл. 6 на този закон."

Второто предложение е алинеята да отпадне.

СТОЯН НИКОЛОВ: Най-напред трябва да се гласува най-отдалеченото предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря. Отпадането е най-отдалеченото.

Моля народните представители, които подкрепят предложението да отпадне ал. 6, да гласува.

Да се брой особено внимателно и да се затвори вратата.

ГЛАСОВЕ: Пак го кажете.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Много е ясно.

Който е съгласен с отпадането на ал. 6 на & 2, трябва да гласува в момента.

Който е против отпадането на ал. 6, т.е., който е за текста на ал. 6, моля да гласува.

Да се брой.

Който се въздържа при това гласуване?

Резултати от гласуването:

Ал. 6 се запазва в резултат на следните цифри: (*Ръкопляскания от СДС и ДПС*).

115 гласа за отпадане на алинеята.

147 против отпадането, т.е. запазването на алинеята.

И 19 гласа на въздържали се народни представители.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ал. 7 на & 2: "Производството по предходните алинеи и свързаната с него подмяна на документи се освобождават от държавни такси."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с този текст, моля да гласува.

Против има ли? А въздържали се?

Текстът се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: По параграф 2, ал. 8: "Редът за възстановяване и промяна на имената по предходните алинеи се прилага за срок от 3 години от влизане на този закон в сила."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с тази редакция на ал. 8, моля да гласува. Против? - Трима. Въздържали се? - Двама. Текстът се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Параграф 2, ал. 9: "Редът за възстановяване и промяна на имената по този параграф се прилага при строго спазване на доброволно и свободно изразената воля на заявителя."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля, които подкрепят това съдържание на ал. 9, да гласуват. Против? - Двама. Въздържали се? - Трима. Текстът е в сила.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Параграф 2, ал. 10: "Използуването на насилие, заплаха и злоупотреба с власт или други незаконни действия при възстановяване или промяна на името, както и за да не се възстанови или промени името по този параграф, се наказва по Наказателния кодекс."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По това съдържание на ал. 10, който е съгласен, моля да гласува. Гласове против? - Един. Въздържали се? - Няма. Приема се текстът.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Параграф 2, ал. 11: "За неуредените въпроси, свързани с възстановяване и промяна на имената по този параграф, се прилагат разпоредбите на Наредбата за гражданско състояние."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с това съдържание на ал. 11, да гласува. Против текста? - Трима. Колко души се въздържат. Благодаря Ви. Господине, на вратата има един човек с една вдигната ръка, която не се знае дали се въздържа или просто се подпира. По-нататък, господин Джеров.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следваща точка 2. Създава се нов параграф 3 със следното съдържание: "§ 3. Образуваните пред съдилищата дела за възстановяване или промяна на имената по параграф 2 се прекратяват и се изпращат на съответните длъжностни лица по гражданско състояние."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с този текст, да гласува. Има ли против? - Двама. А въздържали се? - Петима. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: И последният текст на законопроекта е точка 3: "Досегашният параграф 3 става параграф 4."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Корекцията е редакционна. Който е съгласен, моля да гласува. Против? А въздържали се? При 10 гласа против този текст се приема. Господа, една минута внимание.

Ще гласуваме законопроекта изцяло. Който е съгласен със законопроекта за изменение на Закона за имената на българските граждани така, както беше подложен на гласуване текст по текст, но сега в неговата цялост, моля да гласува. Има ли против? Въздържали се? С 15 гласа "против" и при 11 "въздържали се" законопроектът се приема. *(Ръкопляскания)*

(Текстът на Закона - приложение 3, II)

Господин Стоян Ганев поиска думата най-напред за обяснение на начин на гласуване.

СТОЯН ГАНЕВ: Госпожи и господа народни представители! Ще бъда кратък от две минути. Искам да отбележа, че приемането на този закон е важен акт на Великото Народно събрание, но не по малко важни законодателни действия ни очакват, тъй като сме длъжни да създадем законови гаранции за правата и свободите на всички български граждани, независимо от това към коя етническа общност принадлежат.

Същевременно не можем да не отбележим тук и това, че в съответствие с чл. 102, точка 6 на Конституцията правителството осигурява условия за осъ-

ществяване на правата и свободите на гражданите. В продължение обаче на няколко месеца правителството на г-н Луканов не създаде необходимите условия (*Оживление в залата*) за осъществяване на (*Тропане по банките в ляво*)...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, всеки може да се изказва по свободна воля. Нека бъде тихо.

СТОЯН ГАНЕВ: ...на правата и свободите на всички граждани. Ние бихме искали правителството да създаде всички необходими условия, включително и за българското население във всички райони, без да има привилегии и без да има ограничения. Нека да създаваме условия за национална търпимост. Нека да има хармония между етническите общности. Ние сме за това и в парламента ще работим за това. А ако бъдем удостоени с честта да възглавим правителство на Съюза на демократичните сили (*силно оживление в залата*), ще създадем и гаранции за осъществяване на правата и свободите на българските граждани, независимо от това към коя етническа общност принадлежат.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Кюранов по повод на гласуването.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Искам да кажа, че с приемането на този закон се слага край на едно беззаконие, на една от най-дълбоките политически деформации, които бяха направени в недалечното минало. (*Ръкопляскания*) Искам да кажа, че това е закон за човешки права и поради това ръководството на нашата парламентарна група смята, че членовете на парламентарната група трябва да гласуват по съвест.

Същевременно аз не смятам, че с този закон се решават въпросите на нашата национална политика. Напротив. Мисля, че това трябва да бъде едно начало за едно премисляне на тази национална политика, която да даде истински гаранции за всички етнически общности в нашата страна. Няма да крия, че една част от българското население, което живее в областите, където има и други етнически общности, е разтревожено от някои въпроси, от някои създали се отношения. И наистина Народното събрание трябва да не губи време, а сериозно да започне работа по изграждането на една такава национална концепция по въпроса за нашата национална политика. Смятам, че когато се приема един такъв закон, ние би трябвало да търсим това, което ни обединява. Струва ми се, че е жалко, когато дори и по такъв повод търсим начин, форма и израз на своето отношение към сегашното наше правителство. Мисля, че по-не в такива случаи трябва да се опитваме да се издигаме над тесните, и съвсем тесни в случая, партийни интереси.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата за обяснение на гласуването има г-н Арнаудов.

ДИМИТЪР АРНАУДОВ: Уважаемо Бюро, уважаеми дами и господа народни представители! Умолявам Ви преди да започна да говоря, да започнете да удряте по банките, тъй като това, което ще казвам няма да е никак приятно.

ГЛАС: Защо?

ДИМИТЪР АРНАУДОВ: За да не се чува това, което ще кажа. Тъй като в момента аз ще изразя това, което ми е възложено от моите избиратели, тъй като вие знаете, че аз съм избран в едномандатен 172 Кърджалийски район.

Господин Ганев, няма кой да чуе вашите думи! Господин Кюранов, няма кой да ни повярва! Защото това, което държа в ръцете си... Просто хората Ви обвиняват в националното предателство.

ГЛАС ОТ БЛОКА НА СДС: Кои хора, кои хора, бе!

ДИМИТЪР АРНАУДОВ: Хората смятат... Моите избиратели от 172 Кърджалийски регион, 24 717 души, ако не се лъжа в цифрата. А ако тук в момента се разгарят страсти в името на властта, там нещата са в името на едно социално съществуване. Аз не искам в момента да взимам кардинални решения, но това, което стои пред мен и което хората вчера ни показаха със своето присъствие отвън и загриженост... Те казаха само две неща и аз ще ви ги перефразирам. Просто се превръщам в момента в посланик на това, което те помолиха да ви предам, ако законът бе гласуван по начина, по който уважаемото Народно събрание го гласува. Много лесно е да правиш ултиматуми! Много лесно е да казваш големи думи, че можеш да докараш хиляда, две хиляди, три хиляди или петдесет хиляди. Не, господа, просто хората в този град се изселват за Гърция. Благодаря ви. *(Оживление в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има г-н Петър Стайков.

ГЕОРГИ БАЕВ: Ти видя ли ги, че са заминали? Говориш глупости! *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(Удря по звънеца):* Нека да се слушаме, господа!

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Дами и господа! Преди няколко часа приехме едно решение към Конституцията, със което от наименованието на нашата страна заличихме думичката "народна". Има нещо тъжно в това, защото няма нищо похубаво от това човек да служи на своя народ, но злоупотребата с думи, злоупотребата със символи ни доведе дотам, че трябваше да премахнем и тази думичка от наименованието на страната ни. Но ако допреди няколко часа ние се разделихме с един от символите на тоталитаризма, сега ние правим първата, ис-

тинска вече стъпка по пътя към Европа. (*Ръкопляскания от блока на СДС*) Вярно, все още това не е стъпката към икономическия просперитет, който ни е толкова необходим, но това е стъпката към културата, хуманизма и цивилизацията на човечеството, без която ние не можем да живеем, ако искаме да бъдем демократична държава, ако искаме да осигурим щастливо бъдеще на децата си. Ето затова аз смятам, и това е становище, почти общоприето в Съюза на демократичните сили, макар че ние също гласувахме по съвест по този проблем, смятам, че с този акт ние не просто от една страна възстановяваме права на едно голямо население в нашата страна, но ние създаваме условия за едно бъдещо съвместно равноправно съществуване. (*Ръкопляскания в блока на СДС*) И, господа, искам да се обърна и към всички тези, които ни слушат. Все пак нека никой не мисли, че с насилие ние можем да накараме един човек да бъде друг. Насилието не просто ражда насилие, насилието ражда лавина от насилие. А това е нещото, което в момента най-малко ни е необходимо. Защото ако ние тук все пак мислим и решаваме, то има хора, има деца, за чието бъдеще ние трябва да мислим. А тяхното бъдеще не бива да бъде кърваво! Тяхното бъдеще не бива да бъде основано на страха от терора и бандитизма. Аз искам да уверя, и мисля, че ще изразя становище не само на Съюза на демократичните сили, а на всички прогресивни и честномислещи хора в този парламент, че с това решение ние възстановяваме човешките права на едно етническо население в страната. Но това не означава, че ние предаваме интересите на българите в тази страна. (*Ръкопляскания от блока на СДС*) Защото възстановяване правата на човека не означава, че ние се отказваме да защитаваме правата на другите хора. Всички хора са равни и имат право на щастие само затова, че те са родени веднъж като хора, независимо от това кой какъв е, към каква етническа принадлежност е. Ето защо аз искам да уверя и нашите сънародници българи, които имат българско самосъзнание, че те не са изоставени, че с този закон ние, Великото Народно събрание, не накръняваме техните интереси. Напротив, ние с този закон работим за щастливото бъдеще на нашето отечество. Благодаря ви. (*Ръкопляскания в блока на СДС*)

ГЛАСОВЕ: Хайде стига обяснения! Колко е часът вече!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Имате думата.

ЯШАР ШАБАНОВ: Уважаеми колеги народни представители! Наистина няма да правя никакви декларации, никакви изявления. Преди гласуването на ал. 6 исках да прочета една декларация от името на парламентарната група на Движението за права и свободи. Но уважаваният колега Владимир Сотиров предложи никакви декларации, никакви убеждавания. Затова сега мога да кажа само едно: приемането на ал. 6 в никакъв случай не означава, че ние ще дър-

жим за някакви архаични наставки от рода на "-оглу" или на "-казъ". Това го заявявам съвсем отговорно от името на парламентарната група на Движението за права и свободи и на всичките ни избиратели. *(Ръкопляскания от цялата зала)*

Само две изречения още искам да кажа. Уважаеми г-н Арnaudов, аз съм от твоя избирателен район. Избран съм от 171 Кърджалийски едномандатен избирателен район. Зная каква е обстановката в Кърджали. Благодаря на всички в този демократичен парламент, че гласуваха наистина по съвест. Призовавам всички наши съграждани от Кърджали да не се тревожат и да мислят единствено заедно с нас само за бъдещето не на народната, а на нашата Република България. *(Ръкопляскания в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И така, приключихме с това обяснение на начина, по който се гласува. Преминаваме...

ГЛАС В ЗАЛАТА: Часът е вече 23!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля, моля... *(Удря по звънцата)* Моля ви, останете по местата си. Преминаваме към точката във връзка с персоналния състав на Върховния съд. Малко внимание, защото наистина този въпрос не търпи повече никакво отлагане. Пред вас е първоначалното предложение, подписано от парламентарните групи на Българската социалистическа партия, Съюза на демократичните сили и Българския земеделски народен съюз. Днес с едно допълнение, което също ви е раздадено от името на трите парламентарни групи е направено само едно допълнително уточняване. Аз искам, понеже става дума за предложение, което изхожда от най-широки парламентарни среди, сега тук да не се открива специална дискусия, стига вие да се съгласите с това. Добре, мълчанието може би е знак на съгласие... *(Шум в залата)* Да, господин Корнажев и господин Златев искаха думата. Така да бъде, до тук. Има думата г-н Корнажев. Останете по местата си, господа, ще се гласува.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа народни представители! Всички сме уморени, аз ще бъда лаконичен.

Искам да кажа, че в продължение на много, много време различни юристи от всички парламентарни сили обсъждаха състава на бъдещия Върховен съд и то не на целия, а на някои промени. Повярвайте ни, че промените са наложителни, за да разбере българският народ, че и Върховният съд вече ще бъде по-различен.

Наред с това, не само като народен представител, но като юрист аз трябва да кажа нещо, което и друг път съм казвал, че правосъдието за два дни не може да се промени. Поради което ние не можем в никакъв случай да напра-

вим огромни промени във Върховния съд. Съзнавам всичката отговорност, с която казвам това.

Затова аз ви моля, днес направихме много решителни крачки, нека направим, макар че сме уморени, и тази решителна крачка, защото и правосъдието се нуждае от начални нови крачки.

И имам следното предложение. Допускам, че някои народни представители ще направят предложение за други промени. Нека другите промени да ги обсъждаме утре или по-нататък. Ако се съгласите сега да гласуваме това, по което, повтарям, с труд, с много обсъждания постигнахме съгласие. Моля ви за това.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Господин Александър Янков поиска думата.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми народни представители! Аз бих искал да се присъединя към направеното предложение, като имам предвид, че в продължение на дълго време както в контактни групи, така и в различни други органи, се обсъждаха кандидатурите за промени в състава на Върховния съд и неговите ръководни органи. И както виждате от представените предложения и допълнението към него, те са представени от парламентарните групи на Българската социалистическа партия, на Съюза на демократичните сили и на Българския земеделски народен съюз за избиране ръководство и състав на Върховния съд на Народна република България. Като се има предвид и обстоятелството, че тези, които бяха натоварени със задачата да водят преговори и разговори за установяване на тези предложения за промени, имаха възможност също така да се срещат и със съдийската колегия и със съответните организации.

Затова мисля, че ние имаме достатъчно надеждна основа сега, за да пристъпим към приемане на решения в съответствие с направените предложения. Затова аз ви моля да подкрепите тези предложения и да пристъпим към гласуването им, без отделни обсъждания на нови кандидатури, което може да се направи от Народното събрание, когато това е необходимо.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Госпожа Кирчева има думата.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: В порядъка на шегата. Преди известно време, когато всички тук или повечето от нас настоявахме в програмата за приоритетните закони да включим още и още, аз ви казах, че трябва за три дни да гласуваме два закона. Нека днес да сложим началото на тази процедура. Така, с това искам да ви успокоя и да помоля от името на парламентарната група на БЗНС

всички да гласувате за това предложение, което се внася. Вие виждате за първи път такава процедура от името на три парламентарни фракции, повярвайте, че това беше плод на едни дълги и трудни разговори. Затова нека да приключим тази вечер с избора на съдии от Върховния съд.

И също мисля, че процедурата, ако ми позволите да предложа това, трябва да бъде с явно гласуване.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ние чухме представители на различните парламентарни групи. По този начин има предложение да преминем към гласуване. Понеже става дума за избор и на ново ръководство на Върховния съд, аз искам да се обърна към г-н Лозанчев, чиято кандидатура се предлага за председател, ако е тук, просто да се представи на Народното събрание. Зановядайте. *(Господин Лозанчев влиза в залата, посрещнат с ръкопляскания.)* Дали искате думата?

ДИМИТЪР ЛОЗАНЧЕВ: Ако ми я дадете.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам Ви я.

ДИМИТЪР ЛОЗАНЧЕВ: Уважаеми господин председателствуваш, дами и господа ! Ще се опитам да бъда максимално кратък. Моментът го изисква.

Във връзка с работата на Върховния съд аз смятам, че на първо място съдиите в момента се нуждаят от спокойствие да работят. Тяхната работа е деорганизирана от няколко месеца. Смятам за излишно да обосновавам защо това е така.

Мисля, че от утре, след като вие установите новия състав на Върховния съд, всеки съдия във Върховния съд ще счита, че най-висшият орган в нашата страна - парламентът, му е гласувал доверие и той може да работи спокойно това, което му се възлага. Такова основание му дава, така аз смятам, и обръщението на президента г-н Желев, във връзка с деполитизацията.

Аз мисля, че основната задача на Върховния съд е да се повиши неговият авторитет. Повишаването на авторитета според мен ще зависи преди всичко от това Върховният съд да утвърди своята независимост. Защото не може да има съд, истински съд, ако той не е независим. Независимостта е в зависимост от това първо, какво е отношението на всеки един съдия, спрямо тези, които се опитват да се вмесват в неговата работа. На второ място, независимостта е свързана с утвърждаването във всички политически сили и държавни органи на разбирането, че в работата на съда никой няма право да се вмесва. При решаването на конкретни дела на съда не може да въздействува нито ръководството на Върховния съд, нито и неговият председател, а най-малко каквито и да било органи, независимо от техния ранг, извън съда.

Всеки един опит за вмесване в работата на съда, в неговата конкретна работа, е посегателство не само срещу съдията като личност, не само срещу съда като институт, а посегателство срещу основния принцип на една правова държава - принципа за независимост на трите власти.

Независимостта на съда е свързана и с нещо друго според мен. Това е качеството на работата на съда. Авторитетът на съда несъмнено е свързан с начина, по който съдът работи, с високия професионализъм. Високият професионализъм зависи не само от личното отношение на всеки съдия, но той зависи и от нещо друго, което не е справедливо да не спомена пред вас, а и пред нашата общественост - имам предвид голямата натовареност на нашите съдии. Би трябвало според мен да е ясно, че нашите върховни съдии решават десетократно повече дела, отколкото техни колеги в други страни в Европа. *(Шум в залата)* Това има голямо значение не само когато се предявяват...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Нека да слушаме с повече тишина.

ДИМИТЪР ЛОЗАНЧЕВ: ...но има значение, когато вие утре ще решавате въпросите за съдопроизводството, съдоустройството, бюджета, щата на Върховния съд.

Няколко думи само във връзка с бъдещата работа според мен. Става въпрос за бъдещата Конституция и въпроса за трите власти. Аз смятам, че независимо как ще решите вие въпросите за трите власти, дали ще създадете нов конституционен съд, нов административен съд, във всички случаи Върховният съд като най-висша съдебна инстанция ще бъде в центъра на тази трета власт, равнопоставена на другите две власти. И аз смятам, че Върховният съд в бъдещата си работа ще поеме своя дял от това, което ще му бъде възложено с новата Конституция.

Благодаря. *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви и аз.

Господин Корнажев поиска да направи процедурно предложение. Заповядайте.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Един народен представител съобщи, че иска да направи предложение за изваждането на друг член от Върховния съд. Аз моля отново да гласуваме този списък, а почитаемото ръководство да даде утре думата на колегата, защото това се отнася до човек, който не е в списъка, и нищо не пречи по закон допълнителното му обсъждане.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, чухте предложението. Тогава да считаме дискусията по това предложение за преустановена и да преминем към гласуване.

Заповядайте, г-н Вълканов. *(Шум и протестни реплики в блока на опозицията)*

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Колеги! Аз ще подкрепя тази листа, това са сериозни хора. Моля ви и вие да направите същото. Но просто чувствавам един нравствен дълг да кажа, че е пропуснато име на един много сериозен човек. Това е Христо Студенчев. Аз съжалявам, че го няма в този списък. Бих се радвал той да е там, щях да гласувам с удоволствие.

Просто изпълнявам един вътрешен дълг. Това е.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря, г-н Вълканов. Вашето предложение се вгражда в разсъждението, което се направи от г-н Корнажев. Тази листа не е приключена с днешното предложение.

И така, който е съгласен да подкрепим предложението на г-жа Кирчева това решение да бъде прието, разбира се, поотделно като се има предвид неговите съставни части, с явно гласуване, нека да вдигне ръка.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ *(От място)*: Най-напред оставките трябва да се гласуват.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Всичко ще стане, всичко - Въздържали се? - 2. Това предложение се приема.

Решението е пред вас.

На основание чл. 78 от Конституцията и съответния текст от Закона за устройството на съдилищата нека да гласуваме най-напред първо римско от проекта за решение, а именно, освобождава по тяхна молба Иван Велинов Митев - досегашен председател на Върховния съд, Милан Илчев Ангелов - заместник-председател на Върховния съд и ръководител на Военната колегия.

И двамата са подали писмени молби, които се намират в Бюрото на Великото Народно събрание.

Който е съгласен с освобождаването на Иван Велинов и Милан Илчев по тяхна молба, моля да гласува. Има ли против? Въздържали се? - Няма.

Второ римско от решението. Предлага се да бъдат освободени поради придобиване право на пенсия за изслужено време: Дамян Николов Дамянов - заместник-председател на Върховния съд и ръководител на Гражданската колегия на Върховния съд, Христо Георгиев Студенчев - председател на Трето гражданско отделение на Върховния съд, Милчо Теодосиев Кръстев - председател на Първо наказателно отделение на Върховния съд, Бочо Петров Нинов - председател на Трето наказателно отделение на Върховния съд, Боян Панталеймонов Йосифов - председател на Четвърто гражданско отделение, Иван Димитров Андров - член-съдия, Стайко Вълков Петков - член-съдия, Михаил Илиев Михайлов - член-съдия, Иван Донков Иванов - член-съдия, Илия Пър-

ванов Матеев - член-съдия, Венцислав Владимиров Очков - член-съдия, Добри Лазаров Петрунов - член-съдия, Сава Данчев Савов - член-съдия, Тодорка Александрова Малинчева - член-съдия, Иванка Петкова Колева - член-съдия, Руска Владимирова Върбанова - член-съдия.

Нека за това предложение за освобождаването поради придобиване на пенсия на 16-те досегашни членове на Върховния съд да гласуваме заедно.

Който е съгласен, моля да гласува. Има ли против? Въздържали се? - 3.

Решението по т. II е прието.

Моля ви във връзка с т. III на проекта за решение. Чета дневната корекция, която постъпи от името на трите парламентарни групи - освобождава заместник-председателя на Върховния съд Иван Цонев Палазов от качеството му на председател на Наказателната колегия на Върховния съд.

Има ли против? - 1. Въздържали се? - Няма.

Първа точка от римска трета се приема.

Втора точка - освобождава Господин Георгиев Господинов от качеството му на председател на отделение във Върховния съд.

Който е съгласен с това предложение, моля да гласува. Има ли против? - 2. Въздържали се? - 1.

Приема се.

Преминаваме към т. IV от проекта за решение. Също на основание чл. 78, т. 16 от Конституцията и във връзка с чл. 61, ал. 2 от Закона за устоявството на съдилищата, предлага се Великото Народно събрание да избере за председател на Върховния съд Димитър Христов Лозанчев.

Който е съгласен с това предложение, моля да гласува. Има ли гласове против? - Няма. Въздържали се? - 1.

Господин Лозанчев на добър час! (*Ръкопляскания*)

По-нататък. Предлага се следното уточнение въз основа на дневното изпълнение на парламентарните групи, да бъдат избрани за заместник-председатели на Върховния съд, както следва: Младен Данаилов Митов и за председател на Наказателните колегии, Николай Желязков Чирипов за председател на Военната колегия и Борис Парашкевов Кацаров - заместник-председател на Върховния съд и председател на Гражданската колегия.

Който е съгласен с това предложение, моля да гласува. Има ли против това предложение? - 1. Въздържали се? - Няма.

За председатели на отделения се предлагат, господа, както следва: Марко Николов Стойков - на Първо наказателно отделение, Николай Костадинов Христов - на Трето наказателно отделение, Соломон Израел Розанис - на Първо гражданско отделение, Иван Христов Ефремов - на Второ гражданско от-

деление, Асен Димитров Манов - на Трето гражданско отделение, Румен Петров Янков - на Четвърто гражданско отделение и Явор Димитров Зартов - на Пето гражданско отделение.

Моля народните представители, които са съгласни с това предложение, да гласуват.

Има ли против това предложение? - Няма. Въздържали се? - Няма.

Минаваме към последната част на проекта за решение. Предлага се на основание на същите конституционни и законови текстове да бъдат избрани за членове-съдии във Върховния съд: Катина Георгиева Кръстева-Калева, Ани Аршавир Аджемова, Йорданка Йорданова Хаджиенева, Недко Начев Добрилов, Благовест Атанасов Пунев, Бончо Марков Бонев, Пламен Томов Томов, Емилия Стоева Георгиева, Илия Борисов Кокинов, Димитър Бонев Гочев, Марио Христо Бобадинов, Евгени Христов Димитров, Людмил Нейков Нейков.

Народните представители, които са съгласни с това предложение за членове-съдии на Върховния съд, да гласуват.

Има ли против това предложение? - Няма. Въздържали се? - Няма.

И така, решението е прието, както беше предложено. *(Ръкопляскания)*

Моля ви за още една парламентарна минута внимание.

Преминаваме към разглеждането на т. 6 от дневния ред - Искане на народен представител за прекратяване на пълномощията му.

В Бюрото на Великото Народно събрание постъпи молба от Станко Тодоров Георгиев - народен представител от 6. Врачански многомандатен избирателен район. Аз ще прочета тази молба.

"Господа народни представители,

Моля на основание чл. 85 от Закона за избиране на Великото Народно събрание да бъде освободен от пълномощия като народен представител. Основанията ми да отпраща тази молба са следните:

Както показва досегашната практика на Великото Народно събрание, неговата работа е и ще бъде твърде интензивна. Сесиите и заседанията са продължителни и напрегнати. Намирам, че възрастта и здравето ми вече не ми позволяват да издържам на това напрежение и на темното на тази работа. Не бих могъл да бъда полезен при обсъждането и решаването на многобройните и отговорни задачи, които са поставени и ще бъдат поставени и занапред пред нашия парламент.

Поради това още веднъж моля да бъда освободен от пълномощията ми на народен представител.

С уважение - подписал Станко Тодоров".

Господин Тодоров поиска думата, заповядайте.

СТАНКО ТОДОРОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители! За последен път заставам на трибуната на тази свещена сграда, където преминаха десетина години от моята политическа дейност. Надявам се, че ще ме изслушате с онази толерантност, която отличава истинските парламентаристи. Ще ви отнема 5-6 минути.

Прощавайки се с политическата кариера, си правя и лична равностметка. От 16-годишна възраст съм се посветил на идеята за социална справедливост. С младежка всеотдайност, без да се щадя се хвърлих в антифашистката борба. В престрелка с полицията в началото на 1944 г. бях ранен и загубих единия си бъбрек. Преди това имах като войник тежка присъда за антифашистка дейност и за бягство от българския окупационен корпус в Серес.

Спирам се само на тези два факта, защото някои по-млади колеги лековерно приемат, че в миналото България е била едва ли не приказна Аркадия, че е нямало недоимък и черно тегло, нито фашистки издевателства. *(Оживление в залата)*

Моят живот се сложи така, че от съвсем млад участвах на ръководни длъжности във възстановяването на разорената ни родина и в съграждането на следвоенна България. Труден беше пътят ми на син на бедно селско семейство. Тогава за такива като мене, а те бяха хиляди в някогашна България, висшето образование бе непостижима мечта, даже и да бяха отлични ученици. *(Реплики)*

Четиринайсет годишен тръгнах да изкарвам горчивия си чирашки зальък. И ако след много перипетии пътят ми достигна от селцето Кленовик до Министерския съвет, това уважаеми колеги, е постигнато с упорито самообразование и непосилен труд, добре познати на всички, които в онези години се стремяха да работят честно и без да се щадят.

Като председател на правителството от 1971 г. до юни 1981 г. нося лична отговорност и за сполуките, но и за немалкото слабости и грешки, за което се извинявам на моя народ. *(Оживление в залата)* Но макар че сега по конюнктурни причини се смята за добър тон всичко да се отрича, още са живи свидетелите, че това бе един плодотворен за държавата ни период.

През десетте години, в които бях министър-председател, с усилията на целия ни народ националният доход на страната се увеличи два пъти и достигна в края на 1980 година 20 милиарда и 600 милиона лева срещу десетте милиарда и 600 милиона лева през 1970 г. Основните производствени фондове на държавата нараснаха от 33 на 77 милиарда лева. Финансите на България бяха стабилни и имаше равновесие между парични доходи и пазара. В онези години България се ползваше с добро име сред външните ни кредитори.

Тук, в залата, пък и извън нея има способни млади хора, които утре ще управляват България. Когато на свой ред се сблъскат с обективните трудности, те ще разберат колко е лесно, когато си в опозиция само да отричаш, но без да носиш отговорност или поне не тази, която би носил, ако участваш в управлението на една бедна, изостанала в много отношения страна като нашата. (*Шум в залата*)

На тези, които идват след нас пожелавам да работят с кураж и пълно себеотдаване. И дано пътят им бъде по-лек и плодотворен от нашия. Защото никой не може да избере нито времето, в което се е родил, нито съдбата си, нито политическата система, в която е работил.

Не бива да се смята, уважаеми народни представители, че като участници в правителството (говоря за 70-те години) някои от нас не си даваха сметка, че екстензивните фактори на икономическия растеж са вече изчерпани. Наложителна бе икономическа реформа към пазарна икономика, но партийното и държавното ръководство не само у нас, но и в целия социалистически лагер бе в плен на сталинисткия модел на командно-административната система, на строгото централизирано планиране в икономиката. А и обвързаното ни участие в СИВ и Варшавския договор не би позволило това да стане.

Положението на трезвите ръководни кадри се усложняваше и от непрекъснати, неоправдани, направо смешни понякога реорганизации. Те биваха корисно подсказани на тогавашния държавен глава от хора, които гонеха преди всичко собствена кариера. Не бе тайна за нашата общественост, че Тодор Живков като генерален секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия и председател на Държавния съвет бе съсредоточил огромна власт в ръцете си. Той почти не търпеше друго мнение освен своето, което винаги налагаше. Правеха се безплодни опити с козметични реформи да се решават въпросите на икономическото развитие. Така 80-те години вместо време за действителни промени, се превърнаха в застоен и упадъчен период в икономиката на България.

Страната ни затъваше в кризисно състояние. В тогавашната действителност всеки ръководител, който виждаше накъде отиват нещата и се опитваше да реагира, биваше елиминиран. Така и аз на свой ред бях отстранен от ръководството като всички други, които или се ползуваха с някаква популярност, или биваха подозирани, че са срещу едноличната власт.

Разбира се, това не оправдава никого от нас, че не са ни стигнали сили и кураж да премахнем по-рано едноличния режим или да си подадем оставките, за да не ставаме съучастници в действия, с които бяхме вътрешно несъгласни.

Като разсъждавам за тогавашното време, но вече със сегашните критерии, аз както и много мои другари правя своята трудна равностетка. Не избягвам личната си вина и отговорност. Преживявам дълбоко драмата на хилядите комунисти, които искрено вярваха, че работят за доброто бъдеще на България.

И ако това се окаже утопия и практическото осъществяване на социалистическите идеи не завърши сполучливо, то аз в никакъв случай не мога да се съглася с онези, които виждат в моята партия едва ли не престъпна мафия, съставена почти изцяло само от кариеристи, некадърници и изпозлвачи. Макар че и такива имаше сред нас, както те ще се присламчат усърдно и към опозицията, гонейки лична изгода.

От народа обаче нищо не може да се потули. Той може да бъде подвеждан, но само временно. Той знае, че в социалистическата партия има хиляди благородни хора, честни строители на своята страна, компетентни специалисти, изтъкнати дейци на труда и културата. Такъв социалист, благородник на духа, един от върховете на българската култура Валери Петров, чухме неотдавна от тази трибуна.

Когато настъпят по-уравновесени времена, незаслепявани от политически страсти, делото на Социалистическата партия ще получи трезва оценка, но не само за грешките, които сега се раздуват, а и за градивното, извършено в нейния управленски период. В бъдеще много неща ще си дойдат на мястото. Всекиму ще се въздале заслуженото - било като партия или като отделна личност. Още повече, че светът не се е отрекъл от социалистическата идея.

Уважаеми народни представители, моят принос за идването на 10 ноември - рожденият ден на българската демокрация и свободните условия, когато станаха възможни процесите и промените, на които сега сме свидетели, е скромен. А след тази дата нямам за какво да се упреквам. Правил съм всичко, на което съм способен за развитие и ускоряване на демократичните промени.

Но чувствам, че силите и възможностите ми за активно участие в дейността на Народното събрание са сериозно намалели и трябва да се оттегля. Моля да приемете молбата ми да бъда освободен от пълномощията като народен представител във Великото Народно събрание.

Искам да благодаря сърдечно от тази трибуна на моите избиратели от 6. Врачански многомандатен район, които дадоха гласа си за Социалистическата партия в миналите избори.

Удовлетворен съм, че произнасям прощалните си думи в един свободно избран парламент, от който нашият народ очаква с повече разум, съгласие в

името на България, с отговорност и експедитивност да допринесе за мирния преход към истинска демокрация.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Писмената молба е налице. На основание чл. 85, ал. 2 от Закона за избиране на Великото Народно събрание предлагам да вземем решение.

Да, заповядайте.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми колеги, имяхме възможност днес да изслушаме един от най-старите, най-дългогодишните членове на този парламент - човек, който много години е седял в тази зала. С интерес изслушахме неговите биографични бележки. В тях имаше една доста голяма пауза, която не беше разказана, за жалост. Тя беше паузата между 9 септември 1944 г. и 1971 г., през която, предполагам, също са станали интересни неща, особено дните, непосредствено след 9 септември. Господин Тодоров с удоволствие си спомня периода, когато е бил министър - председател и ако действително България през това време е процъфтявала, аз се чудя защо тази опозиция се намира в тази зала.

ГЛАС ОТ ЗАЛАТА: Тогава я нямаше.

ПЕТЪР БЕРОН: Да, тогава я нямаше, но всичко това е последствие на процесите, ставали през това време. Нито е нужно много да очерняме нещата, нито е нужно много да ги идеализираме. Хубаво е да се придържаме към фактологията.

Аз смятам, че наистина можем да пожелаем на господин Тодоров това да му е последното явяване пред тази трибуна, защото пред тази трибуна Комисията по изясняване на причините за кризата може да покани някой и друг от деятелите от този период. Да му пожелаем приятно прекарване на останалото време извън парламента.

Благодаря ви. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Александър Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаемо председателство, уважаеми дами и господа народни представители! Аз ще бъда кратък. Като благодаря на господин Берон за тези думи искам да кажа, че историята, този съдник за всичко, което е в нас, и което ни предстои, разбира се, ще бъде подложено от нашия народ на една задълбочена, прецизна, аз дълбоко вярвам, обективна и честна оценка. Мисля, че е много трудно сега, така бързо и от тази относително близка дистанция да даваме прецизна преценка за всички исторически събития. Но

едно е несъмнено, че ние можем с обединени усилия, с по-голяма търпимост, с по-голяма задълбоченост да направим тази оценка достойно.

Казвайки тези неща аз искам да благодаря на господин Станко Тодоров и считам, че неговата постъпка и начинът, по който той я направи.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: За какво?

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: ...е достойна за уважение. Заедно с това искам да кажа, че това което ни предстои и занапред изисква всички ние да намерим пътищата и начините, за да можем действително честно, защото това непосредствено ни предстои, да дадем оценка на всички тези, които са и в парламента, и извън парламента, но през тези години направиха едно или друго, малко или голямо нещо за историята на тази страна.

В заключение позволете ми от името на нашата парламентарна група да пожелае на Станко Тодоров всичко хубаво в неговия по-нататъшен живот.

Благодаря. *(Ръкопляскания отляво)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен да се приеме молбата на господин Станко Тодоров и да бъде освободен от пълномощията му като народен представител на основание чл. 85, ал. 2 от Закона за избиране на Велико Народно събрание, да гласува. Има ли против това предложение? - 6. Въздържали се? - Двама. Решението е взето така, както е предложено.

Една последна минута, господа. Времето напредва много. Тази вечер не може да се изчерпи останалата една единствена точка от дневния ред.

Нека погледнем в утрешния ден. Законопроектът за бюджета на второ четене, Указ 56, ако комисиите са готови, заедно с него проекторешението за частична отмяна и забрана за разпореждането с обществено имущество. Утре, така, както гласувахме снощи, във връзка със забраната за износ - окончателно решение и проекторешение във връзка с изхранването на селскостопанските животни.

ГЕОРГИ МАРКОВ: А правилника?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Правилникът, ако има възможност.

Закривам заседанието.

(Закрито в 23 ч. и 40 мин.)

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЕЛИКОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ:**

(Н. Тодоров)

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Гиньо Ганев)